

‘Evaluatie pilot module ervaringsdeskundigheid aan Christelijke Hogeschool Windesheim’

SPH en MWD studenten met een verslavingsachtergrond.

Auteurs

Anje Kappert
Carla Klaster

Opdrachtgever/mede onderzoeker

Alie Weerman

Juli 2011

Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle
School of Social Work, SPH.

Titelpagina

‘Evaluatie module ervaringsdeskundigheid aan Hogeschool Windesheim’

Anje Kappert S1020233
Carla Klaster S1020200

Begeleidende docent: Arnout Schuitema
Docent aan Christelijke Hogeschool Windesheim.

Opdrachtgever & mede onderzoeker: Alie Weerman
Aangesloten bij kenniskring lectoraat
Verslavingspreventie.

Juli 2011

Christelijke Hogeschool Windesheim
School of Social Work, SPH
Campus 2-9, Zwolle

Samenvatting

Op verschillende Hogescholen in Nederland worden opleidingsvarianten van Sociaal Pedagogische Hulpverlener (SPH) aangeboden tot ervaringsdeskundige op het gebied van psychiatrie en verslaving. Binnen Christelijke Hogeschool Windesheim wordt sinds november 2009 specifiek aandacht besteed aan verslavingservaringsdeskundigheid. Windesheim ziet ervaringsdeskundigheid als toegevoegde waarde en niet als apart beroep. Dit betekent dat studenten met ervaringskennis opgeleid worden als Sociaal Pedagogisch Hulpverlener (SPH) of Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) met als extra ervaringsdeskundigheid. Windesheim heeft een plan voor een nieuwe SPH-leerlijn ontwikkeld die past binnen het beleid ten aanzien van ervaringsdeskundigheid bij de SPH en MWD opleiding. Ervaringskennis wordt in de nieuwe SPH-leerlijn in de lessen geïntegreerd, in het verplichte reguliere onderwijsprogramma van de SPH-opleiding.

In het tweede leerjaar kunnen studenten ervoor kiezen om een module ervaringsdeskundigheid te volgen. De module ervaringsdeskundigheid die in dit onderzoek geëvalueerd wordt, gaat onderdeel uit maken van de nieuwe SPH-leerlijn ervaringsdeskundigheid. De module richt zich op de integratie van ervaringsdeskundigheid in de (toekomstige) professionele rol. Het doel van dit onderzoek was: inzicht krijgen hoe de module bijdraagt aan het leren inzetten van ervaringsdeskundigheid, en het geven van aanbevelingen om de module te verbeteren.

Om de module te evalueren zijn er door middel van een lijst met zinsneden, die verwijzen naar leerervaringen, acht eindverslagen van studenten geëvalueerd. Deze leerervaringen zijn onderverdeeld in vijf categorieën: algemeen, kennis, vaardigheden, persoonlijke groei en profileren. Daarnaast zijn er focusgesprekken gevoerd met vijf studenten en hebben zeven studenten een evaluatieformulier ingevuld. De studenten hebben allen de module ervaringsdeskundigheid een jaar lang gevolgd in studiejaar 2009-2010. Deze studenten zijn de eersten die de module hebben gevolgd en de module was op dat moment nog geen regulier onderdeel van het curriculum. Inmiddels is dit wel het geval.

Door de meeste studenten is aangegeven dat ze veel hebben geleerd door het eigen levensverhaal te vertellen en de gezamenlijke analyse hierop. Hierdoor hebben de studenten met name nieuwe inzichten gekregen met betrekking tot de individuele verschillen in functies en gevolgen van het gebruik. Tevens geven de studenten aan veel te hebben gehad aan de ordening van hun levensverhaal door middel van de existentiële thema's. Studenten geven aan dat deze thema's hen inzicht hebben gegeven in verslaving en het herstel daarvan. Ook hebben de studenten aangegeven dat ze veel gehad hebben aan het bespreken van de voordelen en de valkuilen van ervaringskennis. Daarnaast zijn ook de ervaringsdeskundige gastdocenten, welke kwamen vertellen over het werkveld, een meerwaarde geweest voor de studenten. Door de Cirkels van Van Dijk hebben de studenten hun eigen periode van tijdens, na en enkele jaren na het gebruik in kaart gebracht. Deze cirkels gaven overzichtelijk weer dat de verschillende aspecten namelijk, lichamelijke, farmacologische, psychische, sociaal en omgeving met elkaar in verbinding staan. De studenten geven aan inzicht te hebben gekregen in de functie van het gebruik. De studenten hebben aangegeven, dat ze door deze onderdelen het meest geleerd hebben.

Het is aan te bevelen om de volgende onderdelen in de module te behouden: het vertellen van het levensverhaal, de existentiële thema's, het bespreken van de voordelen en valkuilen van ervaringskennis, een ervaringsdeskundige gastdocent en de Cirkels van Van Dijk. Verder is uit de resultaten op te maken dat alle punten in het programma effectief zijn geweest volgens de

studenten. Een verbeterpunt voor de module, die in dit onderzoek gegeven wordt, is meer praktische opdrachten aanbieden waarin aandacht wordt besteed aan het aanleren van vaardigheden. Bijvoorbeeld een rollenspel waarin ervaringsdeskundigheid wordt ingezet met een cliënt of collega; wat vertel je wel, wat vertel je niet?

Voorwoord

Dit is een rapport van het onderzoek naar de module ervaringsdeskundigheid, waarin de module geëvalueerd wordt. Het is een kwalitatief onderzoek geweest waaraan acht studenten hebben deelgenomen. Deze studenten hebben de pilot module ervaringsdeskundigheid gevolgd. Er zijn voor dit onderzoek eindverslagen van studenten gelezen, focusgesprekken gevoerd en studenten hebben een evaluatieformulier ingevuld. In dit onderzoek zijn pseudoniemen gebruikt, om de privacy van de studenten van de module te waarborgen.

Graag willen wij van de gelegenheid gebruik maken om een aantal mensen te bedanken, die meegewerkt hebben aan dit onderzoek.

Als eerste willen wij de acht studenten bedanken, waarvan een aantal inmiddels aan het werk zijn. Wij bedanken hen dat wij de eindverslagen mochten lezen voor ons onderzoek. Tevens zijn wij hen allen dankbaar dat ze mee wilden werken aan een focusgesprek zodat wij de verkregen informatie konden checken. Ook willen wij hen bedanken voor het invullen van het evaluatieformulier.

Ten tweede willen wij onze opdrachtgever en medeonderzoeker Alie Weerman bedanken. Alie is werkzaam bij het lectoraat verslavingspreventie en is bezig met een promotieonderzoek. Tijdens ons onderzoek heeft ze samen met ons naar de zinsnedenlijsten gekeken, contact onderhouden met de studenten en ons veel input gegeven voor dit onderzoek.

Tevens willen wij Arnout Schuitema bedanken, hij is onze docent begeleider vanuit Hogeschool Windesheim geweest. Hij heeft met ons meegedacht, tips en adviezen gegeven.

Carla Klaster
Anje Kappert

Zwolle, juli 2011

Inhoud

Samenvatting.....	3
Voorwoord	5
1. Inleiding.....	8
2. Literatuurstudie	10
2.1 Ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid.....	10
2.2 leerlijn ervaringsdeskundigheid op Windesheim	10
2.3 Opleidingsvarianten en werkwijze andere hogescholen	15
2.3.1 Hanzehogeschool Groningen	15
2.3.2 Hogeschool Utrecht.....	15
2.3.4 Hogeschool van Amsterdam	16
2.3.5 Fontys – Eindhoven	16
2.3.6 Samenvatting.....	17
3. Methode	18
3.1 Onderzoeksgroep	18
3.2 Dataverzamelmethode	18
3.2.1 Screenen eindverslagen.....	18
3.2.2 Focusgesprekken.....	19
3.2.3 Evaluatieformulieren.....	20
3.3 Betrouwbaarheid en validiteit	20
4. Resultaten.....	22
5. Conclusie en discussie	28
5.1 Conclusie.....	28
5.2 Verbeterpunten.....	30
5.3 Discussie	31
8. Literatuurlijst.....	33

9. Bijlagen.....	35
A. Goedkeuring plan van aanpak.....	36
B. Zinsnedenlijst	38
C. Zinsneden in schema	40
D. Focusgesprekken.....	80
E. Evaluatieformulieren	95

1. Inleiding

Op verschillende Hogescholen in Nederland worden opleidingsvarianten aangeboden tot ervaringsdeskundigheid: Fontys Hogeschool, Hanzehogeschool Groningen, Hogeschool Utrecht en Hogeschool Amsterdam (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011). Er is een Landelijke werkgroep; HBO Opleidingen voor Ervaringsdeskundigen (HOED), waarin Christelijke Hogeschool Windesheim (hierna te noemen Windesheim) vertegenwoordigd is. Hierin wordt gesproken over een gemeenschappelijk basisprofiel voor een professional die zijn ervaringsdeskundigheid in kan zetten in het werkveld. Windesheim kiest voor een andere opleidingsvariant dan andere Hogescholen door lessen ervaringsdeskundigheid te integreren in de reguliere opleiding. Windesheim heeft specifiek aandacht voor verslavingservaringsdeskundigheid, dit is voortgekomen uit de contacten die Windesheim heeft met de verslavingszorg.

Binnen Windesheim is als pilot de module ervaringsdeskundigheid gegeven in de periode september 2009 tot juni 2010. Hier hebben acht studenten van de opleidingen Maatschappelijke Werk en Dienstverlening (MWD) en Sociaal Pedagogisch Hulpverlening (SPH) met problematisch alcohol of drugs gebruik aan deelgenomen. De module heeft zestien bijeenkomsten gekend en is afgesloten met een presentatie tijdens een symposium waar ongeveer 100 mensen (vanuit het onderwijs en werkveld) aanwezig waren. Buiten de lessen om werden er opdrachten gemaakt en presentaties voorbereid. In hoofdstuk 2 zal de inhoud van de module verder toegelicht worden.

Dit rapport is het eindproduct van het kwalitatieve onderzoek waarin de module ervaringsdeskundigheid geëvalueerd is. Het doel van dit onderzoek was: inzicht krijgen hoe de module bijdraagt aan het leren inzetten van ervaringsdeskundigheid, om de module ervaringsdeskundigheid te evalueren en aanbevelingen geven om het rendement te verbeteren.

Voordat de pilot module ervaringsdeskundigheid is ontwikkeld zijn er onderzoeken verricht naar de ervaringen van studenten met psychische- en verslavingsproblemen binnen Windesheim. Tijdens het eerste onderzoek van Berends (2009) is onderzoek gedaan naar de hoeveelheid ervaringskennis onder SPH studenten binnen Windesheim door het afnemen van enquêtes. Binnen de minoren die gingen over verslavingszorg en GGZ, binnen de route voor de aantekening GGZ-agoog, is gebleken dat 31% van de respondenten (n= 121) persoonlijke psychiatrische en/of verslavingsproblematiek heeft. Wanneer de eigen en de problematiek uit de omgeving wordt meegerekend, heeft naar eigen zeggen 57% van de studenten ervaringskennis. Tijdens het tweede onderzoek van Kan en Van Dooremolen (2009) zijn 11 studenten en 5 docenten geïnterviewd. Naast voordelen en valkuilen van ervaringskennis, is tevens een toekomstig traject voor studenten met ervaringskennis besproken. Uit dit onderzoek is duidelijk geworden dat het merendeel van de studenten en de docenten positief staan tegenover een leerroute voor ervaringskennis. Het merendeel van de geïnterviewde personen heeft aangegeven het nut te zien van het werken met ervaringskennis/ervaringsdeskundige hulpverleners in de GGZ en verslavingszorg. Dit was al duidelijk in het onderzoek van Berends (2009). Het lijkt hen zinvol om ervaringskennis positief en functioneel in te leren zetten. Één van de bevindingen uit dit onderzoek was, dat het volgens studenten en docenten lastig is om ervaringsdeskundigheid te ontwikkelen, als de problematiek nog actueel is. Sommige respondenten vonden dat er vooraf een goede intake plaats moet vinden, met als doel de studenten te selecteren waarbij de problematiek verdwenen is of op de achtergrond is geraakt.

Voor dit onderzoek is bovenstaande informatie belangrijk, omdat het eerste onderzoek laat zien dat er studenten zijn met eigen ervaring in de psychiatrie en/of verslaving. Windesheim heeft de wens om meer aandacht te besteden aan deze persoonlijke ervaringen. Het tweede onderzoek is belangrijk omdat de respondenten aangegeven hebben positief te staan tegenover een leerroute voor

ervaringskennis. Dit stond ook in het eerste onderzoek. In het tweede onderzoek ging het om de voor- en nadelen van ervaringskennis bij het volgen van de opleiding. Met de resultaten en conclusies van deze twee onderzoeken en de vraag vanuit de opdrachtgever, Alie Weerman, om het rendement van de module ervaringsdeskundigheid te verbeteren, komen we tot de volgende onderzoeksvraag:

‘ Op welke verschillende manieren heeft de module ervaringsdeskundigheid aan Hogeschool Windesheim, volgens de studenten, bijgedragen aan het kunnen gebruiken van ervaring met middelen in de toekomstige professionele rol? En welke verbetermogelijkheden zijn er voor de module? ‘

Aan de hand van bovenstaande onderzoeksvraag zijn de volgende vier deelvragen opgesteld:

1. Welke ontwikkelingen vinden plaats op Hogeschool Windesheim op het gebied van ervaringsdeskundigheid in het onderwijs en hoe verhouden deze zich tot landelijke ontwikkelingen?
2. Wat waren de belangrijkste leerervaringen voor de studenten tijdens de module ervaringsdeskundigheid?
3. Welke leermomenten waren effectief in het inzicht krijgen in ervaringsdeskundigheid?
4. Welke aanbevelingen zijn er voor de module verslavingservaringsdeskundigheid?

Dit onderzoek is relevant voor Windesheim, omdat er binnen SPH-Windesheim beleid is dat er aandacht wordt besteed aan ervaringskennis. Het is belangrijk om te weten hoe ervaringsdeskundigheid binnen Windesheim wordt aangeleerd om het rendement van de module te verbeteren en te behouden. Dit is belangrijk omdat hierdoor duidelijk wordt wat er aan de module verbeterd kan worden om deze efficiënter te laten zijn. Tevens is er een wens bij studenten en een vraag vanuit het werkveld verslavingszorg om specifiek aandacht te besteden aan verslavingservaringsdeskundigheid. Het is belangrijk dat studenten met ervaringskennis goed worden opgeleid zodat ze de eigen ervaringen met middelen kunnen inzetten in het (toekomstige) werk. Tevens geeft dit onderzoek inzicht welke didactische methoden er gebruikt worden voor het aanleren van ervaringsdeskundigheid.

Dit onderzoek is relevant voor het werkveld. Als de module ervaringsdeskundigheid efficiënt is en het rendement hoog is, zal dit bijdragen aan goede hulpverleners opleiden. Deze kunnen dan de eigen ervaring met middelen professioneel inzetten, dit zal de kwaliteit van een hulpverlener met als plus ervaringsdeskundigheid ten goede komen.

2. Literatuurstudie

In dit hoofdstuk wordt een omschrijving gegeven van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid. Er wordt aangegeven wat de behoefte is van het werkveld m.b.t. een opleiding ervaringsdeskundigheid en hoe ervaringsdeskundigheid aangeleerd kan worden. Vervolgens wordt de visie van Windesheim, de doelstelling en de bijbehorende kwalificaties van de module ervaringsdeskundigheid beschreven. Tevens wordt het programma van de module en de opleidingsvarianten van verschillende Hogescholen beschreven.

2.1 Ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid

Ervaringskennis wordt binnen Windesheim gedefinieerd als iemand die een stoornis of verslaving heeft (gehad) of cliënt is geweest in ggz- of verslavingszorginstellingen (Weerman e.a 2011, p.2). GGZ-Nederland zal dit eerder als ‘cliëntervaring’ omschrijven (GGZ-Nederland 2010, p.7). Windesheim wijkt hiermee af van de term die elders wordt gebruikt. Tevens maakt Windesheim onderscheid tussen eigen ervaringen en ervaringen vanwege problematiek in de directe omgeving (Weerman e.a. 2011, p.2). Dit onderzoek is gericht op de definitie van ervaringskennis van Windesheim. In de literatuur worden veel omschrijvingen gegeven van het begrip ervaringsdeskundigheid. Er is landelijk nog een discussie over of ervaringsdeskundigheid een op zichzelf staande functie is of als ‘plus’ in een ‘reguliere’ functie in het werkveld (Agenda, inzet van ervaringsdeskundigheid, 2010). Windesheim kiest voor het laatste.

GGZ-Nederland geeft een omschrijving hoe ervaringsdeskundigheid ontstaat. Ervaringskennis ontstaat volgens GGZ-Nederland door analyse van en reflectie op eigen ervaringen (in dit geval met middelengebruik) en herstel. Door het delen hiervan met lotgenoten en anderen en gezamenlijke analyse kan de ervaringskennis verbreed en genuanceerd worden tot ervaringsdeskundigheid (GGZ-Nederland 2010, p.7). Hierin wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid.

Binnen de verslavingszorg en GGZ is er een grote belangstelling voor ervaringsdeskundigheid ontstaan. De vraag naar ervaringsdeskundigheid groeit snel (Van Haaster en Knooren, 2008). In toenemende mate hebben GGZ instellingen behoefte aan begeleiders met ervaringsdeskundigheid (Kaderdocument ervaringsdeskundigheid, 2009). Steeds meer opleidingsinstellingen, onderzoeksinstituten en hulpverleningsorganisaties proberen ervaringsdeskundigen in hun werk te betrekken. (Knooren & Haaster 2008) Een aantal jaar geleden hebben MBO opleidingen de behoefte voor professionalisering van ervaringsdeskundigheid opgepakt in de tegenwoordig zogenoemde Medewerker Maatschappelijke Zorg, de opleidingen die eerder bekend stonden als ‘Sociaal Pedagogisch Werker, Begeleider GGZ met Ervaringsdeskundigheid (SPW-BGE) opleidingen’ (Zadkine, Academie voor Psychiatrie, ROC Midden Nederland, Aventus en BHE Eindhoven). Het gaat hier om een verbijzondering van de reguliere SPW-opleiding die momenteel op vijf plekken in het land te volgen is namelijk: Rotterdam, Haarlem, Utrecht, Apeldoorn en Eindhoven (Landelijke profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011).

2.2 Leerlijn ervaringsdeskundigheid op Windesheim

Windesheim neemt deel aan een landelijke werkgroep waarin hogescholen zich op HBO niveau profileren. De werkgroep heet ‘HOED’ HBO Opleidingen voor Ervaringsdeskundigen. Hogescholen (lectoraten en sociale studies) zijn bij elkaar gekomen, om te spreken over een gemeenschappelijk basisprofiel voor kwalificaties behorende bij een HBO –professional. Deze kan zijn ervaringsdeskundigheid in zetten in een bepaalde beroepscontext. Het doel van het HOED is uniformiteit brengen betreffende basiscompetenties waartoe Hogescholen willen opleiden tot

ervaringsdeskundige (Karbouniaris e.a. 2011 p. 3). De werkgroep heeft een voorstel gedaan voor een landelijk HBO profiel ervaringsdeskundigheid. Voor dit onderzoek is het van belang te weten dat er aan een gemeenschappelijk basisprofiel wordt gewerkt.

Door opleiders en studenten is aangegeven dat er behoefte was aan een HBO variant, voor opleidingen tot ervaringsdeskundigheid. Uit eerdere onderzoeken is deze behoefte ook naar voren gekomen (Karbouniaris & Brettschneider, 2007-2009; Van Erp, 2008; Talma & van Houten, 2010). Vier Hogescholen hebben ingespeeld op deze vraag en ontwikkelen opleidingsvarianten. Deze Hogescholen zijn: Hanzehogeschool Groningen, Hogeschool Fontys-Eindhoven, Hogeschool Utrecht en Hogeschool Windesheim (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011).

Het HOED geeft aan dat het goed is dat er verschillende opleidingsvarianten in Nederland worden aangeboden. Het is echter volgens dit HOED-overleg wel van belang dat deze varianten leiden tot het verwerven van dezelfde basiscompetenties, behorende tot de kwalificatie HBO-ervaringsdeskundigheid. Het standpunt welke de werkgroep inneemt is dat iedere student bij een sociale opleiding leert werken met zijn eigen ervaringen en met die van anderen. De ontwikkeling van opleidingsroutes die zich richten op ervaringsdeskundigheid kunnen een belangrijke impuls geven aan sociale opleidingen in hun geheel. De werkgroep geeft aan dat het van belang is dat ervaringskennis een vaste plaats krijgt, naast andere vormen van kennis (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011).

Windesheim ziet ervaringsdeskundigheid als toegevoegde waarde en niet als apart beroep. Dit betekent dat studenten met ervaringskennis, die ervoor kiezen, opgeleid worden als Sociaal Pedagogisch Hulpverlener (SPH) of Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) met als extra ervaringsdeskundigheid. Windesheim kiest ervoor geen apart traject te creëren voor ervaringsdeskundigheid. Windesheim erkent ervaringskennis als derde bron van kennis naast wetenschappelijke en praktische kennis (Weerman e.a. 2011). Deze kennis hoort volgens Windesheim thuis in het onderwijsprogramma van alle studenten. Windesheim zal in augustus 2011 starten met een leerlijn waarbij ervaringskennis in de lessen wordt geïntegreerd, in het verplichte reguliere onderwijsprogramma van de SPH-opleiding. Tevens ontwikkelt de MWD-opleiding een soortgelijke leerlijn (Weerman e.a. 2011). Binnen het lectoraat verslavingspreventie, heeft een werkgroep beleid gemaakt voor deze leerlijn. Windesheim streeft zowel naar integratie als specialisatie in lessen over het gebruik van ervaringskennis (Weerman e.a. 2011). Alle SPH studenten zullen reflecteren over waarden, beeldvorming, wij-zij denken en eventuele spanningen tussen het cliëntenperspectief en professioneel perspectief. Eigen ervaringen met psychiatrie en verslaving krijgen hierin een nadrukkelijke plaats. In het tweede leerjaar kunnen studenten met ervaringskennis ervoor kiezen om zich te specialiseren als ervaringsdeskundige middels een keuzemodule (Weerman e.a. 2011). Daarnaast kunnen de studenten in het derde leerjaar de jaarstage richten op ervaringsdeskundigheid en in het vierde leerjaar, een afstudeerproject gericht op ervaringsdeskundigheid uitvoeren. Als aan deze voorwaarden is voldaan kunnen de studenten een certificaat ervaringsdeskundigheid behalen. Deze studenten blijven binnen de gewone, gemixte, SPH groep lessen volgen. De leerlijn is een primair didactische route deze kent geen therapeutisch oogpunt. Het gaat bij de leerlijn om integratie van ervaringskennis binnen de opleiding SPH.

In het voorstel voor de SPH-leerlijn ervaringskennis staat beschreven dat de werkgroep ervaringsdeskundigheid SPH binnen Windesheim verwacht dat herwaardering van cliënt- en probleemervaringen als 'bron van kennis' het voor studenten met (vroegere) psychiatrische en verslavingsproblematiek gemakkelijker maakt, om met open vizier te verkennen in hoeverre men al in staat is om deze ervaringen te kunnen integreren in de opleiding. Hiertoe wordt beoogd een groter draagvlak onder docenten, in het bijzonder studieloopbaandocenten te creëren, onder meer middels training (Voorstel leerlijn ervaringskennis binnen de opleiding SPH, 2011).

De module ervaringsdeskundigheid die onderzocht is maakt onderdeel uit van de leerlijn en draait sinds 2009. Het betreft een keuze module die SPH en MWD studenten kunnen volgen in het tweede leerjaar. Dit onderzoek richt zich op de pilot van deze module (schooljaar 2009-2010). Aan deze pilot deden zowel tweede als vierdejaar studenten mee die verslavingsproblematiek hebben of hebben gehad. Aan deze module zijn een aantal voorwaarden verbonden. Studenten moeten minimaal één jaar problemen hebben (gehad) met alcohol, drugs, gokken of om gamen onder controle te houden en problemen hebben ervaren op het gebied van opleiding, werk of in het privéleven. Daarnaast is basiskennis van verslaving en middelenkennis vereist. Tevens moeten studenten bereid zijn om de persoonlijk ervaringen te delen en erover te reflecteren in het kader van het (toekomstige) beroep. De student moet het actuele middelengebruik kritisch willen bekijken en bereid zijn om problemen met middelen aan te pakken. De module is niet gericht op het begeleiden van verslavingsproblemen van de student, dit kan zijdelings wel ter sprake komen. De verslaving moet in die zin overwonnen of hanteerbaar zijn. Voor de opleiding betekent dit dat de studenten bereid moeten zijn om aan hun verslaving te werken en hierop willen reflecteren.

In de studiehandleiding (Weerman, 2011) staat beschreven dat de module ervaringsdeskundigheid gericht is op de professionalisering van ervaringsdeskundigheid op het gebied van verslaving en bijkomende problemen. De volgende doelstelling wordt omschreven: het integreren van verslavingservaringen in het (toekomstige) stage en werk (Weerman, 2010, p.17). Tijdens de module leren de studenten ervaringen integreren in een professionele rol. Mochten de studenten na het volgen van de module ervaringsdeskundigheid zich verder willen ontwikkelen als ervaringsdeskundige, dan is een stage mogelijk waarbinnen ruimte wordt gegeven aan het ontwikkelen en inzetten van de ervaringsdeskundigheid. De studenten kunnen tijdens de module onderzoeken in hoeverre ze verslavingservaringen willen en kunnen gebruiken in het toekomstige werk.

De volgende stappen worden als leerproces omschreven in de studiehandleiding (Weerman, 2011), deze weerspiegelen het beoogde leerproces voor de integratie van ervaringskennis in de professionele rol. Vanuit deze stappen is de indeling voor de module ervaringsdeskundigheid opgebouwd.

1. Ordenen van levensverhaal gerelateerd aan gebruik: het verhaal van de gebruiker.
2. Vertellen en delen van het verhaal met lotgenoten: delen en reflecteren van het verhaal van de gebruiker met anderen.
3. Analyseren van verhaal van gebruiker vanuit professioneel perspectief: naar jezelf kijken als cliënt. In deze stap kan een rolomkering plaats van cliëntperspectief naar professioneel perspectief.
4. Presenteren van cliëntverhaal in een professionele presentatie.
5. Expliciteren en ordenen van de bruikbaarheid van het eigen verhaal als vorm van praktisch bruikbare 'ervaringsdeskundigheid' in een professionele rol.
6. Expliciteren en ordenen van het eigen verhaal als bijzondere vorm van levenservaring met een 'kundigheid' in het omgaan met aan verslaving verbonden existentiële dilemma's.
7. Integreren van ervaringsdeskundigheid in de professionele rol: integratie van cliëntverhaal in een professioneel verhaal.

Hieronder worden de punten beschreven die tijdens de pilot module ervaringsdeskundigheid aan bod zijn gekomen. Tevens wordt aangegeven aan welke stap van het leerproces gewerkt kan worden. Deze informatie is verkregen via de opdrachtgever van dit onderzoek, Alie Weerman. Zij heeft de pilot module ervaringsdeskundigheid opgezet en gegeven.

Programma onderdelen

- Introductie
De eerste module ervaringsdeskundigheid is gestart met een korte uitwisseling van achtergrond en ervaringskennis van de studenten. Tevens hebben de studenten de motivatie voor deelname aan de module verteld.
- Schrijven levensverhaal
Vervolgens moesten de studenten een huiswerk opdracht maken. Ze hebben hun levensverhaal geschreven, aan de hand van een aantal punten, zoals de functie van het gebruik. Een voorbeeld van een functie kan zijn; rustig worden door het gebruik van cannabis. Hierdoor konden de studenten hun levensverhaal ordenen, gerelateerd aan het gebruik. En word het verhaal bekeken vanuit cliëntperspectief.
Dit onderdeel hoort bij stap 1 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.
- Vertellen eigen verhaal
Daarnaast moesten de studenten hun verhaal delen met medestudenten en hierop reflecteren met medestudenten.
Dit onderdeel hoort bij stap2 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.
- Cirkels Van Dijk
Prof. Van Dijk beschreef verslaving als een systeem van vicieuze cirkels waardoor de aandoening de neiging heeft zichzelf te versterken. Er zijn vier cirkels te onderscheiden; de farmacologische, de psychologische, de sociale en de lichamelijke cirkel (Kerssemakers e.a. 2008). Deze cirkels staan met elkaar in verbinding. Middenin bevindt zich de cirkel van de stof, waaraan iemand verslaafd is. Bijvoorbeeld alcohol of drugs. De studenten hebben de Cirkels van Van Dijk op zichzelf toegepast in verschillende fases: tijdens het gebruik, na het stoppen en nu (een aantal jaar later). Het doel hiervan is de functie van gebruik in kaart brengen en vanuit professioneel perspectief kijken naar zichzelf als cliënt. Hierbij kan rolomkering plaats vinden van cliëntperspectief naar professioneel perspectief. De toepassing van de cirkels op zichzelf is zowel in subgroepjes als plenair in de groep. Bijvoorbeeld bij cocaïne gebruik zien de cirkels er zo uit (voorbeeld uit eindverslag van een student):
 - Lichamelijke cirkel: Geen eetlust, erg mager, geen energie, 's nachts wakker en overdag slecht slapen.
 - Farmacologische cirkel: Direct na gebruik sterke trek. Eenmaal begonnen, wil niet meer stoppen.
 - Psychologische cirkel: Schaamte voor mijn uiterlijk, mager, schaamte voor mijn gebruik, niemand mocht het weten, ruzie maken of we evenveel drugs hebben. Weinig overige contacten, depressief, keuze maken om te stoppen of als junk door het leven te gaan.
 - Sociale cirkel: Verslaafde partner. Ik kwam al uit de drugshandel en ging met deze mensen.*Dit onderdeel hoort bij stap 3 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.*
- Vakliteratuur
Daarnaast hebben de studenten literatuur gezocht en gekoppeld aan het eigen verhaal. Bijvoorbeeld een student heeft cannabis gebruikt, heeft hierover literatuur opgezocht en gekoppeld aan de eigen ervaringen.
Dit onderdeel hoort bij stap 3 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.
- Voor- en nadelen
De voor- en nadelen van ervaringen met middelenproblemen in de opleiding en in het beroep zijn uitgewisseld om inzicht te krijgen in wat bruikbaar is in het werk.
Dit onderdeel hoort bij stap 5 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.

- Sollicitatiebrief
Studenten hebben een sollicitatiebrief geschreven waarbij ze de voordelen van ervaringskennis moesten presenteren naar het werkveld. Ook hebben ze gereflecteerd op de valkuilen. Hiervoor hebben de studenten een onderbouwd verzoek geschreven voor supervisie in de functie als ervaringsdeskundige. Deze twee opdrachten zijn ingezet om de studenten te laten nadenken over zowel de voor- als nadelen van ervaringskennis.
Dit onderdeel hoort bij stap 5 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.
- Sollicitatiegesprek – rollenspel
Studenten hebben tijdens de bijeenkomsten een sollicitatiegesprek als ervaringsdeskundige geoefend. Hierbij werden de studenten gefilmd en is in de groep het sollicitatie gesprek geanalyseerd. Hierdoor konden de studenten ervaren hoe het is om zichzelf te profileren als ervaringsdeskundige en wat hierin belangrijk is.
Dit onderdeel hoort bij stap 5 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.
- Oriëntatie op functie ervaringsdeskundige
Tijdens drie van de bijeenkomsten zijn ervaringsdeskundige gastdocenten aanwezig geweest. Het ging om twee ervaringsdeskundigen gastdocenten, met twee verschillende attitudes: de één profileerde zich als ervaringsdeskundige en de ander niet. Studenten konden zich hierbij oriënteren op een functie als ervaringsdeskundige in de verslavingszorg.
- Existentiële thema's
Tijdens de bijeenkomsten is er ook aandacht geweest voor een aantal de zeven existentiële thema's. Deze zijn ingebracht vanaf de 10^e bijeenkomst. Alie Weerman heeft voor deze thema's gekozen. Er is voor deze thema's gekozen, omdat Alie Weerman onderzoekt welke existentiële aspecten een rol spelen bij de ontwikkeling van iemand met een verslaving tot een ervaringsdeskundige hulpverlener.
De thema's die gebruikt zijn betreffen: leven- dood, vrijheid- beperktheid, verantwoordelijkheid- schuld, eenzaamheid- verbondenheid, zinloosheid- betekenis, orde-chaos en trots- schaamte. Deze thema's zijn gekozen op grond van literatuuronderzoek, en vanwege het belang van thema's in de groep. Het thema 'schaamte' kwam bijvoorbeeld sterk naar voren (evenals het thema 'vrijheid'). Studenten hebben het eigen verhaal gekoppeld aan de existentiële thema's. Ook de docent heeft dit voor elke student gedaan. Elke student is vanuit de existentiële thema's vervolgens besproken in de groep.
Dit onderdeel hoort bij stap 6 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.
- Presentatie vanuit professioneel perspectief
Aan het einde van de module hebben de studenten een eindpresentatie gegeven met daarin de volgende punten; voordelen & valkuilen ervaringskennis, wat bruikbaar is in het werk en in hoeverre de student zichzelf wil profileren als ervaringsdeskundige. Ook wordt een visie op ervaringsdeskundige gepresenteerd. Op deze manier moesten de studenten op een professionele manier het cliëntverhaal integreren in een professioneel verhaal. Vervolgens is hierop gereflecteerd met de groep.
Dit onderdeel hoort bij de stappen 4 en 7 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.
- Eindverslag
Als eindopdracht moesten de studenten een eindverslag schrijven met daarin de diverse opdrachten welke zijn gemaakt tijdens de module en een reflectieverslag per bijeenkomst en een korte terugblik op de module.
Dit onderdeel hoort bij stap 7 van het gewenste leerproces van ervaringsdeskundigheid.

Uit bovenstaande is te lezen dat er verschillende middelen worden ingezet om ervaringskennis om te zetten in ervaringsdeskundigheid. Dit is van belang om te weten zodat bekend is welke onderdelen zijn behandeld tijdens de module, om te onderzoeken hoe de studenten geleerd hebben

en welke manieren effectief zijn.

Ook moet er tijdens de module gewerkt worden aan een aantal HBO-kwalificaties. Het is van belang om deze kwalificaties te kennen voor de aanbevelingen van dit onderzoek om te evalueren of er aan deze kwalificaties is gewerkt door de studenten. Hieronder zullen we de kwalificaties beschrijven.

- HBO kwalificatie 7.
Methodisch en reflectief denken en handelen: het stellen van realistische doelen, het plannen en planmatig aanpakken van werkzaamheden en reflecteren op het (beroepsmatig) handelen, op basis van het verzamelen en analyseren van relevante informatie.
- HBO kwalificatie 11.
Zelfsturing op de eigen opleiding en loopbaan: integratie van de persoonlijke competenties en de benodigde (en al aanwezige) beroepscompetenties.

De studenten moeten tijdens de module onderzoeken in hoeverre ze verslavingservaring kunnen en willen gebruiken in het toekomstige werk, waarbij reflectie van belang is. In HBO- kwalificatie 11 staat de integratie van persoonlijke competenties beschreven. Deze competentie kan gezien worden als integratie van ervaringskennis naar ervaringsdeskundigheid.

2.3 Opleidingsvarianten en werkwijze andere hogescholen

Hieronder wordt een overzicht gegeven welke opleidingsvarianten tot ervaringsdeskundigheid Hogescholen aanbieden, zodat duidelijk wordt welke ontwikkelingen er plaats vinden binnen Hogescholen op het gebied van ervaringsdeskundigheid. Tevens wordt de werkwijze van een aantal Hogescholen beschreven.

2.3.1 Hanzehogeschool Groningen

Hanzehogeschool biedt een Associate Degree ervaringsdeskundige in de zorg. Dit is een twee jarige opleiding waarvan het opleidingsniveau ligt tussen niveau 4 en HBO Bachelor en opleid tot een wettelijk erkend diploma. Dit kan drempelverlagend werken voor studenten die twijfelen over een HBO studie en om het gat te dichten tussen MBO en HBO opleidingen. Deze Associate Degree wordt aangeboden in deeltijd variant, waarbij een werkplek vereist is. Daarnaast biedt Hanzehogeschool Groningen een Groninger Opleiding Ervaringsdeskundigheid (GOED) opleiding aan, waarbij diverse cursussen zijn ontwikkeld en gegeven (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011).

Hanzehogeschool Groningen biedt een opleiding aan tot een wettelijk erkend diploma. In vergelijking met Windesheim is dit anders. Windesheim biedt geen aparte opleiding ervaringsdeskundigheid aan, maar een opleiding SPH of MWD waarin studenten met ervaringskennis een certificaat kunnen behalen als ervaringsdeskundige.

2.3.2 Hogeschool Utrecht

Binnen Hogeschool Utrecht wordt een leerlijn ontwikkeld, namelijk; werken met eigen ervaringen, op weg naar ervaringsdeskundigheid binnen de voltijd opleiding: Sociaal Pedagogisch Hulpverlener, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Creatieve Therapie, Pedagogiek en Sociaal Juridische Dienstverlening. De eerste stap die is gezet, bij de nieuwe leerlijn, is het aanvragen van een minor, deze zal gebruik gaan maken van de inhoud van het Traject Opleiding Ervaringsdeskundigheid (TOED). Uit een conclusie van een inventarisatie onder 3403 studenten van bovenstaande vijf verschillende opleidingen (SPH, MWD, CT, PED en SJD) binnen Hogeschool

Utrecht bleek dat 38% van de respondenten bekend was met psychische of psychiatrische problematiek (Landelijk Profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011). Op Windesheim is ook een onderzoek geweest naar psychische en psychiatrische problematiek, hier uit bleek dat 31% van de respondenten bekend was met psychische of psychiatrische problematiek. Daarnaast wordt in het kader document (2009) beschreven dat Hogeschool Utrecht voornemens heeft een duale/deeltijdroute te ontwikkelen specifiek voor werkende professionals met ervaringskennis.

Dit betekent dat de minor binnen hogeschool Utrecht breed toegankelijk is, voor studenten van diverse opleidingen. Als er gekeken wordt naar Windesheim is dit niet het geval, binnen Windesheim wordt ervaringsdeskundigheid verder niet domeinbreed ingezet: het is een SPH-leerlijn. Dit betekent dat deze geïntegreerd wordt in de opleiding. Echter is de module die onderzocht wordt wel domeinbreed toegankelijk voor acht opleidingen.

De ontwikkelde minor heeft een aantal didactische uitgangspunten. Er wordt gewerkt in coach-trainings- en lesgroepen. Door middel van intensieve coaching wordt er de mogelijkheid gecreëerd om eigen ervaringen te bewerken richting gedeelde ervaringen, richting ervaringskennis en deskundigheid. De minor wordt begeleid door docenten van de Hogeschool Utrecht, die ervaringen en affiniteit hebben, met betrekking tot (familie)ervaringsdeskundigheid. Tevens worden ervaringsdeskundige gastdocenten ingezet die actief zijn in de praktijk (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011).

2.3.3 Hogeschool van Amsterdam

Hogeschool van Amsterdam heeft voornemens om een route te ontwikkelen voor studenten met ervaringskennis. Hierbij is de insteek dat dit aanbod domeinbreed toegankelijk wordt gemaakt voor studenten. Bijvoorbeeld studenten van de opleiding verpleegkunde en pedagogiek, kunnen de module ervaringsdeskundigheid ook volgen. Ervaringsdeskundigheid wordt binnen SPH en MWD ingezet in de vorm van gastlessen, voorlichtingen en ervaringsdeskundigen die onderzoeken begeleiden of trainingen geven. Hogeschool van Amsterdam biedt een tweetal opleidingen aan voor studenten met ervaringskennis. De eerste is GGZ Ervaringsagoog Opleiding (GEO), deze opleiding is bedoeld voor ervaringsdeskundigen in de GGZ. De opleiding biedt de ervaringsdeskundigen de gelegenheid zich verder te kwalificeren voor dit werk. De tweede is een cursus Traject Opleiding Ervaringsdeskundigheid (TOED), de duur van deze cursus is 14 dagen (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011).

Hogeschool van Amsterdam heeft wel voornemens om een route domeinbreed in te zetten, maar richt zich op een aparte klas van 'ervaringsdeskundige studenten'. Windesheim integreert juist ervaringsdeskundigheid in de opleiding middels de SPH-leerlijn.

2.3.4 Fontys – Eindhoven

Hogeschool Fontys werkt sinds 1996 samen met de plaatselijke GGZ instelling aan het thema cliëntenparticipatie, wat heeft geleid tot een cursus waarin hulpverleners getraind worden door cliëntervaringsdeskundigen. Vervolgens is het Traject Opleiding Ervaringsdeskundigheid (TOED) ontwikkeld, deze wordt sinds 2001 aangeboden. Fontys biedt een deeltijd opleiding HBO ervaringdeskundigheid SPH die bestaat uit 40 lesdagen regulier SPH onderwijs en 12 lessen rondom ervaringdeskundigheid en studieloopbaancoaching. Het uitgangspunt bij deze deeltijdopleiding is het deskundig kunnen (gaan) werken met en vanuit het kennisdomein ervaringskennis (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011).

De studenten op Fontys krijgen ook een HBO-diploma. Fontys is enigszins verwant aan het programma van Windesheim, maar op Fontys ligt het accent sterker op ervaringsdeskundigheid als

vak dan op Windesheim. Studenten zitten op Fontys ook in een aparte studieloopbaangroep, dit is bij Windesheim niet het geval.

In het Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid (2011) wordt beschreven dat Fontys de volgende didactiek hanteert: het nadenken over de eigen ervaring en er met anderen over praten de eerste stap is om ervaringsdeskundigheid aan te leren. Het onderzoeken van deze ervaringen en die van anderen in relatie tot het analyseren en systematiseren op overeenkomsten, de context waarin ze optreden en verschillen leidt tot gezamenlijke kennis. In het Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid (2011) wordt tevens aangegeven dat de overstap van 'ik-kennis' naar 'wij-kennis' gemaakt wordt door het samen bespreken, onderzoeken en aanpassen van kennis. Er wordt beschreven dat hierbij diverse reflectie-, analyse- en conversatietechnieken gebruikt kunnen worden. Tevens zijn er in de opleidingen didactische methoden gebruikt, deze zijn onder meer het creëren van leeromgevingen die verdiepend, zelfsturend en samenwerkend leren bevorderen. De didactische omgeving dient zo ingericht te zijn dat deze gelijk is aan de concepten achter ervaringsdeskundigheid (Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid, 2011 p.24).

2.3.5 Samenvatting

Vanuit bovenstaande is op te maken dat Windesheim een andere opleidingsvariant aanbiedt in vergelijking met andere hogescholen. Hanzehogeschool Groningen heeft een opleiding tot ervaringsdeskundige, Hogeschool Utrecht wil het domeinbreed inzetten, Hogeschool van Amsterdam creëert een aparte klas en Fontys Eindhoven leidt op tot professionele ervaringsdeskundige. Als we dan kijken naar Windesheim heeft deze een andere insteek met betrekking tot ervaringsdeskundigheid. Windesheim integreert ervaringsdeskundigheid geheel in de opleiding SPH, middels de SPH-leerlijn en maakt geen aparte klassen. Voor dit onderzoek is het relevant om te weten, omdat hierin naar voren komt dat Windesheim ervaringsdeskundigheid het sterkst integreert in het reguliere onderwijsprogramma van de SPH opleiding. Verder heeft Windesheim als enige hogeschool specifiek aandacht voor verslavingservaringsdeskundigheid.

Uit de opsomming van de verschillende hogescholen ten aanzien van de verschillende werkwijzen is op te maken dat deze grotendeels overeen komen. In dit onderzoek gaan we uit van de werkwijze welke Windesheim gebruikt. Dit houdt in dat er in dit onderzoek gekeken moet worden naar welke werkwijzen er zijn gebruikt tijdens de pilot module ervaringsdeskundigheid en welke effect deze hebben gehad. De vragen welke hierbij gesteld kunnen worden zijn: zijn er voldoende methoden gebruikt om onder meer een verdiepende, zelfsturende en samenwerkende leeromgeving te creëren? Is er aan de randvoorwaarden voldaan? Haaster e.a. (2009) beschrijven het volgende over verdiepend, zelfsturend en samenwerkend leren. Verdiepend leren genereert het verbinden van en integreren van praktijk/werkervaringen, theoretische kennis, ervaringskennis en verdiepen van persoonlijke inzichten en handelingen. Zelfsturend leren genereert zelfreflectie zelfinzicht en zelfkennis. De zelfsturing (zowel middel als doel) is gericht op het ontwikkelen van vakbekwaamheid en het vormgeven van de eigen loopbaan. In samenwerkend leren staat leren door dialoog centraal.

3. Methode

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksgroep, dataverzamelmethode, analysemethode, betrouwbaarheid en validiteit van dit kwalitatieve onderzoek beschreven.

3.1 Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep bestaat uit vier studenten Maatschappelijk Werk en Dienstverlening en vier studenten Sociaal Pedagogisch Hulpverlening. Alle acht studenten hebben ervaringen met middelenproblemen, deze hebben allen de pilot module ervaringsdeskundigheid gevolgd in het schooljaar 2009-2010. De pilot module heeft een jaar lang één maal in de twee weken een bijeenkomst gekend. Er zijn uiteindelijk 16 bijeenkomsten geweest, een bijeenkomst duurde drie á vier uur. De module was op dat moment nog geen regulier onderdeel van het curriculum, zoals nu inmiddels wel het geval is. De groep studenten bestond uit drie vierdejaars studenten die de module als extra onderdeel volgden, inmiddels zijn deze studenten afgestudeerd. Vijf studenten zaten in het tweede leerjaar en ontvingen er studiepunten voor. Op dit moment volgen deze studenten het derde leerjaar en lopen zij een jaarstage.

Eén van deze studenten heeft aangegeven momenteel niet meer mee te willen werken aan het onderzoek. Het eindverslag was door de student op een eerder moment geschreven en destijds is toestemming gegeven voor gebruik van het onderzoek van Alie Weerman. Dit verslag is door de opdrachtgever (Alie Weerman) geanonimiseerd en gebruikt voor de analyse. Deze student is verder niet meer betrokken bij de dataverzameling. Alle studenten hebben toestemming gegeven voor het gebruik van de eindverslagen, voor het onderzoek van Alie Weerman.

Alle eindverslagen zijn door de opdrachtgever geanonimiseerd. Gedurende het onderzoek zijn er voor de studenten pseudoniemen gebruikt om de privacy van de studenten te waarborgen. De onderzoekers vinden dit een belangrijk aspect, omdat er persoonlijke ervaringen zijn beschreven en niet alle studenten zich willen profileren als ervaringsdeskundige.

3.2 Dataverzamelmethode

Voor dit onderzoek zijn er verschillende methoden gebruikt. Eerst zijn de eindverslagen gescreend, op wat de studenten door de module geleerd hebben, door middel van een zinsnedenlijst. Vervolgens zijn er focusgesprekken gevoerd met de studenten en hebben de studenten een evaluatieformulier over de module ingevuld.

3.2.1 Screenen eindverslagen

De studenten hebben aan het einde van de module (juni 2010) een eindverslag geschreven met alle onderdelen daarin beschreven. Om te meten wat de studenten specifiek hebben geleerd en hoe ze dat hebben geleerd tijdens de module ervaringsdeskundigheid, is er een lijst met zinsneden opgesteld die verwijzen naar leerervaringen (bijvoorbeeld: ik heb geleerd om, door...). De zinsnedenlijst is samengesteld in samenwerking met de opdrachtgever en een docent van Windesheim.¹ Deze zinsneden lijst (zie bijlage B) is opgebouwd in verschillende categorieën, te noemen: algemeen, kennis, vaardigheden, persoonlijke groei en profilering. Er is tot deze zinsnedenlijst gekomen door te kijken naar de competenties van Windesheim, behorend bij de module ervaringsdeskundigheid. Tevens is één verslag gescreend en is bekeken welke zinsneden voorkwamen met betrekking tot wat geleerd is tijdens de module. Bijvoorbeeld: Ik was verbaasd dat...

¹ Opdrachtgever: Alie Weerman. Docent begeleider Christelijke Hogeschool Windesheim: Arnout Schuitema.

Er is een steekproef getrokken op één eindverslag van een student, om te controleren of de zinsnedenlijst werkbaar was en om de betrouwbaarheid te vergroten. Vervolgens is de lijst meerdere malen aangepast om tot een geschikte en werkbare lijst te komen. Als in een verslag werd aangegeven wat er is geleerd tijdens de module, is dit in citaatvorm gescoord. Vervolgens is in een drie gesprek besproken welke uitkomsten er waren. In het gesprek is toen gekozen voor een twee trapsysteem:

- Kennis en ervaring op grond van wat geleerd is n.a.v. verslaving; hierbij gaat het om reflectie op eigen verhaal.
- Kennis en ervaring op grond van wat geleerd is n.a.v. de module; hierdoor wordt inzichtelijk wat er specifiek geleerd is tijdens de module en n.a.v. de verslaving.

In dit gesprek kwam naar voren dat er regelmatig het zelfde gescreend is, maar had de één een kleiner deel van het citaat. Regelmatig werd door één persoon een zinsnede gescreend, als deze relevant was werd deze opgenomen in de opsomming. Van alle gescreende zinsneden is een opsomming gemaakt (zie bijlage C) waarin de student beschrijft wat hij/zij geleerd heeft gedurende de module. Vervolgens is een samenvatting gemaakt van deze zinsneden. Er werd veel verteld door studenten, door de samenvatting werd het overzichtelijk wat de studenten geleerd hadden en hoe ze dit geleerd hadden. Voor de onderzoekers is dit een methode geweest om de resultaten te ordenen.

Na drie verslagen is besloten om het twee trapsysteem niet meer toe te passen. Er werd niet meer gescreend op wat geleerd is door de verslaving, maar uitsluitend op wat geleerd is tijdens de module. De gescreende zinnen van wat geleerd is door de verslaving bleek veel zinnen te bevatten, waardoor er veel gegevens werden verzameld en het onderzoek niet het tijdsbestek had om al deze gegevens te verwerken. Na overeenstemming met de opdrachtgever is besloten om deze informatie achterwege te laten omdat deze minder relevant was voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Tijdens het bekijken van de screenlijsten, was er soms twijfel of een zinsnede relevant was. Hierover is gesproken en consensus bereikt, waarna een zin wel of niet geschrapt werd. Een vooronderstelling is dat de sollicitatiebrieven authentiek waren, deze zijn gebruikt in de zinsnedenlijst.

3.2.2 Focusgesprekken

Nadat alle verslagen gescreend zijn en de uitkomsten beschreven waren zijn er twee focusgesprekken gevoerd met de studenten. De groep studenten is in tweeën gesplitst, om zo goed in gesprek te kunnen gaan met studenten. Het eerste focusgesprek was met drie studenten, het tweede focusgesprek was met twee studenten. Eén student kon niet meer aanwezig zijn bij het focusgesprek. Bij beide focusgesprekken waren de twee onderzoekers aanwezig. Een hypothese welke aangenomen is, dat de studenten meer aan het woord zijn en er interactie ontstaat waardoor er interessante informatie naar voren komt. Daarom is er voor een focusgesprek gekozen en niet voor individuele interviews. Daarnaast zou er in een kleinere groep meer aandacht zijn voor het individu en de persoonlijke ervaringen van de module.

Het doel van deze focusgesprekken was het meten of de gescreende informatie uit de eindverslagen klopte, dit waren de verslagen die gemaakt zijn op basis van de zinsnedenlijst. Tevens kon middels de focusgesprekken antwoord gegeven worden op de deelvragen twee en drie. Het was belangrijk dat de mening van de studenten over de module naar voren kwam. De focusgesprekken zijn opgenomen op tape om later uit te kunnen schrijven wat er in de gesprekken naar voren kwam, hiervoor is toestemming gevraagd aan de studenten. Daarnaast konden de studenten tijdens de focusgesprekken in eigen woorden vertellen hoe ze de module hebben ervaren.

De onderzoekers hebben geen contact gezocht met de studenten. Dit is via de opdrachtgever verlopen, in verband met de privacy van de studenten. De studenten zijn vervolgens een aantal data voorgesteld, waarop er twee contactmomenten zijn vastgelegd. Tweemaal op woensdag avond, de eerste om 19.00 uur en de tweede om 18.00 uur. De focusgesprekken zijn voorbereid middels een

draaiboek, voor zowel de studenten als voor de onderzoekers. Het draaiboek begon met het eten, de onderzoekers hebben zich daarna voorgesteld, daarna is verteld wat het onderzoek inhoud en welke ontwikkelingen op Windesheim plaats vinden. Daarna is er aan de studenten gevraagd wat ze aan de module hebben gehad en wat hen is bijgebleven. Na het beantwoorden van deze vragen is er een korte leespauze ingelast om de samenvatting van de eindverslagen te lezen. De studenten vonden het interessant om het verhaal weer te lezen. Tevens konden ze aangeven wat niet klopte, dit is vervolgens veranderd. Na de leespauze zijn de volgende vragen gesteld: profileer jij jezelf als ervaringsdeskundige, zo ja, hoe zet je je ervaringen in (concrete situaties), in hoeverre is de module bruikbaar in je werk en wat kon er beter aan de module. Door het draaiboek zijn de onderzoekers geen vragen vergeten en was het voor de studenten duidelijk wat er besproken zou worden tijdens het focusgesprek.

De focusgesprekken hadden een open sfeer. De studenten hebben veelal vrijuit gesproken, de onderzoekers hebben vragen gesteld en de tijd bewaakt. De studenten konden op elkaar reageren en elkaar aan vullen over wat er geleerd was gedurende de module. De focusgesprekken hebben ten eerste bevestigd wat uit de verslagen van de studenten al naar voren is gekomen. Ten tweede zijn er pluspunten en verbeterpunten van de pilot module naar voren gekomen. Volgens de onderzoekers konden de studenten tijdens het focusgesprek helder vertellen en hadden allen een duidelijk standpunt, over bijvoorbeeld het profileren. Ook hadden de studenten weer een klik met elkaar. Tevens konden ze goede voorbeelden geven over concrete situaties in het werkveld/jaarstage.

3.2.3 Evaluatieformulieren

Voorafgaand aan het focusgesprek is er naar de studenten een evaluatieformulier gestuurd. Hierin zijn een aantal vragen gesteld over het verloop van de module en tips om de module te verbeteren. Het evaluatieformulier is door zeven studenten ingevuld. Enkele hebben deze voor het focusgesprek ingevuld en enkele hebben dit tijdens het focusgesprek ingevuld. Hierdoor kon er tijdens het focusgesprek niet altijd door gevraagd worden op het evaluatieformulier. Het evaluatieformulier heeft veel meerwaarde, omdat sommige studenten het makkelijker vinden om dingen op te schrijven dan uit te spreken. In de evaluatieformulieren zijn goede verbeterpunten aangedragen voor de module. Uit de evaluatieformulieren zijn duidelijke verbeterpunten aangedragen door de studenten. Tevens hebben de studenten aangegeven wat ze goed vonden aan de pilot module.

3.3 Betrouwbaarheid en validiteit

Om de privacy van de studenten te waarborgen zijn alle eindverslagen geanonimiseerd door de opdrachtgever. Tijdens het onderzoek zijn er voor de studenten pseudoniemen gebruikt. Bij de ingevulde evaluatieformulieren zijn de namen geheel weggelaten.

Er zijn drie dataverzamelmethode gebruikt om de centrale vraagstelling te beantwoorden. Het gebruik van meerdere dataverzamelmethode wordt triangulatie genoemd (Verhoeven 2007), hierdoor is de betrouwbaarheid verhoogd omdat er is gecontroleerd of de verkregen gegevens kloppen. Om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te waarborgen hebben de opdrachtgever en de twee onderzoekers onafhankelijk van elkaar de eindverslagen gescreend. Bij het screenen van de eindverslagen is gebruik gemaakt van een lijst met zinsneden, hierdoor hadden de onderzoekers en de opdrachtgever een richtlijn en werd de validiteit vergroot.

De samenvattingen zijn doorgelezen door de studenten, zodat hier feedback op gegeven kon worden en de informatie door de studenten gecheckt kon worden. Deze feedback is vervolgens veranderd in de samenvattingen van de studenten.

De opdrachtgever/mede onderzoeker is niet aanwezig geweest bij de focusgesprekken. De module is door Alie Weerman geleid, om de studenten vrij uit te kunnen laten spreken is er voor gekozen

om de focusgesprekken te laten voeren door de twee onderzoekers. Tevens zijn de focusgesprekken opgenomen op tape om de subjectiviteit te beperken en de betrouwbaarheid te vergroten.

Niet alle acht studenten die de module ervaringsdeskundigheid hebben gevolgd zijn face-to-face gesproken in de focusgesprekken. Er zijn wel acht eindverslagen gelezen, maar niet alles kon terug gekoppeld worden. Drie studenten hebben niet deelgenomen aan de focusgesprekken. Één wilde verder niet deelnemen aan het onderzoek (heeft ook het evaluatieformulier niet ingevuld), één was druk met werken (heeft het evaluatieformulier wel ingevuld) en één zou wel bij het 2e focusgesprek aanwezig zijn, maar kon uiteindelijk niet aanwezig zijn (heeft het evaluatieformulier wel ingevuld). Hierdoor kan het zijn dat er informatie mist om de module te evalueren.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven er wordt beschreven wat de studenten hebben geleerd, hoe de studenten hebben geleerd, wat goed is geweest aan de module en wat verbeterpunten zijn. Bij de belangrijkste bevindingen zal een citaat beschreven staan van de studenten.

De tabellen zijn onderverdeeld in vier gebieden te noemen: algemeen, kennis, vaardigheden en persoonlijke groei. Aan de hand van deze gebieden zijn ook de eindverslagen gescreend. Er zijn twee tabellen met de titel: ‘wat is er geleerd?’ In tabel 1 wordt beschreven wat de studenten geleerd hebben rond de professionalisering van ervaringsdeskundigheid. In tabel 2 wordt beschreven wat de studenten hebben geleerd op persoonlijk gebied. In tabel 3 wordt beschreven op welke manier de studenten hebben geleerd. Als laatst worden er in tabel 4 en 5 beschreven wat de pluspunten en de verbeterpunten van de modules zijn.

In alle tabellen staan; de onderwerpen, wat is geleerd, hoe is geleerd, wat zijn pluspunten en verbeterpunten van de module zijn, het aantal studenten en waarin dit naar voren is gekomen. Het kan zijn dat één student vaker belangrijke onderwerpen heeft beschreven. Er moet rekening gehouden worden met het feit dat studenten sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven. Onder elk tabel worden de leermomenten verder toegelicht.

Tabel 1

Wat is er geleerd rond het de professionalisering van ervaringsdeskundigheid	Eind-Verslagen (totaal 8)	Focusgesprekken (totaal 5)	Evaluatie-formulieren (totaal 7)
Kennis			
Herkennen voordelen en valkuilen van ervaringskennis	6	3	2
Geleerd dat een verslaving verschillend kan zijn in: functie van gebruik, verslavingsgevoeligheid en het leiden van een dubbelleven.	4	2	1
Vaardigheden			
Geleerd op een professionele manier naar zichzelf kijken.	3	2	1

Zes studenten geven aan dat zij de mogelijke voordelen en valkuilen van ervaringskennis hebben geleerd. Door de studenten is aangegeven dat er voornamelijk geleerd is, om de valkuilen in te zien en deze te herkennen in het toekomstige werkveld. Een valkuil dat door de studenten wordt genoemd is bijvoorbeeld het hanteren van een professionele afstand en nabijheid in de hulpverleningsrelatie. Hiermee wordt bedoeld dat er herkenning plaats kan vinden waardoor de studenten moeite kunnen hebben met de professionele afstand en nabijheid. Dit hebben de studenten aangegeven in de eindverslagen, focusgesprekken en evaluatieformulieren.

‘Er zijn ook een aantal valkuilen die ik tegen zal komen, bijvoorbeeld herinneringen die terug kunnen komen waarbij emoties los kunnen komen. Ik zou daarom bijvoorbeeld vanuit mijn gevoel kunnen handelen of medelijden kunnen krijgen, waardoor ik mijn professionaliteit in mijn werk kan verliezen.’

Vier studenten geven aan dat zij geleerd hebben dat een verslaving erg verschillend kan zijn. Er is aangegeven dat de functie van het gebruik verschillend kan zijn per persoon. Bijvoorbeeld, de één gebruikt om zijn of haar verleden te vergeten, terwijl de ander gebruikt om rustig te worden. Tevens wordt er door de studenten aangegeven dat zij geleerd hebben dat er verschillende vormen van verslavingsgevoeligheid zijn. Ook hebben studenten zich verbaasd over het leiden van een dubbelleven, waarmee bijvoorbeeld bedoeld wordt, het overdag kunnen functioneren op school en in de avonduren drugs dealen of gebruiken. Dit is aangegeven door de studenten in de eindverslagen, focusgesprekken en in één evaluatieformulier.

'Ik vond het ook heel bijzonder om te horen dat Peter zo van de één op de andere dag met meerdere middelen wist te stoppen alhoewel hij naar mijn mening wel eerst een bijzondere negatieve ervaring had. Ik ben tot het inzicht gekomen dat er waarschijnlijk ook verschillende vormen van verslavingsgevoeligheid zijn. Dit doordat als ik Peter met mijzelf vergelijk heb ik niet direct kunnen stoppen en heb ik langzaam afgebouwd en heb ik nu nog weleens trek om bijvoorbeeld te blowen.'

Op het gebied van vaardigheden geven drie studenten aan geleerd te hebben om op een professionele manier naar zichzelf te kijken en vanuit ervaringskennis te handelen. De studenten geven aan dit gedaan te hebben door te kijken naar de (toekomstige) doelgroep en naar het eigen gebruik.

'Ik kan me beter inleven in mensen die verslaafd zijn. Dit omdat ik zelf weet wat het met je doet waar het je juist in trekt om het middel te gebruiken, of welke factoren er allemaal kunnen mee spelen en daar vooral de invloed van.'

Tabel 2

Wat is er geleerd op persoonlijk gebied?	Eind-Verslagen (totaal 8)	Focusge-sprekken (totaal 5)	Evaluatie-formulieren (totaal 7)
Persoonlijke groei			
Schaamte overwonnen.	4	3	1
Gestopt met gebruik door de module.	2	2	

Dit onderzoek is gericht op de leerervaringen van de studenten tijdens de module m.b.t. ervaringsdeskundigheid. Tijdens de analyses zijn er ook resultaten naar voren gekomen die op persoonlijk gebied voordelen hebben opgeleverd voor de studenten. Vier studenten hebben aangegeven, zich niet meer of minder te schamen voor het (verslavings)verleden. Volgens de studenten komt dit doordat zij het eigen levensverhaal hebben verteld en door de reacties van de groepsgenoten die er werden gegeven op de levensverhalen. Één van deze studenten heeft aangegeven dat de module een soort afsluiting is geweest van het hele verslavingsproces. Deze student geeft aan als ze zich niet had aangesloten bij de groep dat zij tijdens de opleiding, waarschijnlijk was vastgelopen in de studie, uit schaamte of angst om over het verleden te praten.

‘Ik vond het een erg belangrijke stap om mijn verhaal te vertellen. Ik weet nog dat in de eerste week nog helemaal niet durfde. Ik schaamde me echt heel erg. Maar per intervisie werd dit minder. Ik kreeg er vertrouwen in dat ik ook begrepen zou worden. Dat niemand zou oordelen.’

Op persoonlijk gebied hebben twee studenten aangegeven dat zij gestopt zijn met het gebruik van een middel, door de inzichten van groepsgenoten en door na te denken over de existentiële thema's. Dit is bevestigd tijdens de focusgesprekken.

‘De aanleiding van het stoppen met blowen waren de intervisies van Alie Weerman en de groep. Ik zag dat veel van hen gestopt waren met veel heftigere drugs en hoe ze nu functioneren. Ik dacht altijd ik stop als ik klaar ben met school. Door de intervisie groep leerde ik dat als ik in de verslavingszorg wil werken ik toch echt wel langer gestopt moet zijn. Ik verdiepte mij ook in de functie van het gebruik, waarom ben ik ooit begonnen en waarom kon ik niet stoppen.’

Tabel 3

Hoe is er geleerd?	Eind- verslagen (totaal 8)	Focusge- sprekken (totaal 5)	Evaluatie- formulieren (totaal 7)
Persoonlijke groei			
Door de levensverhalen te vertellen en gezamenlijke analyse hierop	8	5	4
Door de existentiële thema's	7	5	5
Door de cirkels van Van Dijk	3	3	1
Algemeen			
Door de veilige sfeer	2	2	1
Kennis			
Door de presentatie alcoholpreventie.	2	1	

In bovenstaande tabel staat beschreven hoe de studenten geleerd hebben tijdens de module. Alle studenten hebben, in de eindverslagen, aangegeven dat ze met name geleerd hebben: door het eigen levensverhaal te vertellen, de gezamenlijke analyse hierop met groepsgenoten en door de verhalen van groepsgenoten aan te horen. De studenten geven aan dat ze hierdoor nieuwe inzichten hebben gekregen door op een professionele en systematische wijze naar de verschillende functies van gebruik te kijken en hoe anderen hier mee om gaan. Met nieuwe inzichten wordt bijvoorbeeld bedoeld, kennis die is opgedaan over een verslaving. Voorbeelden die door studenten werden genoemd zijn dat de functie van het gebruik per individu kan verschillen en dat de gevolgen van een verslaving ook erg kunnen verschillen. Vijf studenten hebben aangegeven doordat het levensverhaal open en eerlijk verteld kon worden, in de groep, het onderwerp minder beladen werd waardoor er volgens de studenten gemakkelijker over gepraat kon worden. Tevens geeft een student aan dat door het vertellen van het eigen verhaal, de student bewuster is geworden van het eigen proces. De student geeft aan deze ervaringen te kunnen gaan gebruiken bij het helpen van mensen met verslavingsproblematiek. Als laatste is er meerdere malen aangegeven dat er veel herkenning was in de groep. Hiermee wordt bedoeld dat de studenten zich herkenden in de verhalen die verteld werden aan elkaar.

‘Ik ervaar onze groep als heilzaam voor mezelf en ik merk dat anderen dat ook hebben. Saskia zei deze bijeenkomst ah, wat een inzicht. Dat is denk ik ook wat wij elkaar te bieden hebben. Dat heeft alleen te maken met het vergelijken van ervaringen, want die zijn divers. Ik geloof dat we elkaar goed begrijpen wanneer de functie van ons gebruik in het verleden een andere was. Ik denk dat ik iemand die niet afhankelijk is geweest van een middel maar van een persoon ook wel begrijp.’

Zeven studenten hebben aangegeven veel geleerd te hebben van de existentiële thema's. Het gaat hier met name om de thema's trots-schaamte, vrijheid-beperkteid en leven-dood. Studenten geven aan zich bewust te zijn geworden hoe deze thema's centraal hebben gestaan bij hun eigen verslaving en bij die van groepsgenoten. Ook heeft één student aangegeven dat bepaalde keuzes in het leven, door het bespreken van deze thema's, helder zijn geworden. Deze student heeft aangegeven te hopen met deze kennis ook anderen te kunnen begeleiden en na te laten denken over hoe dit in hun leven een rol kan spelen, met name bij het gebruik van een middel. Een andere student benoemt dat het een voordeel is om een echt dilemma binnen de existentiële thema's te kennen en deze aangepakt te hebben. Zodat deze eerder herkend kan worden bij een cliënt en er beter op ingespeeld kan worden.

‘Ik denk dat je hoe je eigen ervaring ook uit mag zien altijd uitkomt op de existentiële thema's...Een echt dilemma hebben binnen een thema is voor mij het verschil dat je bewust bent van dit thema en er ook bewust mee bezig bent in tegenstelling tot de meeste mensen omdat dit voor hen geen noodzaak is. Het voordeel dat je deze dilemma's zelf hebt meegemaakt en ze hebt moeten aanpakken is dan ook dat je eerder bij cliënten kunt herkennen en er daardoor ook eerder op in kunt spelen. Dat is dan ook de kracht van een ervaringsdeskundige hulpverlener op het gebied van de thema's.’

De studenten hebben de cirkels van Van Dijk op zichzelf toegepast in verschillende fases: tijdens het gebruik, na het stoppen en nu (een aantal jaar later). Drie studenten hebben aangegeven dat de Cirkels van Van Dijk, overzichtelijk weer geven dat de verschillende cirkels, lichamelijke, farmacologische, psychisch, sociaal en omgeving met elkaar in verbinding staan. De studenten geven aan inzicht te hebben gekregen in hun eigen verslaving en in de functie van het gebruik.

‘Aan de cirkels te zien hebben een aantal factoren een grote rol gespeeld. Eén daarvan is zelfbeeld. De drugs zorgden voor allerlei psychische en lichamelijke gevolgen. Het gevoel dat ik had over mijn lichaam was verstoord. De sociale factor had vooral te maken met de schijn ophouden en hard werken. Ook zat ik in een destructieve relatie die me vreemd genoeg ook goed deed.’

Drie studenten hebben aangegeven dat ze zich veilig hebben gevoeld, in de groep, tijdens de module waardoor er, volgens de studenten, vrijuit gesproken kon worden en iedereen zijn verhaal

kon vertellen. Een student geeft aan dat de groepsleden elkaar accepteerden, dit zorgde voor een veilig gevoel.

‘Door het vertellen van mijn verhaal heb ik mij heel begrepen gevoeld. Ik voelde mij veilig in de groep en ik ging erover nadenken. Er was geen schaamte meer en ik kon mijzelf zijn.’

Door Rob Bovens, van het lectoraat verslavingspreventie, is een presentatie over alcoholpreventie gegeven. Twee studenten hebben aangegeven dat deze presentatie interessant was. De studenten geven aan dat zij hierdoor kennis hebben opgedaan over alcoholpreventie.

Tabel 4

Pluspunten module	Eind-Verslagen (totaal 8)	Focusge-Sprekken (totaal 5)	Evaluatie-formulieren (totaal 7)
Algemeen			
Gastdocent ervaringsdeskundige	3	3	3
Inhoud module.	2	3	
Symposium		1	2
Door eigen verhaal Alie Weerman was het ijs gebroken.	2		

De studenten hebben een aantal punten aangegeven wat goed was aan de module. Er zijn twee gastdocenten ervaringsdeskundigen uitgenodigd, één die zich wel profileert en de ander profileert zich niet op zijn ervaringsdeskundigheid. Drie studenten hebben aangegeven dat het uitnodigen van deze ervaringsdeskundigen als leerzaam ervaren is. Met name omdat er praktijkervaringen werden ingebracht. Tevens hebben studenten aangegeven dat de afwisseling en diversiteit van verschillende verhalen en opdrachten goed was. Er is aangegeven door studenten dat de module diepgang had. Er is door twee studenten in de evaluatieformulieren aangegeven dat zij het leerzaam vonden om een presentatie te geven op het afsluitende symposium. Twee studenten hebben aangegeven in de eindverslagen dat het gemakkelijker is geworden om het eigen verhaal te vertellen door het persoonlijke verhaal van Alie Weerman (docent), als introductie.

‘Alie brak het ijs met haar eigen persoonlijke verhaal en daar ben ik dankbaar voor.’

Tabel 5

Verbeterpunten module	Eind-Verslagen (totaal 8)	Focusge-Sprekken (totaal 5)	Evaluatie-Formulieren (totaal 7)
Algemeen			
Meer praktijk oefeningen			2

Twee studenten hebben aangegeven meer behoefte te hebben gehad aan praktijkoefeningen, dit kwam overigens niet naar voren uit de eindverslagen en focusgesprekken. Bijvoorbeeld door gesprekken waarin ervaringskennis specifiek wordt ingezet. Twee studenten gaven aan dat het

oefenen van een sollicitatiegesprek interessant was.

‘Naast de theorie en het vertellen van je eigen verhaal ook oefenen in rollenspellen en dergelijke.’

5. Conclusie en discussie

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag en de deelvragen. Dit gebeurt op basis van de gemaakte literatuurstudie en de resultaten die uit de eindverslagen, focusgesprekken en evaluatieformulieren naar voren zijn gekomen.

5.1 Conclusie

Dit onderzoek had als aanleiding het rendement van de module ervaringsdeskundigheid verbeteren, door inzicht te krijgen wat de studenten tijdens de module hebben geleerd en op welke verschillende manieren zij hebben geleerd.

Onderzoeksvraag: Op welke verschillende manieren heeft de module ervaringsdeskundigheid aan Hogeschool Windesheim, volgens de studenten, bijgedragen aan het kunnen gebruiken van ervaring met middelen in de toekomstige professionele rol? En welke verbetermogelijkheden zijn er voor de module?

Er is onderzocht wat de belangrijkste leerervaringen voor de studenten waren en welke leermomenten het meest effectief waren in het inzicht krijgen in ervaringsdeskundigheid tijdens de module. Hieronder zijn zes onderdelen beschreven welke volgens dit onderzoek onmisbaar zijn in de module ervaringsdeskundigheid. Dit zijn de onderdelen die het meest naar voren kwamen uit 1) de screening van eindverslagen, 2) tijdens de focusgesprekken met studenten en 3) uit ingevulde evaluatieformulieren.

Uit de resultaten is naar voren gekomen dat de meeste studenten veel hebben geleerd door het eigen levensverhaal te vertellen en de gezamenlijke analyse hierop. Hierdoor hebben de studenten met name nieuwe inzichten gekregen, door op een professionele en systematische manier naar de verschillende functies van gebruikt te kijken. Nieuwe inzichten die door de studenten zijn genoemd zijn dat de functies en de gevolgen van het gebruik kunnen verschillen. De module heeft de studenten ruimte gegeven om te praten over hun verleden, door het levensverhaal op te schrijven en te vertellen. Als er naar het beoogde leerproces wordt gekeken, was het levensverhaal vertellen het startpunt, er vindt geleidelijk een rolomkering plaats. De student begint met het vertellen van het eigen verhaal vanuit het eigen cliëntperspectief. Door bespreking in de groep, reflectie, het bestuderen van vakliteratuur en het eigen verhaal te analyseren met een professioneel model (Cirkels van Van Dijk) leert de student naar het eigen verhaal te kijken vanuit een professionele rol. Daarna wordt het cliëntperspectief geïntegreerd in het professionele verhaal. Beide rollen, cliënt en professioneel, worden dan geïntegreerd.

De studenten hebben aangegeven dat ze door de existentiële thema's inzicht hebben gekregen in de rol van de verslaving en in het herstelproces van hun verslaving. De existentiële thema's structureren het proces van de rolomkering van verslaafde naar ervaringsdeskundige hulpverlener. Studenten geven aan zich bewust te zijn geworden hoe deze thema's centraal hebben gestaan bij hun eigen verslaving en bij die van groepsgenoten. Volgens de literatuur begint ervaringsdeskundigheid door het delen van eigen ervaringen en gezamenlijke analyse hierop. Dit kan ook gebeurd zijn aan de hand van de existentiële thema's, deze zijn namelijk gekoppeld aan het eigen levensverhaal en geanalyseerd. Voor het onderwijs rond ervaringsdeskundigheid is het in dit

geval relevant dat deze thema's eveneens behulpzaam kunnen zijn bij de integratie van de ervaringen t.a.v. verslaving in de toekomstige professioneel rol. Onze resultaten geven aan dat het thema trots- schaamte hier in ieder geval een grote rol speelt, omdat dit bij vier studenten prominent naar voren kwam. Verder is er niet gedetailleerd onderzocht welke thema's een rol speelden, over het belang van de verschillende thema's kan dus weinig gezegd worden. Dit wordt overgelaten aan de opdrachtgever. Het thema 'schaamte' sprong er in ieder geval uit.

Belangrijk was tevens het bespreken van de voor- en nadelen en valkuilen van ervaringskennis. De studenten hebben de valkuilen leren herkennen, door er gezamenlijk over na te denken en deze te bespreken. Het doel van voor- en nadelen opschrijven is het uitwisselen van ervaringen om inzicht te krijgen in wat bruikbaar is in het werk. Dit doel is behaald tijdens de module. De studenten hebben geleerd, door met elkaar te bespreken, wat bruikbaar kan zijn in het toekomstige werk.

Het is opgevallen dat studenten hebben geleerd enerzijds dat een verslaving een aantal overeenkomsten kent, maar anderzijds ook weer heel verschillend kan zijn in bijvoorbeeld: de functie van het gebruik, de verslavingsgevoeligheid en het leiden van een dubbelleven.

In twee bijeenkomsten is een gastdocent aanwezig geweest die werkt als ervaringsdeskundige in één bijeenkomst is een gastdocent aanwezig geweest die ervaringsdeskundig is maar zich hier in het werk juist niet op profileert. De eerste gastdocent besteedde aandacht aan het op een juiste manier inzetten van ervaringsdeskundigheid in de praktijk. In de punten van de module, in hoofdstuk 2, staat beschreven dat de studenten zich door de gastdocent kunnen oriënteren op een functie als ervaringsdeskundige in het werkveld, dit bleek een sterk punt. De studenten hebben voorbeelden uit de praktijk gekregen en hebben vragen kunnen stellen aan de ervaringsdeskundige. Bijvoorbeeld hoelang je clean moet zijn voordat je kunt werken als ervaringsdeskundige, dit bleek volgens de eerste gastdocent, in zijn situatie, 5 jaar te zijn. Één student is hierdoor gaan nadenken over haar eigen gebruik.

Het doel van de Cirkels van Van Dijk was het in kaart brengen en vanuit professioneel perspectief kijken naar zichzelf als cliënt. Door het invullen van de Cirkels van Van Dijk hebben de studenten aangegeven dat ze inzicht hebben gekregen in de functie van de eigen verslaving. Dit is als leerzaam ervaren, omdat studenten hebben geleerd dat zaken als lichamelijke, farmacologische, psychische, sociale en omgevingsfactoren met elkaar in verbinding staan. Dit sluit aan bij het doel, omdat de studenten zichzelf in kaart hebben gebracht, tijdens-, na het stoppen en nu (een aantal jaren) na het gebruik, hierdoor is ingezien dat de verslaving in het (dagelijks) leven een grotere invloed heeft gehad als gedacht. Hierdoor werd ook duidelijk hoe verschillend de functie van het gebruik kan zijn. Als er gekeken wordt naar het beoogde leerproces hebben de studenten vanuit professioneel perspectief naar zichzelf gekeken als cliënt.

Tevens is een bijkomend resultaat, waar in eerste instantie dit onderzoek niet op gericht is, dat twee studenten zijn gestopt met het gebruik van een middel, één is gestopt met het gebruik van cannabis door inzichten van anderen. Daarnaast is een andere student gestopt met het gebruik van cocaïne door over de existentiële thema's na te denken. Dit betekent dat de module voor deze twee studenten een positief effect heeft gehad op het stoppen van gebruik van verslavende middelen. Terwijl in de studiehandleiding (2011) staat beschreven dat de module niet gericht is op het begeleiden van verslavingsproblemen. Echter is de vraag, in hoeverre de module hen begeleid heeft bij het stoppen met een middel.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de volgende punten hebben bijgedragen aan het gebruik van eigen ervaring met middelen in een toekomstige professionele rol:

- Het eigen levensverhaal vertellen en de gezamenlijke analyse hierop;
- de existentiële thema's;
- de voor en nadelen en valkuilen van ervaringskennis bespreken;
- inzien dat een verslaving verschillend kan zijn;
- inzichten van een ervaringsdeskundige (gast)docenten;
- toepassing van de Cirkels van Van Dijk.

Wanneer we naar de resultaten en de conclusie kijken, kan gezegd worden dat de module goed is bevonden door de studenten. Dit onderzoek geeft inzicht in wat studenten tijdens de module ervaringsdeskundigheid hebben geleerd. De studenten hebben aangegeven dat ze veel geleerd hebben tijdens de module ervaringsdeskundigheid, voor hen is de module goed geweest. Het is niet bekend in hoeverre de module effectief is bij het inzetten van ervaringsdeskundigheid. Om hier meer inzicht in te krijgen zal dit in de toekomst onderzocht moeten worden.

Er is gekeken in hoeverre er gewerkt is aan HBO-kwalificatie 7 (zie hoofdstuk 2). Gedurende de module hebben de studenten informatie over zichzelf als cliënt op moeten zoeken (vakliteratuur) en ze hebben een gangbaar model (Cirkels van Van Dijk) op zichzelf moeten toepassen om het eigen verslavingsverleden te analyseren. In die zin is er op een methodische wijze gewerkt en is er gereflecteerd op het verslavingsverleden. Het methodisch en reflectief handelen komt minder tot uiting tijdens de module, dit komt omdat er geen stagecomponent in de module is toegevoegd. De studenten kunnen zich hier tijdens de stage verder in ontwikkelen. Tevens leidt één module bijna nooit tot het volledig behalen van een kwalificatie.

Aan kwalificatie 11 (zie hoofdstuk 2) is gewerkt doordat de studenten zelf hebben gekozen voor de module ervaringsdeskundigheid waardoor de studenten bewust vorm geven aan de eigen opleiding en loopbaan. Tevens kan er in de module gewerkt worden aan integratie van persoonlijke competenties (ervaringskennis) in de (al aanwezige) beroepscompetenties, aan de hand van alle onderdelen uit het programma kan er gewerkt worden aan deze kwalificatie.

Er is geprobeerd antwoord te geven op twee vragen die uit de literatuurstudie naar voren zijn gekomen, aan de hand van de resultaten en conclusie. De eerste vraag was: zijn er voldoende methoden gebruikt om onder meer een verdiepende, zelfsturende en samenwerkende leeromgeving te creëren? De leeromgeving die wordt gecreëerd tijdens de module bevat een verdiepend element. Doordat studenten aan de hand van vakliteratuur (Cirkels van Van Dijk, existentiële thema's) zichzelf als casus hebben gebruikt, vindt er een integratie plaats van theoretische kennis, ervaringskennis, praktijk/werkervaringen en verdiepen van persoonlijke inzichten & handelingen. Verder zijn er twee ervaringsdeskundige gastdocenten uitgenodigd, waardoor studenten praktijkervaringen aan hebben gehoord. Het laatste punt wat bij een verdiepende leeromgeving past namelijk praktijk/werkervaringen wordt minder belicht doordat er tijdens de module geen stage gelopen wordt. In het derde leerjaar gaan de studenten stage lopen. In de module wordt ook een zelfstuderende leeromgeving gecreëerd, doordat er veel aandacht wordt besteed aan zelfreflectie, zelfinzicht en zelfkennis. Studenten moeten het eigen levensverhaal opschrijven, vertellen aan de groep en dit verhaal gezamenlijk analyseren. Deze zelfsturing is gericht op vakbekwaamheid en het vormgeven van de eigen loopbaan omdat ze gericht zijn op het ontwikkelen van ervaringsdeskundigheid. Bij een zelfsturende leeromgeving zijn deze punten van belang. Als laatste wordt in de module een leeromgeving gecreëerd die samenwerkend is. In deze leeromgeving staat leren door dialoog centraal omdat de module in groepsverband wordt gegeven en doordat de studenten met elkaar in dialoog gaan. Hierdoor wordt er een samenwerkende leeromgeving gecreëerd.

5.2 Verbeterpunten

Uit dit onderzoek zijn voornamelijk goede punten van de module naar voren gekomen. Alle studenten vonden het een goede en leerzame module, waarvan het van één student niet met zekerheid gezegd kan worden, deze student wenste niet mee te werken aan het onderzoek en is dus niet gesproken in de focusgesprekken en heeft geen evaluatieformulier ingevuld. Er is één verbeterpunt door twee studenten aangegeven.

In de evaluatieformulieren kwam naar voren dat er twee studenten waren die behoefte hadden aan meer praktische opdrachten waarin vaardigheden aangeleerd worden, dit is dus de wens van een kleine minderheid. Er is nu één oefening gedaan, dit was het sollicitatiegesprek. De onderzoekers vinden dat deze koppeling met de praktijk een belangrijk aspect hoort te zijn in de module, zodat studenten hun ervaringen met middelen beter leren te gebruiken in het toekomstige werk. Een mogelijke aanbeveling is dan om meer praktijk oefeningen toe te voegen aan het programma van de module ervaringsdeskundigheid. In de studiehandleiding (2010-2011) is te lezen dat de studenten tijdens de module kunnen onderzoeken in hoeverre ze ervaringsdeskundigheid kunnen gebruiken. Als er meer praktijkoefeningen worden toegevoegd, krijgen de studenten de mogelijkheid om dit meer te onderzoeken. Ideeën welke de onderzoekers hiervoor aandragen zijn bijvoorbeeld: een rollenspel waarin ervaringsdeskundigheid wordt ingezet met een cliënt of collega of grenzen leren aangeven. Wat vertel je wel, wat vertel je niet?

5.3 Discussie

Dit was een kwalitatief onderzoek, een kenmerk van de gekozen vorm van onderzoek was triangulatie. Dit betekent dat er meerdere vormen van kwalitatief onderzoek naast elkaar zijn gebruikt. Door het combineren van het screenen van eindverslagen, focusgroepen en evaluatieformulieren is via drie kanalen meer bruikbare informatie naar voren gekomen.

Door de kwalitatieve aard van het onderzoek vonden de onderzoekers het echter lastig om de leermomenten van de studenten concreet te maken. Toch was een kwalitatief onderzoek in dit verband concreter dan een kwantitatief onderzoek. Dit vanwege het feit dat een kwantitatief onderzoek abstracter zou zijn geweest en er niet door gevraagd kon worden op de leermomenten van studenten. Bij het achterhalen van deze leermomenten of ervaringen tijdens de module kunnen acht studenten eenzelfde ervaring verschillend omschrijven. Het onderscheiden maar aan de andere kant ook aggregeren van deze items verdient de nodige aandacht, deze aandacht is er in dit onderzoek geweest. Op deze manier kan beslist worden wat echt heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de student en tevens aan de kwaliteit van de module.

De module waar dit onderzoek over gaat was een pilot module ervaringsdeskundigheid, er hebben inmiddels meerdere modules gedraaid. Hierdoor zijn sommige verbeterpunten welke studenten aangegeven hebben al ingevoerd. Deze zijn niet meer meegenomen in de resultaten omdat het niet meer relevant is. Aanpassingen welke zijn doorgevoerd:

- Er is een studiehandleiding, deze bestond tijdens de pilot module nog niet.
- Er is een tijdsplanning gemaakt.
- De pilot module is een mix geweest van 2^e en 4^e jaars studenten. De module nu bestaat alleen uit 2^e jaars studenten, die nog geen stage hebben gelopen. Wij vinden dit een goede verbetering omdat de 2^e jaars op het zelfde niveau zitten, zij zijn bijvoorbeeld minder gewend om te reflecteren omdat deze studenten hun 3^e jaarstage nog niet hebben gelopen. De module vraagt om veel reflectievaardigheden.

Als er teruggekeken wordt op het onderzoek was het lastig dat er geen respons was van de studenten welke de module hebben gevolgd. Hierdoor kwam het onderzoek soms niet vooruit. Met name het plannen van de focusgesprekken is onderschat. Er werken drie ex-studenten, zij hadden weinig tijd en konden alleen in de avond uren. Twee studenten, met wie geen focusgesprek gevoerd

zijn, hebben het evaluatieformulier wel ingevuld, dit is gebeurd na dat er een aantal keer gemaild is en gebeld is met één student. Een week en twee dagen voor de deadline zijn de evaluatieformulieren door de studenten nog opgestuurd. Deze konden op het laatste moment dus nog meegenomen worden in de resultaten en de conclusie.

De opdrachtgever voor dit onderzoek was tevens medeonderzoeker, maar was ook de docent van de module. Voordelen hiervan waren dat zij veel informatie kon verstrekken die nodig waren voor dit onderzoek. Bijvoorbeeld hoe de sfeer in de groep was. Een mogelijk nadeel kan echter zijn dat de docent van de module de studenten op een andere manier kent en hierdoor misschien op een andere manier naar de resultaten kijkt.

Een richting voor een mogelijk vervolgonderzoek is het specifiek kijken naar de existentiële thema's en op wat voor manieren deze bijdragen aan het ontwikkelen van ervaringsdeskundigheid. Tevens zou er onderzocht kunnen worden hoe de studenten de leermomenten van de module ervaringsdeskundigheid ingezet hebben tijdens de jaarstage in het derde jaar en hoe dit zich heeft ontwikkeld.

8. Literatuurlijst

- Berends, Y. (2009). Ervaringskennis bij studenten onder de loep. Zwolle Christelijke Hogeschool Windesheim.
- Bie, H. de & Boer, T. (2010). Zingevingsvragen binnen de verslavingszorg. Zwolle Christelijke Hogeschool Windesheim.
- Boevink, W. (2000). Ervaring, ervaringskennis, ervaringsdeskundigheid. *Deviant* 26, 4-6
- Boevink, W., Plooy, A., & Rooijen, S. van, (2007). *Herstel, empowerment en ervaringsdeskundigheid*. Amsterdam, Uitgeverij SWP.
- Borneman, M., Franssen, G., Krijnsen, S. & Weerman, A. (2011). Voorstel leerlijn ervaringskennis binnen de opleiding SPH. Werkgroep ervaringsdeskundigheid SPH. Zwolle.
- Erp, N. van, Hendriksen, A. & Boer, M. (2009). Begeleiders met ervaringsdeskundigheid in GGZ-teams. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid* 64, 638-651.
- Erp, N. van, Hendriksen-Favier, A., Hoeve, M. & Boer, M. (2008). *Werken met begeleiders in de GGZ met Ervaringsdeskundigheid*. Utrecht, Trimbos-instituut.
- GGZ-Nederland (2010). *Agenda 'Inzet van ervaringsdeskundigheid'*. Amersfoort.
- Haaster, H van & Wijnen, A. van, (2005). Ervaringskennis werkt. Amsterdam, IGPB.
- Haaster, H. van, Hidajattoellah, D., Knooren, J. & Wilken, J.P. (2009). Kaderdocument ervaringsdeskundigheid, Landelijke Denktank Opleidingen Overleg Ervaringsdeskundigheid.
- Haaster, H. van, Hidajattoellah, D., Knooren, J. & Wilken, J.P. (2011). Kaderdocument ervaringsdeskundigheid, Landelijke Denktank Opleidingen Overleg Ervaringsdeskundigheid. (versie 2)
- Hogeschool Utrecht geraadpleegd op 15-04-2011 via <http://www.fontys.nl>
- Hogeschool van Amsterdam geraadpleegd op 15-04-2011 via <http://www.hva.nl>
- Instituut voor Gebruikers Participatie en Beleid (IGPB) geraadpleegd op 27-06-2011 via <http://www.igpb.nl>
- Karbouniaris, S. & Wilke, J.P. (november 2010). Overzicht varianten binnen Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs ten behoeve van opleiding tot HBO-ervaringswerker en aanzet voor landelijk kader.
- Karbouniaris, S., Wilken, J.P., Terhaag, J., Weerman, A., Veen, M. van, Bouwes, T. & Havenhamp, L. (maart 2011). Landelijk profiel HBO ervaringsdeskundigheid.
- Kan, J. & Dooremolen, A. van (2009). Ervaringskennis van SPH studenten. Zwolle Christelijke Hogeschool Windesheim.

Knooren, J. & Haaster, H. van, (2008). Onderwijsprogramma's voor ervaringsdeskundigen. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid* 63, 515-525.

Kerssemakers, R., Meerten, R., van. Noorlander, E. & Veraeke (2008) *Drugs en alcohol: gebruik, misbruik en verslaving*. Bohn Stafleu van Loghum. Houten.

Levano, M. (2009). Tien clichés over ervaringsdeskundigheid. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid* 64, 652-660.

Verhoeven, N. (2007) *Wat is onderzoek? ; praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. 2e druk Boom onderwijs Amsterdam

Weerman, A. (2009). Ervaringsdeskundigheid is geen vak. *Sozio* 91, 24-27.

Weerman, A., Schuitema, A., Berends, Y., Kan, J., & Doorenmlen A., van (2011). GGZ ervaringskennis in de reguliere SPH-opleiding. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid* 5, 330

Weerman, A., Schuitema, A., Berends, Y., Kan, J. & Dooremolen, A. van, (2011). GGZ-ervaringskennis in de reguliere SPH en MWD opleiding. Hogeschool Windesheim Zwolle.

9. Bijlagen

- A. Goedkeuring plan van aanpak
- B. Zinsnedenlijst
- C. Zinsneden in schema
- D. Focusgesprekken
- E. Evaluatieformulieren
- F. Ephorusverslag

A. Goedkeuring plan van aanpak

Beoordeling Werkplan van:

Student en S-nummer: Carla Klaster S1020200 slb-er: Mirjam Bartels

de-du of **voltijd**

Student en S-nummer: Anje Kappert S1020233 slb-er: Mirjam Bartels

de-du of **voltijd**

beoordeeld doorMarije Speijers..... datum:.....04-02-2011.....

Onderdelen	Criteria	Beoordeling: Onvoldoende / voldoende / goed
Onderwerp	Heldere motivatie	O -----V -----x-----G
Opdrachtgever	Opdrachtgever is bekend en duidelijk omschreven	O -----V -----x-----G
Opmerkingen over de opdrachtgever		
Situatie en probleemstelling	Situatie is duidelijk beschreven	O -----V ---x-----G
	Probleem komt goed naar voren, begrippen zijn gedefinieerd	O -----V ---x-----G
Vraag- en doelstelling	Vraag- en doelstelling zijn correct geformuleerd	O -----V -----x-----G
Opmerkingen over de situatieomschrijving en probleemformulering		
Taak en rol	Taak en rol zijn bekend	O -----V -x-----G
	Mate van zelfstandigheid is duidelijk	O -----V ----x-----G
	Inhoudelijke ondersteuning opdrachtgever is duidelijk	O-----V x-----G
Deelvragen	Deelvragen zijn chronologisch opgesteld en correct geformuleerd	O -----V -----x----G
Opmerkingen over taak en deelvragen	Het is wellicht handig om meer inhoudelijk te beschrijven wat je verwachtingen zijn t.a.v. de begeleiding. Zet dit af tegen jullie kwaliteiten en aandachtspunten m.b.t. onderzoek doen.	
Onderzoeksopzet	Onderzoeksmethoden passen bij de probleemformulering en (deel-)vragen	O -----V x-----G
	De fasen van onderzoek zijn herkenbaar	O -----V x-----G
Opmerkingen over de onderzoeksopzet		
Resultaat / product	Product is duidelijk omschreven	O -----V -----x-----G
Opmerkingen over het		

resultaat		
Planning en activiteiten	Stappenplan is duidelijk en reëel	O -----V -----x-----G
	Contactmomenten met opdrachtgever zijn aangegeven	O -----V --x-----G
	Verwachtingen rond begeleiding zijn duidelijk en reëel	O -----V -x-----G
	Individuele theoretische bijdrage aan het project is benoemd	O -----V -x-----G
	Ureninzet is verantwoord	O -----V -----x-----G
	Inleverdatum project is aangegeven	O -----V x-----G
Opmerkingen over de planning		
POP	Verband met POP is duidelijk	O -----V --x-----G
	Opleidingskwalificaties zijn benoemd en passen bij het project <i>Jullie hebben de leerdoelen keurig verbonden met de kwalificaties. Ik krijg echter de indruk dat je daarmee de opleiding bedient en niet jullie eigen leervragen.</i>	O -----V --x-----G
Bronnenstudie	Relevante bronnen zijn duidelijk en volledig omschreven	O -----V --x-----G
	De genoemde bronnen zijn van voldoende niveau	O -----V -----x-----G
	Er is gebruik gemaakt van literatuur die eerder op de opleiding is aangeboden	O -----V x-----G
Opmerkingen over de bronnenstudie		
Totaalindruk		O -----V -----x-----G
Opmerkingen over de totaalindruk		

B. Zinsnedenlijst

Deze lijst geeft aan op welke steekwoorden/zinsdelen er speciaal gelet wordt.

Zinnen bij ‘persoonlijke groei’ overlappen die van andere categorieën.

De zinnen bij ‘persoonlijke groei’ wijzen naar de persoonlijke ontwikkeling, de zinnen bij de categorieën ‘kennis’ en ‘vaardigheden’ verwijzen naar collectieve (algemene) kennis en naar

Algemeen

- Door de bijeenkomsten/presentaties/les/lessen
- Tijdens/in/gedurende de bijeenkomsten
- Na/na afloop van de bijeenkomsten
- Dit kan ik nu achteraf..

Kennis (cognitief: iets weten, denken of geloven)

- Ik ken
- Ik geloof
- Ik weet
- Een bevestiging dat
- Ik heb geleerd dat
- Ik ben verbaasd dat
- Het viel mij op dat
- Ik heb gezien dat
- Eigen ervaring los laten
- Koppeling praktijk en theorie
- Ik heb ervaren dat
- Ik heb gemerkt dat
- Ik denk dat
- Ik heb inzicht gekregen in/zie in dat
- Ik begrijp nu dat
- Ik had niet verwacht dat

Vaardigheden (iets kunnen)

- Ik kan
- Ben beter in
- Ik heb geleerd om
- Koppeling maken praktijk en theorie
- Ik kan grenzen aangeven
- Ik durf..
- Mijn ervaring niet projecteren
- Ik kan empathie tonen/inleven in
- Ik kan mijn persoonlijke verhaal vertellen/gebruiken/inzetten
- Luisteren, doorvragen, aansluiten bij
- Het verschil zien
- kon bespreekbaar maken
- kon/durfde emoties te uiten (huilen, verdrietig, boos blij zijn)
- waardeer (mijn verhaal, verleden)...anders/opnieuw

Persoonlijke groei: elke zin begint met ‘ik’

Het gaat steeds om:

- **Jezelf durven zijn/uitdrukken**
- **Bewustwording van aspecten van jezelf in aanwezigheid van de groep**
- **Inzicht in persoonlijke zaken/kwaliteiten/waarden/emoties**
- **Jezelf (en je verhaal) herwaarderen**
- heb inzicht gekregen in (eigen punt)
- ervaar nu dat /ik heb ervaren dat
- ben geschrokken omdat
- heb gevoeld dat
- ben veranderd omdat/doordat/in
- kan nu bij mezelf zien
- zie nu in (dat..)
- ben me bewust geworden van
- werd gerustgesteld
- was opgelucht
- werd geraakt..
- Werd verdrietig
- Werd somber
- Was blij (dat..)
- werd bevestigd g dat
- voel me zelfverzekerder/minder onzeker
- voel me sterker
- weet beter hoe ik
- werd aan het denken gezet over/door
- had niet verwacht dat
- werd me bewust van mijn eigen waarden en normen
- heb mijn problematiek geaccepteerd
- heb geen/minder schaamte meer
- functie van mijn gebruik ontdekt
- voelde/ werd met bewust van/ kon omgaan met schuldgevoel
- voelde me, werd me bewust van/ kan omgaan met angst
- voelde me (minder) eenzaamheid
- voelde me verbonden met
- kon/durfde open te zijn over

Profileren

Hierbij letten we op zinsconstructies als

- Ben er achter gekomen
- Ben er van overtuigd
- Zie nu dat
- Ik kies ervoor
- Ik zeg bewust niets
- Ik profileer mij wel/niet als ervaringsdeskundige (omdat)
- Ik vind het belangrijk dat
- Iedereen/niemand mag weten dat
- Schaam mij niet meer voor mijn ervaringen
- Vertel het aan mijn omgeving/team/cliënten
- Wil mijn ervaringen

C. Zinsneden in schema

Verslag 1, Frederico

Zinsneden in schema

Module	Aantal keer gescreend:
Algemeen	
Ik vind het leuk dat het veel aandacht op het Windesheim heeft en dat er voor de toekomst betere wegen kunnen gaan zijn voor studenten met een verslavingsachtergrond.	2
Hierbij kan ik ook uitspreken dat ik nu al vind dat deze intervisie groep efficiënt is.	3
Kennis	
Wat ik wel geloof is dat deze bijeenkomsten ook heel positief gaan bijdragen op de weg van Saskia.	1
Ik was bijna letterlijk aan het klapperen met mijn oren bij het verhaal van Else	2
Ik vond het ook heel bijzonder om te horen dat Peter zo van de één op de andere dag met meerdere middelen wist te stoppen alhoewel hij naar mijn mening wel eerst een bijzondere negatieve ervaring had. Ik ben tot het inzicht gekomen dat er waarschijnlijk ook verschillende vormen van verslavingsgevoeligheid zijn. Dit doordat als ik Peter met mijzelf vergelijk heb ik niet direct kunnen stoppen en heb ik langzaam afgebouwd en heb ik nu nog weleens trek om bijvoorbeeld te blowen.	2
Door deelname aan deze groep zijn de voordelen, maar ook de nadelen van ervaringskennis helder geworden.	1
Wat nogmaals is bevestigd door het verhaal van Else is dat mensen met gebruik van drugs nog prima kunnen functioneren op school zelf met het doen van een HBO zoals Else. Sienke kon ook nog prima functioneren met het gebruik van drugs.	
Hierdoor ontstaat er naar mijn mening ook een valkuil dat wij als ervaringsdeskundigen kunnen gaan denken dat wij wel weten hoe het zit en dit een verslag te weerleggen zonder het concreet uit de mond van een cliënt te vernemen.	2
Ik vind het heel bijzonder dat zijn ouders van totaal niets wisten. Peter heeft een heel duidelijke keuze gemaakt om zijn ouders niet op de hoogte te stellen van zijn verleden.	1
Het verhaal van Sienke heeft veel indruk op mij gemaakt. Ik ken Sienke nu al een tijdje, maar dit verhaal kende ik nog niet. Ik heb met verwondering geluisterd hoe zij met gebruik van drugs toch allerlei zaken zoals werk en studie wist te volbrengen en nog goed ook.	1
Ik vind het heel knap van Roeli hoe zij zich door haar leven heeft weten heen te zetten.	1
Vaardigheden	
Heb ik geleerd om mijn ervaringen professioneel in te zetten.	1
Door intensieve verdieping in mijn eigen processen met betrekking tot verslaving, een aantal jaren stage-ervaring in de verslavingszorg en deelname aan een intervisiegroep gericht op het inzetten van ervaringsdeskundigheid zie ik mij zelf als een geschikte kandidaat.	2

Persoonlijke groei	
Het raakt mij dat Roeli naar mijn mening mede hierdoor ook moeite met haar eigen leven en emoties heeft (stiefvader, zelfmoordpoging gedaan & gecompliceerde relatie ouders)	1
Ik werd hier even aan het denken gezet over wat mijn waarden en normen zijn met betrekking tot wat ik wel en niet aan mijn ouders vertel.	3
Ik had zelf ook even tijd nodig om het verwerken mede doordat ik zelf ook veel van mijn eigen leven terug zag.	3
Bij het verhaal van Peter had ik veel herkenning aan de ene kant. Ik zag mezelf een aantal malen voor me in mijn gebruikerstijd.	1
Voor de rest van mijn deelname aan deze groep heb ik een positief gevoel. Ik kan genieten van het samen zijn en dingen delen.	1
Ik was voor mijn eigen verhaal toch wel lichtelijk zenuwachtig alhoewel ik gewoon vertrouwen had dat het helemaal goed zou had ik wat naar mijn mening gezonde spanning. Vooral door de afwegingen wat vertel je wel of niet en het mij bereid stellen zijn ziel bloot te leggen. Voor mij is het niet alleen maar dat ik zomaar mijn verhaal doe.	1
Ik had niet direct de vrijmoedigheid om geheel mijn ziel bloot te leggen over wat ik heb meegemaakt. Toch ervoer ik vlak na een overweging bepaald dingen wel of niet te vertellen wel de vrijmoedigheid om de voor mij zeer emotionele ervaringen te bespreken. In het eerste geval heb ik het over mijn thuissituatie ten tweede heb ik het over mijn ervaringen met het bovennatuurlijke en mijn geloof in Jezus Christus. Na een aantal minuten vaagde de spanning weg en heb ik vrijuit kunnen spreken.	1
Profileren	
Ik ben een voorstander om transparant te werken.	3
Dit betekent voor mij niet direct dat ik impliciet als ervaringsdeskundige aan het werk wil, maar wel open wil kunnen zijn over mijn eigen verleden en ervaringen.	3
Het mooie vind ik dan dat je met in principe lotgenoten de weg van overwinning en verbetering samen tegemoet kan gaan.	3
Het geen wat ik leer in mijn proces kan ik weer doorgeven.	3
Ik ervaar nu dat naast de algemene professionaliteit de inzet als ervaringsdeskundige prettig en effectief werk.	2
Dit ligt aan de functie waar ik naar solliciteerd en bij welke instelling. Ik ben wel een voorstander van open kunnen zijn over mijn leven en op deze manier transparant te werken.	3

Verslag 2, Lisa

Zinsneden in schema

Module	Aantal keer gescreend:
Algemeen	
Ik heb ook het gevoel dat deze groep elkaar respecteert, dat is erg belangrijk!	1
Het is fijn om een ontspannen sfeer te hebben binnen de groep, zodat iedereen zich op zijn of haar gemak voelt om dingen ervaringen uit te wisselen.	1
Sluit de opleiding niet aan op personen die ervaringen hebben met gebruiken van (verslavende middelen)	2

Als ik terugblik op het traject heb ik een bijzonder en leerzame tijd gehad.	2
Heb gevoeld dat iedereen elkaar respecteert ongeacht was. Ook is het belangrijk dat alles binnen de groep blijft.	2
Ik heb veel geleerd van het uitwisselen van ervaringen met groepsgenoten en de adviezen en verhelderingen die zij en Alie mij gaven.	3
Kennis	
Wat mij nu pas nu nadat Peter zijn verhaal verteld heeft, is dat wij in dezelfde fase van ons leven zaten tijdens het middelengebruik maar toch beide een hele andere functie van het gebruik hadden.	1
Het verhaal van Roelie heeft veel indruk op mij gemaakt. Als ik terugkijk naar mijn verleden heb ik altijd steun gehad van de mensen om mij heen, ik zou mij niet voor kunnen stellen om alles alleen te doen. Doordat Roelie zichzelf heeft kunnen redden na alle nare ervaringen is zij in mijn ogen echt een sterk persoon. Misschien is het goed dat zij dat ook van zichzelf mag weten.	1
Heftig dat je zo makkelijk eigenlijk in die wereld terecht kan komen, maar ook fijn voor Else dat ze eruit gestapt is zonder problemen.	1
Wat mij opgevallen is aan het verhaal van Else is dat zij heel bewust keuzes maakt. Dat ze naar die jongen toegaat om hem te helpen zodat ze wat extra geld verdient, dat ze een pijpje meerookt met haar (ex)-vriendin om te voelen wat ze altijd voelde, stoppen met relaties/drugs etc. Door de bewuste keuzes die Else gemaakt heeft, staat zij nu wel op het punt waar ze nu staat, hier mag ze trots op zijn.,	1
Ook krijg ik handvaten aangeboden hoe ik als professional mijn eigenheid kan vormen en dit kan gaan toepassen in het werkveld.	1
Na elke intervisie zetten de verhalen me weer aan het denken. Het is ook weer leerzaam om de verschillende functies van het gebruik te horen. Hoe anderen ermee omgaan, erop (terug) kijken etc.	2
Deze les ben ik me weer bewust geworden van de verschillende werelden waarin je kunt leven.	2
Doordat ik op het moment dat ik mij verder moest gaan ontwikkelen en ook mijn algemene kennis moest uitbreiden leefde ik een roes en was daar absoluut niet mee bezig. Het is nooit te laat om daarmee aan de slag te gaan. Dit is voor mij een duwtje in de rug.	3
Daarnaast heb ik kennis opgedaan over de verschillende middelen en hoe ik mijn ervaringen in kan zetten in de praktijk.	3
Deze les kwam ik vooral tot besef (bij het verhaal van Peter) dat iedereen echt een andere functie van het gebruik kan hebben. Ik wist het al wel, maar juist doordat Peter en ik dezelfde vriendengroep/fase van het middelengebruik zaten dacht ik dat niet zo zeer bij na. Ik werd me daar juist na zijn verhaal bewust van.	3
Vaardigheden	
Doordat mijn eigen ervaringen te kijken naar omgeving zal ik een open en neutrale houding proberen aan te nemen in mijn werk. Ik wil jongeren niet afkeuren of vooroordelen wanneer zij bijvoorbeeld een terugval hebben of heftig reageren op bepaalde situaties.	1
Door mijn eigen ervaringen die ik heb opgedaan, zullen bepaalde gedragingen van mensen met verslavingsproblematiek herkenbaar zijn voor mij en kan ik mij goed inleven	1
Vanuit mijn ervaringen, zal ik bepaalde gedragingen en problematiek	1

herkennen.	
Er zijn ook een aantal valkuilen die ik tegen zal komen, bijvoorbeeld herinneringen die terug kunnen komen waarbij emoties los kunnen komen. Ik zou daarom bijvoorbeeld vanuit mijn gevoel kunnen handelen of medelijden kunnen krijgen, waardoor ik mijn professionaliteit in mijn werk kan verliezen.	1
Nu ik die opleiding SPH volg en daarnaast deelneem aan een intervisiegroep gericht op ervaringen met middelengebruik, leer ik om op een professionele manier te kijken naar de doelgroep en vanuit mijn eigen ervaringenkennis professioneel te handelen.	1
Door alles wat ik meegemaakt heb en terug te kijken naar wat de aanleiding en functie was van mijn gebruik kan ik mijn inleven in gebruikers.	3
Nu leer ik om hier op een professionele manier mee om te gaan en hopelijk kan ik mijn eigen ervaringen gebruiken om jongeren verder te helpen zodat ook zij een mooie toekomst tegemoet gaan.	3
Persoonlijke groei	
Ik vond het moeilijk om dit verhaal te schrijven (in een logische volgorde) niet omdat ik moeite heb om over mezelf te praten, maar meer omdat het heel veel is en het echt vermoeiend voor me is op de een of andere manier.	1
Tevens is mijn achtergrond ook een motivatie voor de keuze van mijn opleiding, de doelgroep waar ik mee wil werken en waarom ik heb gekozen voor de intervisie ervaringsdeskundigheid.	1
Ook kon ik voor mijzelf goed een beeld maken bij het verhaal wat hij vertelde. Af en toe kwamen er ook wel leuke momenten in terug, waarop ik dan even enthousiast op wou reageren maar mij toch maar ingehouden heb.	1
De reden waarom ik emotioneel werd, is dat een aantal aspecten zo herkenbaar waren dat het in mijn hoofd (tijdens het luisteren) ineens heel dichtbij werd. Zelf ben ik ook christelijk, tijdens mijn drugsgebruik stond mijn geloof op een laag pitje. Nu ben ik er weer veel mee bezig en juist doordat Frederico zijn motivatie om niet meer te gebruiken (het geloof, god) met ons deelde raakte mij dat.	1
Ik vind het dapper dat ze dit heeft durven vertellen aan haar moeder.	1
Ik vond het erg spannend om mijn verhaal te vertellen, omdat ik sowieso al moeite heb om in het middelpunt te staan. Maar toen ik eenmaal aan het vertellen was, ging het ook wel.	1
Ik vond het fijn dat ik nu kon vertellen, omdat ik nog niet iedereen veel van mij gezien/gehoord heeft. Ik denk/hoop dat deze les waarin ik zelf mijn verhaal mocht delen een stap in de goede richting is. Ik ga proberen meer van mezelf te laten zien/horen.	1
Door gebrek aan tijd kon S. alleen haar verhaal met ons delen. Het was bijzonder om haar verhaal te horen. Ik heb respect voor haar om het feit dat zij zo open kon vertellen en ook gebeurtenissen wilden delen, die moeilijk voor haar zijn/geweest.	1
Een betekenis moment voor mij was dat S toch een aantal gebeurtenissen vertelde en daarbij haar emotie liet zien.	1
Doordat Frederico zijn verhaal erg herkenbaar was voor mij en ook nog zijn ervaringen met het geloof/God was dit weer een soort van bevestiging voor mij.	1
Wanneer ik kijk naar de cirkels zie ik dat ik moeilijk met gebeurtenissen en gevoelens om kan gaan en afstand nam van mijn omgeving (familie en	1

vriendinnen).	
Ik heb niet echt iets specifiek geleerd. Wel heb ik ervaringen van een ander kunnen horen en welke gedachtes en gevoelens zij hierbij had. Dit is weer een eye-opener voor mijzelf.	2
Daarna heeft Roelie haar verhaal met ons gedeeld, haar verhaal en de manier waarop Roelie het vertelde heeft veel indruk op mij gemaakt.	2
De situatie met haar vader, maakte veel indruk op mij. Ik kan mij niet eens inbeelden om in zo'n situatie te leven. [Saskia].	2
Deze les hebben we naar de levensverhalen van Else en Frederico geluisterd. Beide verhalen hebben weer veel indruk op me gemaakt.	2
Zo zie je maar weer dat je, je altijd kan verkijken op uiterlijk en uiterlijk eigenlijk weinig zegt. Dit verhaal mij erg aan, omdat toen Frederico zijn verhaal begon ik meteen al kippenvel kreeg.	2
Ik denk dat door de verschillende verhalen ik meer kan leren over het leven, mijzelf, anderen, gevoelens, gedachtes, denkwijze etc.	2
De intervisie was voor mij net de laatste fase waarin ik voor mijzelf alles helder heb gekregen en mijn verleden een plek kon geven.	2
Wat voor mij een betekenisvol moment is geweest, is het moment dat de woorden van Frederico mij raakte. Het leven met God is voor mij ook erg belangrijk, ik denk ook dat het zo zou moeten zijn.	2
Ik denk dat we ons allemaal bewust mogen zijn van onze eigen krachten.	3
Door het behandelen van de existentiële thema's heb ik kunnen analyseren wat ik allemaal het meegemaakt en heb ik duidelijkheid gekregen over de redenen van bepaalde dingen die ik heb gedaan.	3
Deze les heb ik weer wat geleerd over mezelf. Ik krijg toch de bevestiging dat ik wel sterk ben, dit geeft mij natuurlijk ook weer een goed gevoel.	3
Ik kijk dan naar mezelf en besef dat weer hoe belangrijk mijn ouders voor mij zijn en mij ondanks alles wat ik uitgehaald heb achter mij staan. [nav groepsgenoot].	3
Ik moet eerlijk zeggen dat het best wel indruk op me maakt om alle verhalen te horen.	3
Voor mij is het ook een verheldering geweest en eye-opener omdat ik bepaald gebeurtenissen/ervaringen een plek kon geven.	3
Profileren	
Ik wil zelf niet werken in de verslavingszorg, dus heeft het voor mij geen meerwaarde om mij te profileren als ervaringsdeskundige.	1
Ik vind het belangrijk om toch opleiding te hebben gevolgd waarin ik geschoold worden een professionele hulpverlener te worden.	2
Ik denk dat niet iedereen in staat is om zijn deskundige te zijn in zijn eigen ervaringen.	3
Ik zie dan ervaringsdeskundigheid als een extra, om te gebruiken in het werk wat ik wil gaan doen.	3
Ik hoe mij niet perse te profileren als ervaringsdeskundige, omdat ik als het goed is straks mijn diploma als SPH'er heb.	3

Verslag 3, Else Zinsneden in schema

Module	Aantal keer gescreend:
---------------	------------------------

Algemeen	
Ik heb aan deze intervisie zeker veel gehad.	3
Ik ben erg blij dat ik heb meegedaan aan deze intervisiegroep.	1
Ik vond het leuk om te doen en heb er zeker van geleerd. Heb alweer zin in de volgende les.	3
Ik ben gewoon erg nieuwsgierig naar iedereen.	1
Ik vond het erg leuk om de sollicitatie te doen.	1
Ik ben gewoon benieuwd naar alle verhalen. Of er meer herkenningen zijn.	1
Toen ik op school kwam, zag ik op de site dat er een intervisiegroepje was voor studenten die problemen hadden gehad met alcohol of drugs. Ik heb toen gelijk een mail gestuurd omdat ik gewoon wist dat ik er iets mee moest doen, anders moest ik mezelf en anderen voor de gek blijven houden. Ik heb echt ervaren dat ik hier open kon zijn en echt eerlijk mijn verhaal kon vertellen zonder dat ik er iemand ging veroordelen.	1
Alie heeft de inhoud en het doel van de les uitgelegd. Ook heeft ze een groot deel van haar leven aan ons verteld. Ze heeft veel ervaringen met verslaving. Ik vind dat fijn en begrijp ook zeker waarom ze dit onderzoek wil doen.	1
Ik denk dat Frederico ons veel kan leren en dat we ook veel gaan leren over klinische Cristelijke zorg en hoe belangrijk dat voor iemand kan zijn. Hij is daar natuurlijk ook ervaringsdeskundige mee.	1
Ik ben erg blij dat ik heb meegedaan aan deze intervisiegroep.	2
Ik geloof dat we nu al veel van elkaar gaan leren. Ik vind het ook fijn om te weten dat ik niet de enige ben en dat we open met elkaar kunnen zijn.	2
Kennis	
Ook ben ik gaan inzien dat het belangrijk is dat het taboe een verkeerde invloed heeft.	1
Wat ik weer belangrijk vind om te weten, is dat iedereen verschillend kan reageren op drugs.	2
Het valt me op dat er voor base-coke roken eigenlijk geen manieren zijn gevonden om hier goed vanaf te komen. Vervangingsbehandeling, acupunctuur zijn onderzoeken waarin naar voren komt dat het geen effectieve behandeling is.	2
Er komt duidelijk naar voren dat er veel verschil is tussen mensen. De ene persoon kan niet tegen 'cues' een ander heeft hier minder moeite mee. Ik denk dat dit een belangrijk gegeven is. Ik heb zelf de keuze gemaakt om te stoppen, ik zag zelf in dat ik niet zo verder wou. Ik denk het gegeven dat het per persoon verschillend is, belangrijk voor mij is. Ik ben toen die tijd gestopt, maar er zijn veel personen die dat anders doen. Die dat misschien niet lukken. Ik weet dat ik dit in de gaten moet houden en nooit mag oordelen over iemand. Ik kan nooit weten hoe het drugsgebruik bij iemand anders is. Dus ik kan er ook niet vanuit gaan dat iemand op dezelfde manier kan stoppen met gebruik.	1
Het komt voor dat mensen met ADHD middelen gaan gebruiken om de ADHD te onderdrukken, zelfmedicatie. Ik weet niet of ik zelf misschien ADHD zou kunnen hebben, ik reageer ook rustig op cocaïne. Net zoals ik op dit moment wiet kan roken en daarnaast nog kan functioneren. Ook in een voorbeeld komt naar voren dan een jongen inderdaad rustig wordt van de cocaïne.	1
Wat ik weer belangrijk vind om te weten, is dat iedereen verschillende kan	

reageren op drugs. Dit heeft te maken met allerlei verschillende factoren. De cirkels van Van Dijk geven hierin wel een duidelijk beeld. Alle verschillende leefgebieden hebben invloed op het gebruik.	
Het is me opgevallen dat het verhaal van Sineke veel gelijkenissen heeft als met mijn verhaal. Maar toch is mijn verslaving veel korter geweest en heb ik een ander middel gebruikt. Dus gewoon het deel van de verslaving lijkt veel op elkaar. Bijvoorbeeld de schaamte voor dingen die je hebt gedaan of bijvoorbeeld gelaten tijdens de verslaving.	1
Wat me opviel, is dat Peter zijn ervaringen helemaal niet letterlijk wou inzetten. Hij gaf aan dat hij zijn ervaringen zal gebruiken in zijn manier van hulpverlening. Hij gaf aan dat signaleren bij hem waarschijnlijk gemakkelijker gaat. Ik denk dat dit een goed punt is om als ervaringsdeskundige te noemen. Ik denk ook dat echt dat dit ervaringsdeskundigen gemakkelijker af gaat.	1
Ik geloof zeker in deze thema's en dat ze verschil kunnen uitmaken in iemand leven. Ik heb dit zelf ervaren en zal dit ook zeker benoemen als ik in de verslavingszorg zou komen te werken.	3
Ik vind het gewoon erg leuk dat we de eerste groep zijn die dit onderzoek gaan doen. Ik hoop zeker dat we een goede methode kunnen ontwikkelen. Er zijn al eens vooronderzoeken door studenten gedaan over dit onderwerp. Zij hadden de 10 belangrijkste voordelen van ervaringsdeskundige uitgezocht. Ik ben het daar niet helemaal mee eens. Ik vind ze best algemeen en vind bijvoorbeeld schaamte een erg belangrijk onderwerp.	3
Ik heb geleerd dat verslavingen heel veel op elkaar kunnen lijken, ook al zijn het andere middelen. En dat schaamte ook hierbij een grote rol speelt. Gewoon het schamen voor de dingen die je onder invloed hebt gedaan.	3
Vaardigheden	
Persoonlijke groei	
Nu ik er nu zo goed mee bezig ben geweest, is mijn schaamte bijna weg.	1
Door over deze thema's na te denken, wat ik eigenlijk met mijn leven wil, dat ik het zelf moet doen, zelf keuzes mag maken en beperkingen heb, heb ik mezelf kunnen motiveren om te stoppen met gebruik. Deze thema's waren voor mij erg belangrijk.	2
Ik vond het een erg belangrijke stap om mijn verhaal te vertellen. Ik weet nog dat in de eerste week nog helemaal niet durfde. Ik schaamde me echt heel erg. Maar per intervisie werd dit minder. Ik kreeg er vertrouwen in dat ik ook begrepen zou worden. Dat niemand zou oordelen.	2
Ik ben erg blij dat ik zo goed heb kunnen praten. En ik ben blij om de manier hoe iedereen daarmee omgaat.	1
Ik heb er over nagedacht waarom ik me zo erg schaamde. Vooral ook met de mensen waar ik mee omging, dealers, vinden coke-gebruikers echt laag aan de grond. Helemaal mensen die roken.	1
Ik zou wel willen uitleggen dat mijn verleden mij motiveert om dit werk te doen. Maar dan is het daarentegen weer moeilijk als er geen ervaringsdeskundigheid gevraagd wordt. Toch denk ik dat iedereen zijn ervaringen mee neemt. Ik denk dat het altijd belangrijk is om jezelf goed te kennen.	1
Ook in de boeken wordt base als een van de ergst verslavende drugs vermeld. Dat doet me toch wel wat, het had misschien ook heel anders met me af kunnen lopen.	2

[nav vertellen eigen verhaal] Ik weet dan dat de gevoelens weer een beetje omhoog komen en dat ik hier op reageer. Ik mag wel zo zijn en dit gevoel ben ik nodig. Want ik heb gedaan wat ik heb gedaan en daarom ben ik zoals ik ben. Voor mij is dit belangrijk, ik wil zelf graag zo met mensen omgaan en hoop dat mensen ook zo met mij omgaan.	1
Voordat ik dit jaar aan school begon, voelde ik heel veel schaamte. Ik was ook onzeker over mezelf geworden en wist niet of ik dit ooit wel aan iemand zou kunnen vertellen. Ik schaamde me er heel erg voor. Toen ik in dit intervisiegroepje kwam kreeg ik echt het gevoel dat ik er zit om te leren hoe ik ermee om kan gaan. Hoe ga ik met mijn ervaring om en zou ik in de verslavingszorg willen werken. Waarom is er eigenlijk een taboe op verslaving, want wij zitten toch op school en gaan onze diploma halen. Dit zijn allemaal redenen waardoor ik mij minder ben gaan schamen. Er zijn meer mensen die zo iets mee maken en het is juist goed om hierover te praten. Ik wil als maatschappelijk werker weten wat deze ervaring met mij doet en hoe dit invloed heeft op mijn functioneren als maatschappelijk werker. Nu ik het hierover gehad heb, voel ik me zekerder als maatschappelijk werker maar ook wel als persoon. Het heeft me geholpen om voor een groot deel over mijn schaamte heen te komen en hier ben ik erg blij om.	1
De intervisiegroep heeft me wel aan het denken gezet en ik wil zeker gaan stoppen met blowen en ik geloof dat dat kan. Op dit moment ben ik daar nog niet aan toe.	1
Ik vond het fijn om mijn ervaringen te delen en te luisteren naar anderen. We konden samen kijken wat het met ons doet en hoe we hier mee om kunnen gaan. Ik heb aan deze intervisiegroep zeker veel gehad.	1
Ik bedoel hier bijvoorbeeld mee, dat ik nog wel eens enthousiast kan worden als ik iets spannends vertel wat ik heb meegemaakt. Dit werd dan benoemd en zo leer ik van mezelf.	1
Ik was wel bang dat ik het heel zwaar zou krijgen op school. Ik was zo uit het ritme en de structuur geweest dat ik dat er wel een beetje tegenop keek. In mijn geval heeft dit intervisiegroepje mij veel ondersteund. Want ik schaamde me echt heel erg voor mijn gebruikersverleden. Ik had niet gedacht dat ik dit kwijt zou kunnen. Ik kon er maar met weinig mensen over praten en hierdoor bleef mijn schaamte groot. Doordat ik er nu zo goed mee bezig ben geweest, is mijn schaamte bijna weg. Ik weet wat ik heb gedaan en waar ik nu sta en ik ben zoals ik ben. Ik weet dat ik van mijn ervaring heb geleerd.	1
Ik vind het erg belangrijk om eerlijk te kunnen zijn. Ik vind het fijn als ik gewoon kan vertellen wat ik heb meegemaakt, want dat heeft me gevormd tot wie ik ben.	1
We hebben afgesproken om er vanaf nu ook een reflectie in te verwerken. Ook sturen we het naar iedereen op. Ik vind dit leuk dat we dit moeten doen. Ik ben best benieuwd naar de opachten en verslagen van de anderen. Misschien hebben we dezelfde gedachten, misschien heel anders. Het lijkt me leuk om dit te kunnen vergelijken.	1
Wat me ook erg aangreep, is dat Sineke gewoon doorging met haar leven. Ze werkte veel ging naar school en haalde goede cijfers en hierdoor viel het eigenlijk niemand op. Ik denk dat dit een belangrijk punt is in de verslavingskunde om doorheen te prikken. Ik heb het gevoel dat het ook	3

lastig was om door mij heen te prikken. Dit gebeurde tijdens supervisie op school. Ik kon niet meer oppervlakkig blijven. Terwijl het goed ging op stage, ik veel werkte en goede cijfers had op school. Ik herken gewon veel en dat zet me aan het denken. Aan de ene kant doe het met goed, omdat ik niet de enige ben, aan de andere kant schaam ik me toch.	
Ook Frederico heeft zijn verhaal verteld. Hij heeft een aangrijpend verhaal verteld. Veel in zijn jeugd meegemaakt. Dat zet mij wel aan het denken, omdat ik een goede stabiele jeugd heb gehad. Ben ik dan zo egoïstisch dat ik alleen maar aan mezelf dacht? Dat is wel één van de redenen waarom ik me toch nog schaam en ook niet aan hulp zat te denken. Maar ik weet nu wel dat ik gewoon een andere manier nodig had om te leren.	3
Verder had Sieneke vandaag haar verhaal verteld. Dit vond ik een heftig verhaal. Het heeft me erg aangegrepen. Ik vond het kanp dat ze zo open en eerlijk was. Ik herken ook veel in haar verhaal. De hele leefstijl komt me erg bekend voor. Ook dat ze vertelde dat ze gebruikte omdat het zo leuk was. Ze heeft gewoon een fijn gezin waar ze uit komt. Dit herken ik heel erg.	2
Saskia heeft deze les haar verhaal vertelt, en dit heeft weer veel indruk op me gemaakt. Ik heb weer veel dingen herkend. Ik vond het heftig om te horen hoe haar thuis situatie in elkaar zit. Ik heb het gevoel dat dit een grote rol speelt.	2
Voor mij heeft iedereen ervaringsdeskundigheid. Ik denk dat we allemaal mensen tegen gaan komen, die soort gelijke dingen hebben meegemaakt. Soms zijn dit specifieke dingen als bijvoorbeeld een verslaving of een eetstoornis, maar verder gewoon levenservaring. Als maatschappelijk werker ben ik zelf het instrument waar ik mee moet werken. Ik moet mijzelf in zetten. Tijdens de opleiding ben je ook veel bezig over jezelf te leren. Mijn eigen ervaringen horen hierbij. Als ik in de verslavingszorg wil werken, weet ik dat ik hiermee te maken heb gehad. Daarom vind ik het zo belangrijk dat ik hierover heb kunnen praten en mijzelf heb leren kennen. Hoe ga ik met mijn eigen verslaving om en hoe wat zijn mijn valkuilen en pluspunten.	1
Het viel me op dat er twee personen uit de groep aan het einde van de les lieten weten dat ze hun verhaal 'niet meer zoveel vonden voorstellen'. Dat vond ik best lastig om te horen.	2
De intervisiegroep heeft me wel aan het nadenken gezet en ik wil zeker gaan stoppen met blowen en ik geloof dat dat kan.	3
Toen ik gewoon eerlijk kon zijn vond ik dit echt heel fijn. Ik voel me gewaardeerd als persoon en ook als hulpverlener.	3
Ik vond het fijn om mijn ervaringen te delen en te luisteren naar anderen. We konden samen kijken wat het met ons doet en hoe we hier mee om kunnen gaan.	3
Ik weet wat ik heb gedaan en waar ik nu sta en ik ben zoals ik ben.	1
Ik weet dat ik van mijn ervaringen heb geleerd.	1
Als ik in de verslavingszorg wil gaan werken, weet ik dat ik hiermee te maken heb gehad. Daarom vind ik het zo belangrijk dat ik hierover heb kunnen praten en mijzelf heb leren kennen. Hoe ga ik met mijn verslaving om en hoe wat zijn mijn valkuilen en pluspunten	2
Ik heb echt ervaren dat ik hier open kon zijn en echt eerlijk mijn verhaal kon vertellen zonder dat ik er iemand ging veroordelen. Ik bedoel hier	3

bijvoorbeeld mee, dat ik nog wel eens enthousiast kan worden als ik iets spannends vertel wat ik heb meegemaakt. Dit werd dan benoemd en zo leer ik van mezelf. Ik weet dat dan gevoelens weer een beetje omhoog komen en dat ik hier op reageer. Ik mag wel zo zijn en dit gevoel ben ik nodig.	
Toen ik in dit intervisiegroepje kwam kreeg ik echt het gevoel dat ik er zit om te leren hoe ik ermee om kan gaan. Hoe ga ik met mijn ervaring om en zou ik in de verslavingszorg willen werken. Waarom is er eigenlijk een taboe op verslaving, want wij zitten op school om te leren en gaan onze diploma halen. Dit zijn allemaal redenen waardoor ik mij minder ben gaan schamen.	2
Profileren	
Ik denk dat ik op een aantal gebieden wat te bieden heb met mijn ervaringen.	1
Ik vind het belangrijk dat iemand als ervaringsdeskundige een opleiding moet hebben gevolgd.	1
Ik schaam me nog steeds voor heel veel mensen. Dus dan vertel ik het gewoon niet, omdat ik denk dat heel veel mensen hier een oordeel over hebben. Ik weet nog toen ik gebruikte en toen ik er net mee stopte ik het tegen helemaal niemand zei. Ik vond het ook heel erg dat ik er zo slecht uit zag. Ik zou in die tijd echt niet tegen mensen uitleggen wat eraan de hand was. Ik voelde me echt zwak. De reden waarom ik het nu wel durf te vertellen aan (sommige) mensen, is omdat ik het voor mijn gevoel al heb afgesloten.	1
Mijn ervaringsdeskundigheid is iets extra's.	1
Ik vind dat je ervaringsdeskundigheid niet echt kunt aantonen met bijvoorbeeld een diploma.	1
Ook was er deze les de vraag of er twee personen zijn die wel in de krant van Windesheim willen. Dit met een interview over het intervisiegroepje. Nou vind ik het al best lastig om precies te vertellen wat er allemaal gebeurd is, maar ik wil er uiteindelijk gewoon open over kunnen zijn. Ik kies er nu wel bewust voor om het niet te doen, want ik wil er wel volledig achter staan. Eerst maar eens in de intervisie groep vertellen. Zo kom ik elke keer een stap verder bij het open zijn. Dat wil ik graag. Natuurlijk zou ik wel altijd rekening houden met het geval dat er instellingen zijn die niets willen weten van ervaringsdeskundigen. Dan ben ik wel gewoon een keer niet zo open en als ik heb bewezen dat ik mijn werk goed doe, zou ik het altijd nog kunnen aantonen.	1
Ik zou graag mijn ervaringen delen met cliënten. Ik denk dat ik hier dan ook een vertrouwensban mee opbouw. Ik vind dit lastig en wil dit alleen doen op een professionele manier.	1
Als ik nu terugkijk, zou ik zeker weer persoonlijk blijven, maar misschien minder heftig. Ik denk dat dit erg afhangt van de vacature en welke doelgroep. Ik zou bij sociale verslavingszorg wel iets meer loslaten dan bijvoorbeeld bij jongeren. Als ervaringsdeskundigheid gevraagd wordt, zal ik wel altijd alles eerlijk vertellen. Dan voel ik me wel het meest gemakkelijk. Ik vond het fijn om bij de sollicitatie zo eerlijk mogen te zijn.	2
Ik zie mijzelf als hulpverlener en mijn ervaringen neem ik altijd mee. Bijvoorbeeld het herkennen van een bepaald gedrag, heeft ook te maken met mijn ervaringen maar dit zou ik niet direct hoeven te benoemen. Als ik in een gesprek kom waarbij ik mijn ervaringen wil benoemen omdat ik	1

denk dat dit een positief effect heeft, vind ik dat dit moet kunnen. Hiermee bedoel ik bijvoorbeeld een werkoverleg. Ik zou het fijn vinden als ik mijn eerlijke mening mag geven. In een hulpverleningsgesprek zou ik er wel wat langer over na denken. Als ik in de verslavingszorg ga werken denk ik zeker dat het van toepassing zou kunnen zijn. Dit zou ik dan wel in overleg doen, maar ik denk dat ik het wel prettig zou vinden. Ik zal wel goed afwegen bij wie en op wat voor manier ik zoiets zou brengen.	
--	--

Verslag 4, Peter
Zinsneden in schema

Module	Aantal keer gescreend:
Algemeen	
Ik vind dat de opleiding niet echt aansluit op ervaringen van studenten die een middelen probleem hebben of hebben gehad. Ik vind dan ook dat dit traject voor ervaringsdeskundige een soort van minor mag worden waar mensen zich gewoon op in kunnen schrijven. Als ik zie wat het ieder in de groep heeft opgeleverd en wat het mij heeft opgeleverd dan is het echt de moeite waard. Niet alleen voor de studenten zelf maar ook zeker voor de mensen waaraan de studenten gaan hulpverlenen. Wanneer studenten hun ervaringen goed hebben verwerkt en dat ze deze ervaringen professioneel kunnen inzetten dan is dat een grote winst voor cliënten.	3
Na de pauze begonnen we over een aantal verhalen qua liefdesleven, dit was wel grappig en mensen zeiden 'ja ik heb absoluut geen moeite om binnen deze groep er over te praten aangezien ik mijn hele leven toch al bloot heb gegeven'. Dit bevestigt wel dat deze groep heel veilig is. Ik voel me zeker veilig in deze groep.	3
Ik vind wederom dat de PowerPoint [analyse existentiële thema's] van Alie goed in elkaar stak, en dat ze een beschrijving weergaf waar Sineke zich ook in kon vinden.	1
Wat ik ook in deze thema's naar voren zag komen zijn de 'strengths' van Roelie. En dat is natuurlijk ook goed om te zien.	1
Mijn reactie op haar was ook echt "petje af". Ik vind het goed dat het ijs is gebroken en in de opvolgende bijeenkomsten kan iedereen zijn verhaal kwijt.	1
Ik vond het sollicitatie gesprek van Else erg goed gaan, wel vond ik dat ze zich teveel blootgaf in de sollicitatie brief. Ik vind dat persoonlijk iets minder professioneel. Qua sollicitatie vond ik haar wel erg sterk.	1
Kennis	
Wat ik het meest verwonderlijke vond is dat ze een ander gezicht had op school, ze was bezig met een agogische opleiding en in haar avond uren bracht ze drugs voor mensen rond of werden er kraken georganiseerd om drugs weg te halen. Ze [else] is goed in de dingen verbergen.	2
Ik vond deze les echt leerzaam omdat je vanuit verschillende personen echt te horen krijgt wat zij kunnen bieden aan een instelling. Zoiets zie je niet vaak en dat vind ik dan ook erg leerzaam [oefen sollicitatiegesprek].	3
We kregen een presentatie over alcohol gebruik en preventie. Ik vond dit zelf erg interessant en was een luisterend oor.	1

Eenmaal na de pauze zijn we begonnen aan de [existentiële] thema's die samenhangen aan mij. Toen Alie de thema's besprak kon ik me eigenlijk erg goed vinden in de genoemde punten. Het eerste punt van leven en dood merkte ik wel wat op, het was de vakantie in Renesse waar wij als vriendengroep behoorlijk los waren gegaan. Ik was na deze vakantie niet psychisch ingestort, wel had ik lichamelijk klachten als blaren, zere buik en kramp in mijn kaken. Ik besepte bij dit punt wel dat ik psychisch wel sterk kan zijn. Ik heb hier nooit bij stil gestaan dat dit zo zou kunnen zijn. Ik denk dat wanneer ik als ervaringsdeskundige aan het werk zou gaan altijd goed in mijn achterhoofd moet houden dat de meeste mensen na zoon heftig gebruik psychisch kunnen instorten. Ik heb het altijd vanzelfsprekend gevonden dit soort gebeurtenissen in mijn leven voorkwamen en daar dealde ik dan mee. Door deze groep ben ik me wel gaan realiseren dat dit soort dingen niet vanzelfsprekend zijn	3
Het is voor mij een ontzettende eye opener geweest dat een proces van iemand met een verslaving heel erg verschilt maar ook op elkaar lijkt. Iedereen binnen onze groep heeft keuzes en beslissingen gemaakt, en die hebben ze gemaakt om te stoppen. Toch heeft ieder dit op zijn eigen manier gedaan, en heeft het de één meer moeite gekost dan de ander. Toch zie je dat de keuzes wel gemaakt worden aan de hand van existentiële thema's.	3
Deze gast [harm, gastspreker ervaringsdeskundige] vertelde zijn verhaal over zijn heroïne verslaving. Ik moet zeggen dat ik het heel knap van hem vind dat hij naar een heroïne verslaving het zover geschopt heeft. Ze zeggen vaak dat wanneer je aan heroïne verslaafd raakt er praktisch niet afkomt. Dat maakt wel indruk op mij. Wat mij opviel, en andere ook is dat hij [Harm, ervaringsdeskundige] nog nooit wat tegen zijn kinderen heeft gezegd over zijn verslaving. Hij gaf ook te kennen dat hij niet wist wat hij moest zeggen wanneer er gevraagd zou worden naar het gat in zijn CV. Dit vond ik toch bijzonder.	2
Zoals ik in eerdere reflecties vermeld vind ik dat je veel van de thema's kan leren en een vergelijking kan trekken bij jezelf. Alie heeft een deskundige kijk op de diverse existentiële thema's en dat maakt het nog eens interessanter.	1
Als ik kijk naar mijn eigen omgeving zijn vaak de mensen die een pijp roken wel echt een van de ultieme gebruikers en vaak ook met crimineel gedrag. Ik zelf had dit haar [Else] echt niet verwacht.	1
Wanneer ik kijk naar de theorie kun je zien dat in mijn cirkels ook dingen veranderen wanneer ik gestopt ben. Dit met betrekking op sociaal gebied en op psychisch gebied. Bij mij kun je zien dat mijn gebruik mij heeft afgeremd. Mijn onthoudingsverschijnselen komen overeen met die van het boek van diagnose behandeling.	1

Ik vind dat Else veel kracht heeft om zich op de plek te krijgen waar ze nu staat. Wat ik al zei, ze heeft een dubbel leven geleid. Ook haar eigen zelfbescherming heeft haar denk ik keuzes laten maken tot hier en niet verder. Het vergt veel kracht om een relatie op te geven, en zeker als je ook nog van iemand houdt. Maar om toch de keuze voor de toekomst te maken en in te zien dat je niet verder wilt leven is daarin heel erg knap! Ik persoonlijk denk wel dat Else nog veel te verwerken heeft. Zoals ze al aangeeft is het nu een jaar geleden. Ik denk dat deze groep voor har daarin veel kan doen. Wat ik leuk vond wat ze zei is dat ze voor het eerst aan iemand zo haar verhaal heeft verteld.	2
Frederico geeft aan al in groep 8 al begonnen is met blowen. Persoonlijk vind ik dit al erg vroeg. Zeker als ik naar mij kijk was ik op die leeftijd nog echt een jochie die bij wijze nog op woensdag middag lekker ging spelen. Ik kende het op die leeftijd ook nog helemaal niet.	1
Peter die vertelde wat over zijn eigen verslaving en hoe hij in bepaalde situaties zich heeft leren handhaven. Het verhaal wat hij vertelde over een cliënt die hij helpt vond ik erg interessant. Waarin alle hulpverleners de man al hadden opgegeven dat Peter toch door is gegaan, en uiteindelijk met deze man toch is kunnen gaan bouwen aan een stukje verder leven zonder alcohol. Wat ik uit deze bijeenkomst echt heb opgepikt is dat Peter een ervaringsdeskundige is die naar school is gegaan, op deze manier zich presenteert als iemand die verstand van zaken heeft. Doormiddel van zijn opleiding heeft hij toch geleerd om te reflecteren, naar jezelf kijken en hoe ga je hier dan mee om. Deze aspecten kunnen bij ervaringsdeskundigen minder goed ontwikkeld zijn. Peter gaf ook zelf aan hier in het begin ontzettende moeite mee te hebben gehad.	3
Wat mij opviel bij Sineke dat ze haar emoties opgekropt hield, en dat ze van zich zelf niet mocht laten zien. Dit zag ik weer terug bij haar moeder, Sineke vertelde dat haar moeder dat ook deed. Het is goed dat Sineke dit doorheeft en ziet zodat ze hier nu wat mee kan.	1
Je hoort vaak zat dat wanneer iemand 10 keer een terug val heeft dat mensen zeggen ‘’ach hij wil het ook niet echt’’ als ervaringsdeskundige kan ik zeggen dat ik een grotere spanningsboog heb en dat ik weet dat het moeilijk is. Elk mens is anders en de een die stopt ook werkelijk na 5 keer een terug val te hebben gehad en sommigen zijn 20 jaar in gevecht met hun verslaving.	1
De kennis die ik nog meer heb op gedaan door te ervaren is het proces om te stoppen, lang niet alle hulpverleners weten hoe het in om zo een proces te doorlopen. Ik kan daardoor ook signalen herkennen van mensen die proberen te stoppen en ze proberen te stimuleren zodat de kans op terugval kleiner wordt	2
Ik vond het verhaal van Roelie best ingrijpend. Ik heb met veel aandacht zitten luisteren. De dingen die zij al heeft meegemaakt zijn zeker niet makkelijk, en ik vind het ook erg knap dat ze zich neer heeft gezet op de plek waar ze nu staat. Het viel mij op dat Roelie veel dingen zelf allemaal oploste	3
Vaardigheden	
Ik kan me beter inleven in mensen die verslaafd zijn. Dit omdat ik zelf weet wat het met je doet waar het je juist in trekt om het middel te gebruiken, of welke factoren er allemaal kunnen mee spelen en daar	1

vooral de invloed van.	
Persoonlijke groei	
Ik vond deze les bijdragen aan mijn eigen leerproces omdat ik mijn thema's [existentiële] naast die van een ander heb gelegd en dat je dan overeenkomsten ziet.	2
Alie vond ook mooi dat ik geleerd had dat mijn verhaal een verhaal op zich is en iedereen weer daar anders instaat. Dit is ook wat ik echt geleerd heb en dat ik niet denk dat ik het er "makkelijk" mee heb gehad, en dat het voor een ander ook zo makkelijk is.	3
Ik heb veel geleerd hoe ik zelf nu in elkaar steek en hoe ik mijn periode heb doorgemaakt tijdens het stoppen en erna. Dit heeft voor mij opgeleverd persoonlijk maar ook wanneer ik in de verslavingszorg zou willen gaan werken. Door mijn eigen gebruik in kaart te brengen en te reflecteren en me bewust te worden van een proces kan ik juist die ervaring inzetten om mensen te helpen. Ik ben Alie zeer dankbaar dat ik dit traject heb mogen volgen.	3
Ik vond deze bijeenkomst erg aangrijpend Sineke heeft haar verhaal verteld over haar verleden van middelen gebruik. Ik heb dit niet als onprettig ervaren maar het was wel een aangrijpend verhaal.	2
Ik had het gevoel dat iedereen luisterde en dat vond ik fijn. Als ik terug kijk naar mijn verhaal dan denk ik soms wel van shit dat ik dat heb uitgevreten. Maar al met al heeft me het gemaakt tot wie ik nu ben.	3
Ze [Saskia] is ook gestopt met de meeste middelen, alleen blowt ze nog. Ik vind dit erg knap en ook herkenbaar. Om op een moment aan te komen dat je zegt en nu is het genoeg, nu kap ik ermee. En dit in volle overtuiging ook doen.	1
Frederico heeft ook een gesprek gehad met een maatschappelijk werker. Hij verteld dat hij ook erg depressief was met zelf suïcide gedachten. Uiteindelijk als het moment daar was vond hij dat hij dit niet kon maken tegenover andere mensen. Dit stuk is in mijn leven gigantisch heftig, ik ben van mezelf een beelddenker en denk me dit ook in.	1
Alie vervolgde haar verhaal en ging door op existentiële thema's, dit was voor mij niet geheel nieuw omdat ze er al iets kleins over had verteld maar het was me echt niet duidelijk wat ze ermee bedoelde. Wanneer Alie dit had uitgelegd vond ik dit een geniale manier om jezelf eens in te plaatsen.	1
Ik ben me ervan bewust geworden dat ik niet iemand ben die het wel even weet hoe het moet. Ik vind dat een ervaringsdeskundige dat goed tot zich moet nemen.	2
Ik vond het moeilijk om me in zo iets te verplaatsen omdat ik het niet ken, Frederico vertelde het wel op een manier dat ik echt mee werd genomen in het verhaal. Als ik dit ook zo hoorde is dit heel erg ingrijpend vooral voor een jongen op die leeftijd. In zijn buurt had Frederico ook oudere jongens waar hij mee omging en zo ging hij op zijn 13 ^e al naar houseparty's.	2
Toen Alie de existentiële thema's besprak [bij Peter] kon ik me eigenlijk erg goed vinden in de genoemde punten.	1
De bijdrage van de module ervaringsdeskundige is ook enorm omdat ik daardoor mezelf nog beter ben gaan kennen aan de hand van de existentiële dilemma's. Ik voel me ook schuldig tegenover mijn ouders, ze	3

hebben altijd met al hun liefde voor me gezorgd en ik ging niet goed met mijn eigen leven om. Mijn ouders weten nog steeds niet dat ik gebruikt heb maar ik wil het ze wel een keer gaan vertellen. Wanneer weet ik nog niet maar ik wil hun ook met trots laten zien dat ik een certificaat heb gekregen met ervaringsdeskundige.	
Ik schaam me voor de tijd dat ik drugs heb gebruikt. Ik heb wel grappige herinneringen maar ik schaam me wel voor de hoeveelheid van het gebruik. Ik ben wel trots op wat ik nu heb bereikt en ook dat ik nu een studie aan het volgen ben om later ander mensen te kunnen helpen. Ik schaam me ook tegenover mijn ouders over mijn gebruik. Ik hoop dat ik dit nog een plek kan gaan geven door het met ze erover te hebben.	1
Het punt bij verantwoordelijkheid moest ik wel lachen hoe ik mezelf tot uitdrukking had gebracht dat ik te veel tijd had verneukt. Ik dacht wel bij mezelf dat had ik ook wel wat anders kunnen formuleren. Toch geeft het wel een punt aan dat ik er wel van baal dat die tijd voorbij is gegaan en dat ik vrij weinig met die tijd heb gedaan. Wat ik ook nog een mooi punt vond is dat ik me beperkt om vrijheid te creëren, ik heb altijd gedacht dat ik zo vrij was als een vogel toen ik gebruikte, maar juist toen was ik heel erg beperkt. Door je dan te beperken in het gebruik heb ik nu heel veel vrijheid gekregen waar ik zelf trots en blij van wordt/ben. Ik kan van wel zeggen dat ik mezelf discipline kan opleggen waar ik me dan ook aan houdt.	1
Het verhaal van S greep mij wel erg aan. Ik herkende ook momenten van haar verhaal waar ik zelf of vrienden van mij ook mee te maken hebben gehad. Ik vond echt dat ze het goed kon vertellen, ik vind dat er erg veel kracht in haar zit. Ten eerste hoe ze dit heeft doorstaan en waar ze nu staat in haar leven maar ook de manier van het vertellen vond ik ook goed.	2
Mijn visie op ervaringsdeskundigheid heb ik voor mijn gevoel nu goed gevormd. Ik vind dat ervaringsdeskundigheid op zich geen vak is. Ervaring is een stuk gereedschap waar een maatschappelijk werker gebruik van kan maken om mee aan het werk te gaan. Het komt er dus op neer dat ik vind dat je wel een maatschappelijk werker kan zijn die ervaringsdeskundige kan zijn. Maar dat een ervaringsdeskundige zonder studie of theoretische onderbouwing geen professional kan zijn.	2
Profileren	
Je kan dan zeggen dat ik daar nu wel buiten val wanneer ze onder invloed zijn [vrienden]. Persoonlijk vind ik dit niet altijd even leuk maar goed ik kan msn niet opdragen wat ze moeten doen. Misschien dat ik vanuit daar ook wel met andere vrienden omga. Wanneer ik dit nu aan he typen ben vind ik dit best interessant want zo heb ik er nog nooit over nagedacht.	1
Je weet tenslotte echt hoe de client zich voelt. Ik heb hierdoor ook een sterke motivatie voor de functie jeugdbegeleider. Ik wil me inzetten om deze jongeren te begeleiden bij hun middelengebruik en het zoveel mogelijk te beperken. Helpen om zonder middelen te kunnen functioneren en ze motiveren voor hun toekomst.	1

Verslag 5, Saskia
Zinsneden in schema

Module	Aantal keer
--------	-------------

	gescreend:
Algemeen	
Iedereen praatte al wel redelijk snel met elkaar en ontspannen. Ik denk dat het komt doordat we allemaal een gemeenschappelijk doel en reden hebben om hier aan mee te doen. De brainstormsessie ging naar mijn mening wel goed, iedereen deed goed mee en actief, dit geeft wel aan dat ze er allemaal wel geïnteresseerd in zijn. Ik vond het in ieder geval erg interessant en ik hoop er ook veel van te leren.	2
Ik vond Piet een beetje een vreemde man, hij komt bij ons in de intervisiegroep zijn verhaal vertellen maar daar buiten is hij er volgens mij heel gesloten in. Ik begrijp wel dat hij er niet mee te koop loopt maar hij gebruikt het niet alledaags in zijn werk en verteld zijn kinderen niet over een groot deel van zijn leven. Ik vond het een man met veel tegenstrijdigheden. Echter maakte dat de bijeenkomst ook zo leuk.	2
Bij het thema verbonden- eenzaamheid ging het erover dat Roelie geen basisveiligheid heeft gekend en daardoor mensen moeilijk vertrouwd, maar in een gebruikersgroep hoef je niks van jezelf bloot te geven omdat je niet over jezelf hoeft te praten, daarom waren deze groepen voor Roelie zo veilig. Weer een conclusie waar je zelf niet zo snel bij stilstaan.	2
Ali had vervolgens ook nog een discussie met Piet over de verslavingen en of je het aan de kinderen verteld of niet, ze kwamen er nog niet helemaal uit en het bleek wel dat Piet een ander kijk had op ervaringsdeskundigheid als wij in de intervisie groep. De bijeenkomst werd erdoor wel erg interessant en op deze manier word een onderwerp natuurlijk wel van meerdere kanten belicht.	3
De afgelopen intervisie was er een met heftige verhalen.	1
Kennis	
Ik moet altijd in mijn achterhoofd houden dat de functie die het voor mij had niet de functie van een ander hoeft te zijn. Ik moet niet gaan denken dat ik alles al weet en begrijp want iedereen ervaart het anders.	1
Ik leerde van andere mensen hoe het was om te stoppen en waarom zij begonnen zijn.	2
Echter was de wil om te leven onderontwikkelt omdat Roelie door middelengebruik meer het gevoel had te 'leven'. Ik vond dit een verbijsterende conclusie van Alie waar Roelie het mee eens was. Je bekijkt je verslaving wel op verschillende niveaus maar je linkt het allemaal niet zo snel aan elkaar. Omdat op deze manier te zien gebeuren maakt sommige aspecten van verslaving duidelijk.	2
Door de intervisiegroep leer je je verslaving van een andere kant te bekijken echter was de PP [over existentiële analyse van Roeli en Peter] dit ik nu gezien heb een grote opheldering als ik verwachtte. Je gaat je leven meer in verband brengen met gebeurtenissen die eerder niet belangrijk leken. Ik ben benieuwd naar mijn PP en ik hoop er van te kunnen leren.	3
Ik heb door naar Else en Roelie te kijken gezien wat wel en niet kan ik een sollicitatie vooral wat wel kan dan wat niet kan.	2
De afgelopen intervisie voelde meer aan als een voorlichting, ik vond dit zelf wel interessant maar niet relevant voor de intervisie. Het is niet van toegevoegde waarde geweest voor deze groep denk ik. Het is echter altijd wel goed om te weten wat alcohol met je doet want het is de meest geaccepteerde middel in de maatschappij. Ik weet alleen niet hoe we dit	3

kunnen laten terugkomen in de intervisiegroep.	
Ik heb ook geleerd waar ik mijn ervaringen voor in kan zetten.	2
De groep leek mij erg leuk. Het waren voornamelijk dames en ik zou eerder toch mannen verwachten. Ik heb zelf namelijk het idee dat een meer mannen als vrouwen middelen gebruiken.	2
Zoals in het reflectieverslag al staat, viel het mij op dat er meer dames waren als heren. Ik had dit niet verwacht. Daarnaast waren er ook wel verschillende soorten mensen aanwezig, niet allemaal types die je in een intervisiegroep van ervaringsdeskundigen verwacht. Ik vond dat juist wel leuk want dat zorg wel voor meerdere invalshoeken.	3
Uit de cirkels van Sineke viel mij wel op dat de verslavingen van de andere vaak toch wel heftigere gevolgen hebben gehad als dat blowen van mij. Ik heb daarom ook veel respect voor hen die ermee konden stoppen, met of zonder hulp. Dat ze nu een opleiding doen waar je geconfronteerd word met je verleden is een dappere weg om te gaan.	3
Vaardigheden	
Ik verwacht dat valkuilen zich zullen voordoen met name bij mensen met het zelfde middelen gebruik als ik heb. Ik kan namelijk met mijn verslaving nog functioneren en willicht ga ik dat ook verwachten van de cliënten.	1
De existentiële thema's brengen een verslaving heel mooi in beeld en je leert daardoor wat het met je leven doet. Ik denk dat je door de thema's bewust word waarom je verslaafd was en wat daar het tegengewicht in was. Ik denk alleen niet dat ik er deskundig in ben, ik denk namelijk dat als iedereen zich verdiept in de thema's en er tijd in steekt om deze te begrijpen en doorgronden iedereen dit zich eigen kan maken. Ik denk alleen wel dat je als (ex)verslaafde meer erin zal tegen komen en dat daardoor blijkt dat je bewust kiest voor een verslaving.	2
Beter kunnen inleven - Ik kan mij hier wel in herkennen. Het is inderdaad wel makkelijk als je weet wat een middel met je kan doen en wat je er voor over hebt. Je kan ook begrijpen waarom iemand er niet zo maar mee kan stoppen. Daarnaast weet je hoe het is om in een groep te zitten waar het normaal is en over stoppen niet gepraat word. Je hebt gewoon heel veel herkenning. Dit moet echter niet je valkuil worden, dat je denkt ik weet wel hoe het zit.	1
Verbanden sneller kunnen leggen Ik vind dit een leuke vraag want eerder heb ik anderhalf jaar verkering gehad met een jongen met Borderline, hij beweerde tegenover mij gestopt te zijn met de coke en ik heb hem al die tijd gelooft. Inmiddels weet ik dat een persoon die meer als een half uur op de wc zit, misschien wel aan het snuiven is. Ook dat ze voor jou echt fel tegen drugs zijn, maar in een groep stoere praatjes verkoopt, erg verdacht is. Als iemand ook echt wil stoppen met de drugs blijft hij ook niet rondhangen tussen de gebruikers. Ik ben gewoon flink voor de gek gehouden en ik weet dan ook niet wat ik op de vraag moet antwoorden. Ik wil dit sowieso leren en ik kan begrijpen dat anderen zich hier wel in herkennen.	1
Verslavingen hebben ook in mijn leven een rol gespeeld, ik ben een aantal jaar verslaafd geweest aan wiet. Door middel van intervisie heb ik geleerd hoe ik deze ervaringen kan omzetten naar competenties. Ik ben mij bewust geworden van mijn valkuilen en kan daar inmiddels goed mee omgaan.	3
Persoonlijke groei	

Ik heb voor mijzelf beseft dat deze mensen gewoon mensen zijn met een probleem zoals de een geld problemen heeft hebben zij ze waarschijnlijk allebei. Je kan er op neer kijken, maar je kan ook openstaan voor de persoon met de verslaving, in plaats van de verslaving met de persoon. Ik koos voor de eerste een daarom wil de hulpverlening in omdat ik hoop mensen te kunnen helpen de draad weer terug te vinden.	1
Alle verhalen van hen inspireerden mij ook om maar te stoppen.	1
Toen Lisa voor haar gesprek nog even pauze had gaf ze aan dat ze erg zenuwachtig was en dat was in het gesprek ook te merken. Ze gaf aan dat dit kwam omdat iedereen naar haar keek. Ze had hier een leerdoel van gemaakt. Peter vertelde haar dat hij hier vroeger ook moeite mee had tevens als Ali, ik vond het erg mooi om te zien dat deze twee mensen iets persoonlijk deelde om Lisa te helpen. Ik waardeer dit soort dingen wel, je kan makkelijk zeggen dat ze het opzij moet zetten maar als je er zelf nooit moeite mee hebt gehad weet je niet goed wat het is, Ali en Peter wisten dat wel en hielpen haar met hun eigen ervaringen. Iets wat wij allemaal leren in de intervisie groep.	3
De aanleiding van het stoppen met blowen waren de intervisies van Alie Weerman en de groep. Ik zag dat veel van hen gestopt waren met veel heftigere drugs en hoe ze nu functioneren. Ik dacht altijd ik stop als ik klaar ben met school. Door de intervisie groep leerde ik dat als ik in de verslavingszorg wil werken ik toch echt wel langer gestopt moet zijn. Ik verdiepte mij ook in de functie van het gebruik, waarom ben ik ooit begonnen en waarom kon ik niet stoppen.	3
Tijdens het traject heb ik ondervonden wat de functie van mijn gebruik was. Waarom ik hiervoor koos. Ik heb ook geleerd waar ik mijn ervaringen voor in kan zetten. Ik heb met de Existentiële thema's gewerkt en ben mijzelf beter leren kennen. Ik leerde van andere mensen hoe het was om te stoppen en waarom zij begonnen zijn. Ik heb vooral geleerd hoe fijn het kan zijn om je ervaringen te delen in een groep waar iedereen je begrijpt en steunt. Dit zal ik ook altijd meenemen en wellicht later kunnen gebruiken in de hulpverlening.	3
Ik vond het heel fijn dat de mensen zo begripvol waren, ik kreeg reacties van herkenning en ik kreeg te horen dat ik mijn verhaal grappig vertelde. Ik vond dat wel een leuke reactie omdat het niet altijd zo somber hoeft te zijn. Ik heb in de tijd dat ik veel op straat rond hing veel leuke dingen geleerd en meegemaakt en die herinneringen vergeet ik niet snel. Het was ook niet alleen maar ellende maar ook een heleboel herkenning bij andere mensen en plezier met elkaar. Die tijd zal ik ook nooit vergeten.	3
Peter begon met zijn verhaal en ik wist al dat hij geblowd heeft maar dat hij XTC gebruikt heeft wist ik niet. Hij vertelde ook dat hij het niet gebruikte om ergens voor weg te lopen maar voor een extraatje, het was leuk om te doen. Hij geeft ook aan niet verslaafd te zijn geweest aan XTC maar wel aan blowen. Toch heeft hij alles in 1 keer kunnen laten liggen. Ik vond dit heel knap van hem, hij besloot om toch met zijn toekomst bezig te gaan en de drugs te vergeten. Ik kijk daar echt wel tegen op want ik zou het niet kunnen, stoppen op de een op andere dag. Hij zei later ook dat hij denkt dat wiet niet verslavend is. Ik denk van wel want, ik kan niet slapen als ik mijn jointje niet heb gehad. Ik kan ook niet een hele dag zonder mijn jointje want het moment dat ik blow is het moment dat ik rust heb.	2

Ik vind dat Peter een hele sterke persoonlijkheid is en heel goed weet wat hij wil. Ik benijd dat wel in hem, aangezien het mij niet lukt. Ik vind dat hij trots op zichzelf mag zijn om er zo mee te stoppen en toch nog met zijn oude vrienden om kunnen gaan.	2
In het gesprek gaf Peter meteen aan dat mijn brief goed was. Ik was enigszins verrast maar wel aangenaam. Ik heb nooit het idee gehad goed te zijn in het schrijven van brieven vanwege mijn dyslexie, echter moet ik mijzelf blijkbaar niet tekort doen. Hij gaf aan dat uit mijn brief bleek dat ik wou leren en dat klopt ook.	1
Toen iedereen in discussie was zei Peter tegen mij dat ik er wel kom, dit was erg fijn om te horen. Van huis uit hebben ze niet veel goeds over deze opleiding te zeggen dus een beetje aanmoediging is altijd fijn.	2
Ali raadde toen aan om verschillende cirkels te maken. Eén van tijdens het gebruik met voor- en nadelen. Eén van kort na het gebruik met wederom de voor- en nadelen en één van een jaar na gebruik. Ik vond dit een goed idee aangezien ik nog maar recent ben gestopt en er tot op heden weinig voordelen uit haal. Het zou bemoedigend zijn om te zien dat de andere dat anders ervaren. Dan kan ik er vanuit gaan dat het bij mij ook beter word. Dan kan ik er vanuit gaan dat het bij mij ook beter voelt. Vervolgens legde Ali uit hoe de existentiële benadering in elkaar zat. Ik was hierdoor erg geboeid en het zette mij wel aan het nadenken. Ze vertelde over de 4 dingen die in ieders leven vast staan. De dood, keuzes maken, het uniek en dus existentieel eenzaam, en als laatste, dat je zelf iets van je leven moet maken. Dit was de eerste keer dat ik hier mee te maken kreeg en na de toelichting van Ali was ik meteen fan van deze benadering. De keuzes die je moet maken zie je alle dagen terug in je leven. Zoals je studie, je vrienden, je werk, je stage enzovoort. Je probeert altijd voor het beste te kiezen desondanks zal je iets moeten opgeven of verliezen door de keuzes die je maakt. Ik vond het helemaal geweldig. Het maakt je plots bewust van de keuzes die je al gemaakt hebt en wat je daarmee gewonnen en verloren hebt.	3
Ik moet toch zeggen dat ik beide dames erg dapper vind en krachtig. Ze hebben ervoor gekozen om een ander leven in te slaan en daar is moed voor nodig. Moed wat zij al hebben en ik nog hoop te vinden. Ze inspireren mij hier wel mee. Ik heb momenteel wel weer de neiging om te gaan experimenteren, paddo's ga ik binnenkort wel weer nemen. Als ik hun verhalen dan hoor ben ik wel een stuk voorzichtiger. De gehele groep heeft echter al laten zien dat je kan stoppen met het middel en daar ook vrede mee kan hebben. Zij hebben allemaal andere verhalen en vaak ook een stuk heftiger en dan denk ik bij mijzelf vaak van waar zeur ik toch over, daarnaast zijn zij gestopt en gebruik ik nog wiet. Ik weet inmiddels dat ik het ook moet kunnen, want als het hun lukt met drugs te stoppen, voornamelijk harddrugs dan moet ik wel met de wiet kunnen stoppen.	3
Pas toen ik begon met de intervisiegroep van Ali werd ik goed met de neus op de feiten gedrukt. De gastsprekers gaven aan dat je minimaal 5 jaar gestopt moet zijn. Dat ging ik al niet redden. Daarnaast waren de mede intervisie genoten over het algemeen wel gestopt. Alle verhalen van hen inspireerden mij ook maar te stoppen. Voordat ik de knoop kon doorhakken heb ik er nog lang tegenaan gehikt. Ik moest een gewoonte opgeven. Een lekkere gewoonte zoals ik het ervaarde. Ik kon echt genieten van mijn joint	2

in de avond. Dat moment van totale ontspanning en rust. Toch zag ik dat het voor mijn studie ook gevolgen had. Ik liep altijd achter de feiten aan. Ik nam op een gegeven moment voor dat als ik mijn wietblikje leeg had ik niet meer zou halen. Nog voor het blikje leeg was ben ik gestopt. Ik stelde het al zo lang uit. Echt stoned werd ik al niet meer. De lol was er van af want ik dacht er steeds meer bij na en ik dacht ook steeds meer aan mijn toekomst. Mijn wiet heb ik weggegeven. Sinds 26 januari 2010 blow ik niet meer.	
Ik kan me dat goed indenken, als je [Inge] ouders op jonge leeftijd overlijden zal je altijd wel een beetje verdrietig blijven. Ik vond het zelf moeilijk om hierop te reageren omdat ik niet weet wat ik moet zeggen, zoiets heb ik zelf niet meegemaakt. Ik vond dat ze het goed vertelde en ze vertelde ook dat ze nu al een ruime tijd was gestopt.	1
Ik denk dat ik wel kan zeggen dat ik zelfkennis heb. Ik ben mijzelf al meerdere malen tegengekomen in bepaalde aspecten.	1
Ik vond het heel moedig dat ze dat heeft gedaan want je laat de mensen om wie je geeft achter en je verliest toch een stukje steun. Later in het verhaal werd ze ook emotioneel en begon ze te huilen. Ik vond het wel knap dat ze zich er niet door uit het veld liet slaan.	1
Ik vond haar [Inge] verhaal wel een beetje herkenbaar. Niet goed weten waar je met je gevoelens en idee heen moet, mensen leren kennen die blowen, er ontspanning in vinden en het vervolgens laten integreren van je gebruik in je dagelijks leven.	2
Lisa mocht van haar vriend niet te veel over haar verleden praten. Ik kan dit moeilijk begrijpen. Mijn vriend heeft ook een lange tijd veel drugs gebruikt en gedeald, hij is inmiddels gestopt en ik vind het juist fijn als hij erover praat. Die tijd van drugs maakt je ook tot de persoon die je nu bent en als je van iemand houdt, dan hou je ook van de mindere kanten. Er niet over te praten verandert er niks aan.	1
[nav sollicitatiebrief] Ik verwacht dat er binnen een dergelijke intervisie groep veel over eigen ervaringen zal worden gepraat, en emoties zullen dan ook aanbod komen. Ik verwacht dat er mensen zijn met schaamte en verdriet. Zelf ben ik bang dat ik me erg onverschillig zal gaan voelen als ik terug kijk naar het verleden. Ik wil ook leren hoe ik hier mee om moet gaan. Vroeger was ik boos en nu kan ik mij er niet meer druk over maken.	1
Ik vond het wel knap dat ze zo alles konden vertellen aan een man [Harm van VNN] van wie je het standpunt van verslavingzorg nog niet weet en ook nog niet weet of hij ondanks zijn eigen verleden er toch een oordeel over velt. Hij mag dan wel zelf met een verslaving hebben gekampt en nu in de verslavingszorg werken, dit betekend toch niet altijd dat ze er niet over kunnen oordelen met als reden dat Piet in een andere tijd leefde waar wellicht de gevolgen van drugs nog minder bekend waren.	1
Ze [Sineke] had zich er vaak voor geschaamd en volgens haar willen de meeste mensen daarom niet over middelen gebruik praten. Ik kan dat wel begrijpen, ik zelf het niet minder moeite mee.	1
Ik vond dat ze [Sineke] het heel knap heeft gedaan door een opleiding af te maken tijdens haar gebruik en zelf haar problemen heeft opgelost.	1
Haar [Roelie] reden om te gebruiken is bijna identiek aan die van mij geloof ik. We proberen allebei problemen te ontvluchten in het gebruik. Ik vind het heel goed van haar dat ze nu hulp zoekt bij het uitzoeken of zij misschien iets heeft. Ik doe dit nu ook en het geeft een fijn gevoel dat je	1

niet alleen er mee bezig bent. Ik hoop ook dat ze er veel aan heeft en dat het haar wat meer rust brengt.	
Ik vertelde mijn verhaal naar mijn weten heel chaotisch, ik kon een heleboel dingen niet meer in de goede tijdsvolgorde plaatsen. De groep gaf aan dat zij het niet zo ervaren. Ik kreeg wel veel reacties over mensen die zich in het verhaal herkennen, dat je op een gegeven moment geen interesse meer hebt in de toekomst en je daar ook niet druk over kunt maken. Ook kreeg ik van Ali de reactie dat mensen met ADHD sneller bepaalde emoties kunnen vergeten of voorbij kunnen laten gaan. Ik kon me dat wel indenken als ik naar mijzelf kijk. Ik kan snel boos worden maar ik kan het ook snel weer achter mij laten. Ik had er verder ook geen moeite mee om mijn verhaal te vertellen, op het moment heb ik er geen emoties meer bij, als het namelijk al jaren zo loopt leg je je er bij neer en accepteer je het. Ik probeer en nu wel werk van te maken maar dan alleen voor mijn eigen dingen. Ik wil beter omgaan met mijn ADHD en wellicht stoppen met blowen, maar als ik dat doe, doe ik het voor mijzelf.	2
Wat wel heel herkenbaar was is dat hij vertelde dat een aantal van zijn vrienden hun toekomst aan het weggooien waren. Dit zie ik ook gebeuren bij vrienden van mij.	2
Het verhaal van Sineke was erg aangrijpend, ze vertelde het ook erg goed. Ik stond er van versteld hoe vroeg ze begon met middelengebruik en hoe dat haar ontwikkeling heeft beïnvloed zoals ze vertelde.	2
Ik heb vooral geleerd hoe fijn het kan zijn om je ervaringen te delen in een groep waar iedereen je begrijpt en steunt. Dit zal ik ook altijd meenemen en willicht later kunnen gebruiken in de hulpverlening.	3
Door de intervisiegroep ben ik mij bewust geworden dat de functie van mijn gebruik en deze grotendeels niet meer aanwezig was. De ruzies die ik met mijn vader had, heb ik niet meer en alleen de drukte in mijn hoofd bleef. Ik vond door de groep de kracht om ermee om te gaan.	3
Door het vertellen van mijn verhaal heb ik mij heel begrepen gevoeld. Ik voelde mij veilig in de groep en ik ging erover nadenken. Er was geen schaamte meer en ik kon mijzelf zijn.	3
Profileren	
Ik wil mijzelf later gaan profileren als ervaringsdeskundige omdat ik denk dat in de verslavingszorg behoefte aan is. Ik kan een andere visie meenemen dan de andere hulpverleners aanzie ik verslaafd ben geweest. Ik heb er daardoor toch een andere kijk op verslavingen en ik hoop dat ik deze kan inzetten om hulpverleners en cliënten te kunnen helpen Ik heb een langere adem, ik heb de functie van het gebruik ervaren en ik weet hoe moeilijk het is om een gewoonte te moeten afleren.	3

Verslag 6, Sineke Zinsneden in schema

Module	Aantal keer gescreend:
Algemeen	
Wij hebben in de intervisiegroep op verschillende manieren gekeken naar onszelf. We zijn begonnen met het vertellen van ons verhaal aan elkaar. Gaandeweg zijn we steeds meer op een professionele manier gaan kijken	2

naar onszelf en ons gebruik.	
We hebben het in de intervisiegroep altijd gehad over wat je nu eigenlijk te bieden hebt aan ervaringskennis en je professionele houding.	1
Ik dacht vanaf het begin dat ik mijn ervaring misschien zou kunnen gebruiken en nu krijg ik de kans dat te leren	1
Veel dingen waren herkenbaar. Het leek erop alsof iedereen elkaar aan het scannen was op middelengebruik. Je zag de ogen door de groep gaan. Alie brak het ijs met haar eigen persoonlijke verhaal en daar ben ik dankbaar voor.	2
De eerste indruk over de groep was goed.	1
Ik denk dat mijn verwachtingen uit zullen komen met betrekking tot deze intervisiegroep. Het wordt hard werken en een positieve bijdrage leveren aan het ontwikkelen van een methode. Daarnaast ook werken aan jezelf en misschien een stukje uit het verleden.	1
Het was weer een pittige bijeenkomst, dat valt me iedere keer weer op hoe de verhalen impact hebben op de mensen die het vertellen en ook op de mensen die luisteren. Je ziet dat het meer is dan zomaar een ervaring. Dat het effect van het verleden op allerlei manier invloed uitoefent op ons leven nu en hoe we denken en doen. Wanneer iemand aan het vertellen is komen de gezichtsuitdrukkingen uit de verleden tijd naar voren en gaan hartslog en stem/tempo omhoog. Iedereen voelt en ziet en ruikt mee en zodoende delen we ergens iets bijzonders met soms een traan en ook vaak een lach. Want wat zijn we een maf stel geweest.	3
Ik ervaar onze groep als heilzaam voor mezelf en ik merk dat anderen dat ook hebben. Saskia zei deze bijeenkomst ah, wat een inzicht. Dat is denk ik ook wat wij elkaar te bieden hebben. Dat heeft alleen te maken met het vergelijken van ervaringen, want die zijn divers. Ik geloof dat we elkaar goed begrijpen wanneer de functie van ons gebruik in het verleden een andere was. Ik denk dat ik iemand die niet afhankelijk is geweest van een middel maar van een persoon ook wel begrijp.	3
Ik heb het gevoel dat het tijd wordt om af te sluiten met de groep. Het is nog steeds leuk om bij elkaar te komen maar ik denk dat we ons punt wel gemaakt hebben. Wat we aan elkaar vertellen valt te verwachten. Wat wel nieuw is, is dat Alie bijeen aantal van ons met psychologische inzichten komt. Dit geeft meer inzicht in de persoon die je bent en zet me wel eens aan het denken over hoe dat bij mij dan is.	3
Van de gesprekken heb ik geleerd dat je duidelijk kunt zijn over je visie op verslaving in het gesprek. Ik moet voor mezelf kijken hoe ik ervaringsdeskundigheid precies zie. Wat doe ik anders door mijn ervaring met verslaving.	3
Het gebruik maken van foto's in de presentatie was een goed idee. Ik denk dat het heeft bijgedragen aan het inleven van anderen in de periode die ik heb gekend in het verleden. Dit had ik niet verwacht.	3
Aan onze presentaties die gaan over de hele periode kon ik wel merken dat het onderwerp nog steeds minder beladen wordt. Zelf praat ik ook steeds gemakkelijker over wat ik heb meegemaakt. Dit moet ik nog uitproberen. Ik weet niet of het me zal bevallen mezelf te profileren als ervaringsdeskundige. Dit moet ik nog uitproberen.	3
Kennis	
Aan de cirkels te zien hebben een aantal factoren een grote rol gespeeld.	1

Eén daarvan is zelfbeeld. De drugs zorgden voor allerlei psychische en lichamelijke gevolgen. Het gevoel dat ik had over mijn lichaam was verstoord. De sociale factor had vooral te maken met de schijn ophouden en hard werken. Ook zat ik in een destructieve relatie die me vreemd genoeg ook goed deed.	
Ik heb verschillende artikelen gezocht. Eerst naar aanleiding van de cirkels van Van Dijk. Om meer te weten te komen over de ongewenste effecten van amfetamine heb ik een artikel gevonden in het tijdschrift verslaving genaamd : ‘De farmacologie en neurotoxicologie van amfetamine’. Uit dit artikel herkende ik een aantal ongewenste effecten van het middel die ik zelf heb ervaren en waar ik soms erg angstig van werd zoals hartritmestoornissen. Angst en paniekaanvallen op zich behoren ook al tot deze ongewenste effecten.	1
Ik heb een DVD bekeken van de opname van mijn sollicitatiegesprek met Peter Barendsen en daaruit kwam naar voren dat ik nog niet goed weet hoe het is om op straat te leven. Daarom heb ik een artikel gezocht over het leven op straat met middelenmisbruik [Alie: deze DVD is gemaakt tijdens de intervisiegroep].	3
Ik heb echt naar informatie gezocht waar ik iets aan kan hebben i.v.m. sollicitatiegesprek bij het ACT team.	1
Ik sta sceptisch tegenover behandelmethoden omdat ik denk dat andere factoren meer van in vloed kunnen zijn op het verminderen van middelengebruik en abstinentie. Zoals een partner vinden, hobby’s oppakken, aan sport doen, vergeving krijgen van anderen of jezelf vergeven, een ban vinden, niet-gebruikers ontmoeten waar eventueel vriendschap uit ontstaat.	1
Waar ik vandaag ook bij stil stond is dat het omgaan met pijn een issue kan zijn bij mensen die verslaafd zijn geweest. Het is goed om daar in de hulpverlening bij stil te staan wanneer ik dat signaleer.	2
[Verhaal van Peter] Het bijzondere van zijn verhaal vind ik dat hij zich met middelen heerlijk relaxed voelt maar zonder ook. Hij heeft een periode in zijn leven gehad waar die middelen in pasten en nu past het niet meer. Peter heeft zichzelf niet vloeren in die sfeer en middelen, zo kwam het ook op me over. Ook toen hij nog gebruikte waren er altijd nog andere dingen die belangrijk(er) waren zoals voetbal. Dat viel me erg op, vooral omdat hij ook zei dat toen hij jongere was hij het uitgaan niks aan vond zonder middelen’	2
Wat neem ik mee uit het verhaal van Peter: Waar broers en zussen mee experimenteren kan aantrekkingskracht hebben Er zijn mensen die drugsgebruik hebben in een bepaalde fase van hun leven, horend bij een bepaalde leefstijl en er daarna weer mee ophouden; die groep mensen is minder bekend, hen kom je in de hulpverlening niet zo veel tegen. Beschermdende factoren zijn; vriend of vriendin die niet gebruikt, werk, hobby Genetische of biologische kwetsbaarheid? Is Peter niet erg vatbaar voor verslaving? Het lichaam van een man kan meer aan?	3
Het viel me ook op dat ze [Roeli] vertelde over haar opa die alcoholist is. Dan is de kans dat Roeli ook ‘verslaafde genen’ heeft misschien een beetje groter.	1
Wat neem ik mee uit het verhaal van Roeli:	3

Drugsgebruik kan behalve leuke vrijetijdsbesteding ook een uitvlucht zijn Het kwijtraken van werk kan betekenen dat het bergafwaarts gaat me iemand Drugsgebruik is ontzettend goedkoop. Een tablet XTC kost misschien 3 euro en je bent van de wereld, daar kun je geen bier voor drinken. Met GHB is het net zo.	
Ik schrok van het feit dat hij regelmatig hallucinaties had op feesten.	2
Dat ze [Lisa] heeft gedeald en daar stond ik echt van te kijken. Dat had ik bij Lisa niet verwacht.	1
Wat wel nieuw is, is dat Alie bij een aantal van ons met psychologische inzichten komt.	1
De punten die genoemd werden in de presentatie waren erg herkenbaar. We hebben allemaal ook positieve ervaringen met middelen, deze hangen volgens mij bij iedereen samen met het thema vrijheid versus beperkingen en bij velen van ons ook me het thema leven en dood. Deze laatste bij Peter [student] niet.	1
Een aantal nieuwe dingen die ik gelezen heb ik het artikel van Akkermans zijn de toegankelijkheid van medische voorzieningen. Dit is soms moeilijk i.v.m. verzekering. Hier had ik nog niet aan gedacht. Ik was er van uit gegaan dat iedereen verzekert is. Dit is niet altijd zo, niet iedereen heeft legitimatie. Zonder legitimatie zijn veel voorzieningen moeilijk te realiseren.	1
De belangrijkste punten uit zijn presentatie over alcohol preventie (die ik nog niet kende) waren dat ouders door de jaren heen steeds toleranter worden t.a.v. alcohol drinken. Als gevolg daarvan gaan jongeren steeds meer en op jongere leeftijd drinken. De producenten en ministeries hebben een groot aandeel als het gaat om preventie. Dit heeft allemaal te maken met inkomsten voor die partijen. Zo komt het voor dat je van bepaalde ministeries verwacht dat ze vóór campagnes zullen zijn en tegen bepaalde reclames (of reclames voor 21:00 uur). In de praktijk betekent dit voor hen missen van inkomsten en zullen ze misschien liever de alcoholreclames behouden. - Supermarkten mogen alcoholische dranken verkopen met een maximum percentage alcohol tot 15%. Het verband tussen alcoholafhankelijkheid en is me vandaag duidelijk geworden met als kern het machogedrag.	1
Nog enkele dingen die ik heb gehoord en wil onthouden; Je moet je mens- zijn inzetten om de ander te bereiken. Gebruikt leidt tot schijnvrijheid totdat je erin vastloopt. Existentiële thema's kunnen als kader fungeren om naar verslaving te kijken en laat je eigen proces zien. De thema's die je overwonnen hebt daaruit kun je deskundigheid putten.	1
Wat me direct opviel aan het verhaal van . . was dat ze aangaf prima te functioneren tijdens haar gebruik. Het is een meid met een grote nieuwsgierigheid en behoefte aan actie en spanning. Een thrillseeker en dat vind ik erg herkenbaar.	2
Frederico vertelde en ik kreeg spontaan kippenvel, dat heb ik wel eens vaker maar dat komt ook doordat Frederico erg boeiend kan vertellen. Hij gaf duidelijk aan vroeger populair te willen zijn en zich bij zulke jongens aan te sluiten. Frederico had ook nieuwsgierigheid maar vertelde ook de realiteit te ontvluchten met het gebruik en zijn grenzen te verleggen.	2

Het is voor mij niet gemakkelijk een voorstelling te maken van Frederico die agressief en baldadig is.	
Vaardigheden	
Ik kan relativeren en verslaving begrijpen.	1
Ik zou niemand veroordelen wanneer hij terugvalt in oud gedrag omdat ik weet hoe moeilijk dat is. Ik zou er veel tijd en energie in steken om deze persoon te blijven opzoeken en proberen hem te motiveren het opnieuw te proberen omdat ik weet dat het wel kan als is het niet makkelijk.	1
Ik denk dat ik wel contact kan maken met mensen, ook met mensen die op straat leen. Ik heb wel het lef om het te blijven proberen.	1
Ik waak ervoor tegen iemand met verslavingsproblematiek te zeggen dat ik het begrijp. Ik ga er in de eerste plaats vanuit dat iedereen verschillend is. Er zijn wel bepaalde issues waarvan ik denk dat ik die beter begrijp dan iemand zonder ervaringskennis. Het gevoel van wel willen en niet willen, de schaamte, het gezichtsverlies als het niet in 1 keer lukt, hoe je omgeving reageert.	2
[Uit sollicitatiebrief]: Uit eigen ervaring heb ik geleerd dat het middelengebruik in aantal en hoeveelheid niet altijd het belangrijkste is. Een cliënt wil zich gehoord voelen en het is van belang te kijken naar de functie die het gebruik voor iemand heeft. Ik heb geleerd mijn eigen ervaringen in te zetten bij de hulpverlening van verslaafde cliënten en ken mijn valkuilen. Mijn eigen ervaring biedt me in mijn werk vooral veel voordelen. Zo kan ik middelengebruik gemakkelijk herkennen en weet ik wat een verslaving betekent voor iemand. Niet alleen op persoonlijk gebied maar ook relationeel, financieel en maatschappelijk gezien.	3
Ik heb inzicht in het gedrag van iemand die afhankelijk is van middelen en inlevingsvermogen voor de situatie waarin iemand zich bevindt.	1
Ik begrijp met wat voor dingen iemand te maken kan krijgen wanneer hij stopt en begrijp ook de ambivalentie die men kan hebben ten aanzien van gebruik.	1
De dingen die ik voorzie [uit supervisieverzoek] hebben te maken met (tegen)overdracht en onterechte aannames.	1
Ik kan me ook voorstellen dat het zien van gelijksoortige problematiek bij een ander, bij mij herinneringen en emoties losmaakt. Dit zou mijn professionele handelen kunnen benadelen	1
We hebben nu een aantal bijeenkomsten gesproken over de existentiële thema's en ik raak er steeds meer vertrouwd mee. Ik hoop met deze kennis ook anderen te kunnen begeleiden en te laten nadenken over hoe dat in hun leven een rol speelt, met name bij het gebruik van middelen. Ik oefen ermee door het ook met anderen te hebben over deze thema's. Ook met mensen die geen verslavingsverleden hebben.	2
Ik ben echt, ik kan me niet anders voordoen dan ik ben en dat hoeft ook niet want ik schaam me niet meer voor mijn verleden. Ik kan het hier met anderen over hebben. Ik zou proberen bij mijn interventies de existentiële benadering te integreren. Ik kan relativeren en verslaving begrijpen. Ik zou niemand veroordelen en wanneer hij terugvalt in oud gedrag omdat ik weet hoe moeilijk dat is.	2
Wat verder ter sprake kwam was hoe je als hulpverlener moet kijken naar de reden van het gebruik en dat het effectiever is om de cliënt te begeleiden	1

bij het geen het gebruik veroorzaakt. Dit is misschien beter dan altijd maar spreken over gebruik, hoeveelheid en hoe vaak iemand dat doet.	
Door het verhaal van Peter weet ik dat ik toekomstige cliënten kan krijgen die stoppen en dan bang zijn voor de wereld, er niets meer van snappen en onzeker zijn. Dat maakt de kans op terugval in het gebruik groter. Sommige mensen willen ervaringsdeskundige zijn omdat ze de middelen –wereld niet kunnen loslaten. Als iemand in de detox opgenomen wordt kun je geen diagnose stellen. We moeten vertrouwen hebben in cliënten en niet de nadruk leggen op wat fout gaat.	2
Persoonlijke groei	
Ik heb mede door het pesten maar ook door de puberteit en hormonen misschien een depressie gehad die niet erkend is. Zo denk ik er nog niet lang over. Dit is een besef dat gekomen is door de dingen die ik heb geleerd in de minor verslavingskunde en de intervisiegroep.	3
De highlights van de existentiële thema's zijn voor mij Leven en dood, beperking en vrijheid, betekenisloosheid en zinvolheid. Als gevolg van mijn gebruik speelden schuld en schaamte ook een rol.	1
Ik moet alert zijn op tegenoverdracht en zorgen dat ik de verhalen en levens van anderen ook weer loslaat. Ik kan anderen niet redden maar het is de moeite waard om energie in mensen te steken.	2
Het verhaal van Saskia was herkenbaar. Ze heeft het erg goed verteld....Ik vind het knap dat ze bepaalde dingen nu wil oppakken, want dat lijkt me wel spannend.	1
Het verhaal van Inger deed wat met me. Het was een goed leermoment voor mij om te kijken en luisteren naar hoe zij haar speed gebruik ervaren heeft.	3
Wij hebben misschien dingen gemist in ons leven (of puberteit), de algemene kennis is bijvoorbeeld iets minder, maar door ervaring weten we ook dingen die anderen niet weten.	2
We hebben gekeken naar twee powerpoint presentaties en daar heb ik een aantal interessante dingen gehoord. Zo heeft Alie seks of het omgaan met veel mannen gelinkt aan eenzaamheid en verbondenheid. Daar heb ik zelf nog niet eerder over nagedacht of geschreven maar ik vond het wel herkenbaar. In die zin dat ik op zulke momenten het gevoel had dat ik bij iemand hoorde en ook de aandacht had ik soms nodig. Het bracht me dan niet wat ik er van verwachtte en vaak voelde ik me na de daad eenzaam omdat het geen echte verbondenheid was, zeker niet als ik het gebruik van XTC meereken. Uiteindelijk bleek dat altijd een leeg omhulsel.	2
Een ander herkenbaar thema van Roeli is zinloosheid en betekenis. Vooral het behoefte hebben aan een leuk leven en kicks dat je gemakkelijk bereikt door middelen te gebruiken.	1
Ik vond het bijzonder knap van Roeli dat ze zo rustig naar haar verhaal kon kijken en op reacties van ons kon reageren.	1
Ik ben enthousiast over de existentiële benadering, over onze groep en over het proces dat ik doorlopen heb. Er is in een schooljaar tijd veel verandert. In de eerste instantie wilde ik absoluut niet dat anderen (buiten de groep) wisten van mijn verleden. Nu ben ik zover dat ik vind dat het onderdeel is van wie ik ben als persoon en onderdeel uitmaakt van mijn competenties als professional.	3
Je eigen verhaal los kunnen laten is belangrijk zegt Peter. Hij bedoelde daarmee dat je niet kunt zeggen dat jou manier (van afkicken bijvoorbeeld)	1

ook voor de cliënt het best is.	
Het herkenbare had voor mij te maken met de onverschilligheid waar ze het over had. Dat je tegenover je school zit te drinken en roken en dat je daar niet mee zit. Dat je niets met je toekomst doet vind je ook niet erg. Dat is toch wat ik zelf ook herken en ook zie bij anderen.	3
Ik zag overlap met mijn eigen ervaring maar er waren ook verschillen. Lisa zei dat speed haar het gevoel geeft de hele wereld aan te kunnen. Dat herken ik wel.	2
Kijken naar anderen en denken dat je een achterstand hebt, dat het anderen gemakkelijker aangaat, dat anderen intelligenter zijn en dat het lijkt alsof je de enige bent die alles moeilijk vindt. Dat heb ik ook zo ervaren in het begin. Ineens had ik ook het idee dat ik iets moest inhalen en dat is de reden dat ik studie ook heel serieus nam en nog steeds veel tijd besteed aan leren.	1
Het lijkt mij best lastig om steeds te kijken wat je moet doen als professional en kijken naar jezelf, zoals Frederico vertelde. Je werkt voor een deel ook intuïtief en let op methodische aanpak, tegelijkertijd wil ik mijn volle aandacht bij de cliënt hebben. Ik weet niet hoe ik dit in de praktijk zou aanpakken want ik heb die praktijkervaring nog niet binnen verslavingszorg.	1
De bijeenkomst was een eye opener omdat ik er achter kwam dat mijn brief veel zelfvertrouwen uitstraalt en ook de overtuiging dat ik de kennis in huis heb. Dat is niet helemaal zo. Ik denk wel dat ik veel dingen weet maar weet pas of ik geschikt ben voor dit werk als ik eraan begonnen ben. Er zijn veel vaardigheden die ik nog moet aanleren en wil graag veel leren van collega's. Schrijf ik in de toekomst nog eens een brief dan moet ik daar rekening mee houden.	3
Het is een interessante opdracht geweest voor mij om een analyse te maken van de cirkels. Het is erg overzichtelijk om te zien hoe alle cirkels met elkaar in verbinding staan. Zo overzichtelijk is het als gebruiker niet. Ik had dit een aantal jaren geleden niet kunnen invullen. Het was toen meer zo dat de ene dag de lichamelijke klachten naar voren kwamen en de andere dag de psychische.	3
Bij het terugkijken van de DVD valt mij als eerst op dat ik er veel plezier in had dit gesprek te voeren met [ervaringsdeskundige gastdocent]. Dat komt omdat ik het zo'n vriendelijke en gezellige man vindt. Daardoor was ik vooral in het begin van het gesprek niet erg goed geconcentreerd maar wat lacherig. Na een paar minuten merkte ik dat aan mezelf en werd daar nerveus van. Dat is aan mijn houding en mimiek ook te zien, ik wiebelde wat op de stoel en mijn armen en benen waren onrustig. Ik voelde me gaandeweg het gesprek iets meer ongemakkelijk omdat Peter mij het gevoel gaf dat ik 'het allemaal wel even zou vertellen' terwijl ik onderaan de ladder sta, met weinig ervaring. Ik wilde dit niet veel laten merken maar, het gaf mij het gevoel dat ik niet bescheiden genoeg was geweest in mijn brief en ook hoe ik daar in het gesprek zat. Ik voelde me een beetje een snotneus.	2
Waar ik op gevoelsgebied tegen aanloop is dat ik van mezelf niet mag huilen. Toen ik vertelde over spijt van wat ik anderen heb aangedaan kon ik het niet droog houden maar herstelde vrij snel. Dat is voor mij een teken dat ik het toch wel meer verwerkt heb dan vorige jaar. Twee reacties had ik niet verwacht.. zei dat ze 'wel zoiets verwacht had' ik had haar moeten vragen wat ze daar mee bedoelde, dat ga ik nog doen.	2

Roelie en Else vonden door mijn verhaal hun ervaringen nog meevallen. Dat vind ik wel mooi. Zelf vind ik namelijk mijn verhaal wel meevallen, ik ben er ten slotte goed uitgekomen en had een goed netwerk.	
Van Frederico heb ik vandaag geleerd anders tegen hulpverlening aan te kijken, ik heb het misschien alleen kunnen redden doordat ik nog een netwerk had en nog niet alles kwijt was. Ik sta sceptisch tegenover behandelmethoden omdat ik denk dat andere factoren meer van invloed kunnen zijn op het verminderen van middelengebruik en abstinentie.	3
Het verhaal van .. kwam me wel bekend voor, qua gedrag dingen die hij deed. Ook de effecten van de middelen die hij noemt ken ik wel. Het bijzondere aan zijn verhaal vind ik dat hij zich met middelen heerlijk relaxed voelt maar zonder ook.	1
Het verhaal van Roelie kende ik wel aan gedeeltelijk, ze had wel eens iets vertelt. Gebeurtenissen in haar leven hebben veel invloed op haar gehad. Roelie zorgt veel voor anderen. Het raakt me wel dat ze alles zelf heeft moeten doen. Het kan best zijn dat je ook alles zelf wilt doen, maar het is misschien ook aangeleerd. Het viel me op dat Roelie vertelde dat ze door zelfreflectie en observatie met haar depressie omging. Ik vind dat heel bijzonder maar ook een beetje verdrietig, zo worstelen in je eentje valt niet mee.	2
Ik vind het prachtig hoe hij kan vertellen [Frederico] over Jezus en God en het deed ook echt wat met me. Hoe je er ook instaat maakt het eigenlijk niet uit denk ik, het heeft gewerkt en Frederico gebracht waar hij nu staat. En dat is echt fantastisch.	2
Mijn twee leerpunt hangt hiermee samen. Het is opvallend dat ik vandaag hoorde dat ik mezelf niet moet overschatten. Dit moet iets met mijn houding te maken hebben. Ik moet hier mee aan de slag want ik vind het erg vervelend.	2
Gedachten om vast te houden; 'je kunt kijken naar wat je mis hebt gelopen, zoals carrière, maar je kunt ook zeggen dat je een soort levenskunst volgehouden hebt' (Alie) Nieuwe standpunten en het volgen van een opleiding biedt kansen en maakt je vrij' (Alie) Delen is helen.	2
Profileren	
In het maatschappelijk werk ben je zelf het instrument zegt het beroepsprofiel van de maatschappelijk werker. Zoals ik eerder al zei wil ik niet liegen in een sollicitatiegesprek. Wanneer mensen mij ernaar zouden vragen zou ik het zeggen. Als het niet ter zake doet voor de betreffende functie zou ik er niet over beginnen.	1
Ik wil niet werken bij een instelling die mij ondanks mijn HBO-diploma niet serieus nemen vanwege problemen met middelen in het verleden.	3
[In rollenspel met Peter Barendsen]: Ik vond mijzelf een onzekere sollicitant en het was duidelijk te zien dat ik voor mezelf nog niet helder had of ik daadwerkelijk deze baan wilde hebben.	1
Wat ik erg goed vond van Peter [student] was dat hij duidelijk de voordelen van een ervaringsdeskundige wist te benoemen, in elk geval had ik waarschijnlijk dezelfde genoemd. Aansluiten, empathie en signaleren. Hij had meer mogen vertellen over hoe hij dat zou willen inzetten al is dat nog moeilijk omdat we nog maar zo kort bezig zijn. Hij zei ook dat hij niet op	2

een directe manier met cliënten over eigen ervaringen zou praten en dat zette me wel aan het denken. Ik ben het met Peter eens als het jongeren betreft.	
Moet je ervaringsdeskundigen inzetten voor preventiewerk: Ja, dat denk ik wel, als je werkt met volwassenen zeker wel, ik zou het zelf prettig vinden als iemand weet wat ik doormak en ik hoor het ook van (gebruikende en ex-gebruikende) vrienden. Een ervaringsdeskundige hulpverlener doorziet je typische verslavingsgedrag ook en veroordeelt je daarvoor niet. Of je dat ook met jongeren moet doen (ervaringsdeskundigen inzetten) weet ik nog niet zeker. Tot nu toe zie ik het meeste in de theorie van Patricia Conrad. Je moet kijken naar het menstype en is dat een jonge thrillseeker, dan moet je niet beginnen met voorlichting over alcohol en drugs. Je brengt hem of haar slechts op ideeën (als ze er nog niet achter zijn). Leer eens hoe je moet omgaan met het type dat je bent, hoe zeg je nee tegen schadelijk gedrag.	1
Voordat ik ergens aan de slag ga moet ik zorgen dat de attitude van de instelling bij me past. Het straffen en beheersen van cliënten zou niet bij me passen.	1
Door lid te zijn van deze intervisiegroep leer ik steeds meer over hoe verslaving voor mij heeft gewerkt. Er is een proces op gang gekomen dat mij laat nadenken over wat ik precies wil doen met deze ervaringskennis. Ik zie er wel de meerwaarde van. Ik weet alleen nog niet of ik een functie wil waarin ik daar naam aan geef.	3
In de valkuilen heb ik beschreven 'je eigen verhaal erbij halen'. Dat is juist waar het wel om gaat bij ervaringsdeskundigheid inzetten. Tijdens de opleiding leer je dat van elkaar te scheiden, het lijkt dan niet de bedoeling dat je het met cliënten over je privé-zaken hebt. Als je het dan wel doet moet je wel goed weten hoe je dat doet.	2
Er zijn tot nu toe twee verschillende standpunten over ervaringsdeskundigheid. Drie van ons willen zich profileren als maatschappelijk werker en zien de ervaringsdeskundigheid als pluspunt. Iets dat je extra hebt. Eén van ons is heel duidelijk in haar standpunt over ervaringsdeskundigheid. Dit is een onderdeel van jezelf en kun je niet buiten beschouwing late. Ik denk dat Roeli daar gelijk in heeft. Ik vond het een mooi inzicht. De maatschappelijk werker is immers zelf het instrument. Je kunt je eigen ervaringen niet helemaal los zien daarvan.	1
Het zou dus kunnen zijn dat wanneer je je niet wilt profileren op ervaringsdeskundigheid, je ook niet in de verslavingszorg wilt gaan werken.	1
Toen ik met deze opleiding begon nam ik me voor het beter te doen en een werker te worden waar iemand iets aan heeft. Geen hulp willen is ook geen mogelijkheid. Ik dacht vanaf het begin dat ik mijn ervaring misschien zou kunnen gebruiken en nu krijg ik de kans dat te leren.	1
Wij kregen een vacature waar wij op moeten gaan reageren met een sollicitatiebrief, wij kunnen dan een begin maken met leren hoe je nu het beste je eigen visie op ervaringsdeskundigheid binnen verslaving (zorg) kunt weergeven.	1
Voordat ik ergens aan de slag ga moet ik zorgen dat de attitude van de instelling bij me past. Het straffen en beheersen van cliënten zou niet bij me passen. Ik moet niet langer bang zijn voor een blijvende verandering in mijn hersenen.	2
1 van ons is heel duidelijk in haar standpunt over ervaringsdeskundigheid.	2

Dit is onderdeel van jezelf en kun je niet buiten beschouwing laten. Ik denk dat Roelie daar gelijk in heeft. Ik vond dat een mooi inzicht. De maatschappelijk werker is immers zelf het instrument.	
Of ik mij wil profileren als ervaringsdeskundige laat ik afhangen van de meeloopdagen. Het lijkt mij wel leuk werk. Ik moet nog zien hoe het bevalt. Ik zou het ook laten afhangen van de functie en wanneer mensen mij er naar vragen wil ik er niet over liegen.	3
[nav sollicitatiebrief] In deze groep hebben wij onder andere aandacht besteed aan het inzetten van je eigen ervaring vanuit je professionaliteit. Mijn professioneel handelen staat voor mij voorop en mijn eigen ervaring komt daarbij goed van pas. Ik zie het als een aanvulling.	3
Ik weet nog niet precies wat ik hierna wil gaan doen en wil geen eigen ruiten ingooien, de kans dat mijn naam ooit ergens via google in verband wordt gebracht met ervaring op het gebied van verslaving wil ik kunnen uitsluiten. Als ik met professionals en critici in gesprek ga over de meerwaarde van ervaringskennis wil ik een goed verhaal hebben, daar vind ik het op dit moment ook te vroeg voor. Ik ben nog maar net begonnen.	3
Wat ik goed vond aan het gesprek van .. was dat ze erg haal zelf was tijdens het gesprek. Dat merk je aan haar manier van praten en wat ze vertelt over een bepaalde situatie aan zou pakken. Ze maakte een enthousiaste en zekere indruk en dat was positief. Dat zorgde ervoor dat de nadruk lag op haar als persoon en haar verleden. Ik had dat zelf niet zo gedaan omdat ik mijn eigen gesprek volgende week, graag de nadruk wil leggen om mijn manier van werken als professional en de eigen ervaring daarin wil integreren. Zelf zou ik er onzeker van worden als een sollicitatiecommissie ben een eerste gesprek al persoonlijke zaken van mij zou weten.	2

Verslag 7, Inge Zinsneden in schema

Module	Aantal keer gescreend:
Algemeen	
Toen ik mijn verhaal vertelde kwam er naar boven dat er toch een bepaalde aantrekkingskracht is tussen mensen die gebruiken. Als je bijvoorbeeld naar een andere school gaat, kom je al snel weer in aanraking met mensen die ook gebruiken. Dit was bij Lisa ook zo.	3
We hebben de cirkels ook nog even nader bekeken en hebben als voorbeeld de cirkels van Sineke genomen. Ik had wel veel herkenning in de cirkels op het moment van gebruik, maar dit was weer anders bij de cirkels in de tijd dat er geen stoffen meer waren.	1
Ik heb ook nieuwe mensen leren kennen, met ieder een persoonlijk verhaal die ze verteld hebben. Ik weet niet of iedereen uiteindelijk ervoor kiest om zich te profileren als ervaringsdeskundige, maar ik hoop dat iedereen ervan geleerd heeft en het, net zoals ik, een leerzame ervaring heeft gevonden die zich blijft uitbreiden.	1
Ook heeft Alie zelf heel erg open gesproken over wat ze zelf heeft meegemaakt. Hierdoor vond ik dat het ijs een beetje werd gebroken (voor mezelf tenminste) dat het in deze groep niet uitmaakt wat je zegt. Bij deze	2

eerste bijeenkomst heeft verder niemand zijn ervaringen over middelengebruik verteld. Hiermee zullen we bij de volgende bijeenkomst mee beginnen. Ik vind dat wel een beetje spannend omdat ik niet aan heel veel mensen mijn verhaal heb verteld.	
Ik hoop veel te leren in deze groep van anderen en hoe zij bepaalde dingen ervaren hebben. Na de eerste bijeenkomst heb ik wel een goed gevoel bij de groep. Vanaf het begin vond ik de sfeer in de groep lekker ontspannen en ik kijk uit naar de volgende bijeenkomst.	3
Kennis	
Voor toepassing van literatuur, heb ik gekozen voor een artikel uit 'Psychotrauma: de psychobiologie van ingrijpende ervaringen'. Het artikel gaat over: 'Aan een middel gebonden stoornis'. Ik heb hier voor gekozen, omdat ik op mijn 15 ^e mijn vader ben verloren (ingrijpende gebeurtenis) en daarna werd gediagnosticeerd met een PTSS en hierbij middelen gebruikte.	1
Ik merkte tijdens het doornemen van de lijst van voor- en nadelen dat er veel gespreksstof was en Peter ook veel voorbeelden noemde uit de praktijk. Ik vind het vooral interessant als hij verteld over zijn rol als ervaringsdeskundige en hier ook voorbeelden van benoemd. Want hoe gaat het nu echt in de praktijk. Dat is toch ook uiteindelijk wat wij willen. De eigen ervaringen gebruiken in de praktijk	2
Vaardigheden	
Vanuit mijn eigen ervaring geloof ik dat ik het meest herkenning zal hebben in het contact met de doelgroep. Ik ken het effect van bepaalde middelen en kan me inleven bij iemand die gebruikt en wat deze persoon voelt als hij gebruikt heeft. Je begrijpt iemand ook goed, als die verteld over zijn gebruik en wat zijn of haar gevoelens daar bij zijn. Zelf ken ik nog steeds wel een schuldgevoel tegenover mijn moeder en zal hierin ook herkenning zien bij sommige mensen. Dit zijn allemaal voorbeelden die positief kunnen werken in mijn latere beroep.	1
Er verschuilen zich ook valkuilen in het werk als ervaringsdeskundige, bijvoorbeeld te betrokken raken bij iemand. Hier heb ik voor mezelf ook een leerdoel voor opgesteld dat ik een schakel probeer te zoeken tussen zakelijkheid en empathie. Hoe zorg ik dat ik niet te betrokken raak bij een cliënt, die misschien wel een levensverhaal heeft, wat heel erg lijkt op dat van mijzelf. Het kan dan zijn, dat ik teveel met mezelf bezig ben en geen oog heb voor het verhaal van de ander.	1
Zelf vond ik het best spannend, omdat ik al een aantal gesprekken van anderen had gezien en die gingen naar mijn idee, vrij goed. Waar we in mijn gesprek tegen aanliepen was het punt dat ik zelf niet voor de hulpverlening heb gekozen, maar wel gemotiveerd ben om zelf hulpverlening aan anderen te geven. Alie kwam Peter later in het gesprek assisteren en vond dat ik een beetje afstandelijk overkwam. Zelf had ik dit helemaal niet door en was ook gewoon erg zenuwachtig voor dit gesprek. De feedback die gekregen heb zal ik zeker meenemen voor een volgende keer.	3
[uit de sollicitatiebrief] Op dit moment neem ik deel aan een groep die ons leert hoe we onze ervaring kunnen inzetten in de praktijk. Op dit moment ben ik dus volop bezig om te leren hoe ik het herstelproces van cliënten zo efficiënt mogelijk kan ondersteunen. Iedereen in deze groep is zeer gemotiveerd om zoveel mogelijk te leren over de ervaringsdeskundigheid.	1

Persoonlijke groei	
Ook had ik tijdens de opleiding sterk het gevoel dat ik mijn eigen verhaal kwijt wilde. Dit omdat ik tijdens verschillende vakken met mezelf geconfronteerd werd en hier verder met niemand over praatte. Toen ik hoorde van de module over ervaringsdeskundigheid, zag ik dit als kans om het te delen met andere medestudenten, die met hetzelfde probleem te maken hebben gehad. Dit is voor mij een belangrijke stap geweest om het helemaal goed af te sluiten voor mezelf. Het is ook een deel van mijn leven, waar ik niet omheen kan. Daarom wil ik met mijn ervaringen anderen helpen en ze laten zien welke andere uitwegen er zijn, i.p.v. te blijven hangen in de wereld van het gebruik.	3
Nadat ik het verhaal van Lisa had gehoord, had ik het idee dat er nu een sterk persoon aan tafel zat. Zelf ben ik ook een sterker persoon geworden na mijn ervaringen.	1
Vervolgens stelde hij de vraag aan iedereen, wat de bijeenkomsten voor invloed hebben op ons als deelnemers. Zelf ben ik er wel meer mee bezig nu. Vooral ook terugdenken aan alles wat er gebeurt is in die periode.	3
Wat ik in hoofdstuk 4 ook al heb aangegeven, is dat het volgen van deze module ook een soort afsluiting is geweest van het hele proces. Als ik me niet bij deze groep had aangesloten, dan was ik tijdens de opleiding vast en zeker vastgelopen. Dit denk ik omdat ik dit al deed voordat ik van de groep hoorde. Dan had ik de opleiding misschien niet kunnen afmaken, uit schaamte of angst om erover te praten. Nu durf ik er wel over te praten, maar moet ik eerlijk zijn dat ik er nog wel aan moet wennen. Het zal in de loop van tijd steeds beter gaan en zal ik ook meer leren in het werkveld tijdens mijn praktijkjaar.	3
[nav film Carry Slee afblijven] Op dat moment werd ik zo emotioneel en kon ik niet stoppen met huilen, omdat even alles voorbij flitste wat ik zelf heb meegemaakt en dat ik daar had kunnen liggen. En wat voor verdriet ik mijn naasten heb aangedaan. Dit is zo even een voorbeeld van hoe ik het beleef. Je bent er gewoon veel meer mee bezig en vooral kort na de bijeenkomsten.	3
Voordat ze begon met haar verhaal zei ze dat ze misschien wat zenuwachtig over kon komen, omdat ze wat moeite heeft om voor een groep te vertellen. Zelf vind ik dit ook niet altijd prettig, dus kon me enigszins vinden in hoe ze zich voelde. Het verhaal van Lisa heeft veel indruk op me gemaakt. Wat ze meegemaakt heeft, is in mijn ogen behoorlijk heftig. Dan ook vooral over het stuk van haar familie, dat ze altijd meer mensen om haar heen had dan alleen haar eigen gezin in huis. Het lijkt me erg moeilijk als er meer familie bij het eigen gezin inwoont en best veel aandacht daar naartoe is gegaan. Ik vond het wel dapper hoe ze het verhaal verteld heeft en bij sommige stukken kwamen er ook wel bepaalde emoties naar boven, omdat ik toch ook bepaalde dingen herkende in haar verhaal. Toen ik mijn verhaal vertelde kwam er naar boven dat er toch een bepaalde aantrekkingskracht is tussen mensen die gebruiken. Als je bijvoorbeeld naar een andere school gaat, kom je al snel weer in aanraking met mensen die ook gebruiken. Dit was bij Lisa ook zo. Nadat ik het verhaal van Lisa had gehoord, had ik het idee dat er nu een sterk persoon aan tafel zat. Zelf ben ik ook een sterker persoon geworden na mijn ervaringen.	3
Nu is er niet iemand in mijn directe omgeving waar ik mijn verhaal bij kwijt	2

kan, alleen zo in de groep en zoals ik nu het stukje over die film hierin heb beschreven. Dit is voor mij toch een manier om een beetje mijn verhaal kwijt te raken.	
Nu ik zo bezig ben met het terugdenken aan die tijd hoe het gegaan is, voel ik me soms onprettig. Ik heb soms zoiets, terugkijken naar het verleden is je rug toekeren naar de toekomst. Het is niet altijd even leuk om terug te kijken naar het verleden, maar hier kunnen wel bepaalde dingen uitkomen die ons kunnen helpen bij het stukje ervaringsdeskundigheid. En zoals meer studenten uit de groep ook aangeven, door deel te nemen aan deze groep ben je veel meer bezig met het terugkijken naar het verleden.	3
De actualiteit van mijn gebruik op dit moment dat ik niks meer gebruik. Wel denk ik er nog vaak over na. Het is niet zo dat het me dagelijks bezig houdt, maar je komt het in het dagelijkse leven gewoon tegen waardoor je toch weer met de neus op de feiten wordt gedrukt. Daarom ben ik ook blij dat ik van deze intervisiegroep deel uitmaak. Zo kan ik mijn ervaringen delen en leren hoe ik dit later kan gebruiken in mijn toekomstige beroep. Sinds twee jaar ben ik ook gestopt met roken en voel ik me fitter dan ooit. Af en toe een borrel op zijn tijd moet kunnen vind ik.	2
De stap om mee te doen aan dit project was erg groot, omdat ik eigenlijk nog nooit helemaal openbaar had gepraat over mijn verleden met middelengebruik. Al snel voelde ik me thuis in de groep en ik had ook wel het idee dat ik mijn verhaal met de andere mensen van de groep kon delen. En dat onderdeel vond ik toch wel het lastigste.	3
Om het hele verhaal te vertellen tegenover een groep die naar je kijkt en luistert, vond ik erg spannend. Maar nadat ik dat gedaan had, voelde ik toch een soort opluchting en had ik er een goed gevoel bij. Ik merkte, ook aan de andere verhalen, dat we elkaar begrepen en soms ook veel moesten lachen om effecten van gebruik. En dat maakte het ook weer ontspannen om er 'gewoon' over te doen. Niks was te gek om te vertellen en er werd goed naar elkaar geluisterd. We zijn met elkaar tot een duidelijke lijst gekomen met voordelen en valkuilen van ervaringskennis. Dit heeft mij ook meer inzicht gegeven wat de mogelijkheden zijn als je werkt als ervaringsdeskundige	3
Bij deze eerste bijeenkomst heeft verder niemand zijn ervaringen over middelengebruik verteld. Hiermee zullen we bij de volgende bijeenkomst mee beginnen. Ik vind dat wel een beetje spannend omdat ik niet aan heel veel mensen mijn verhaal heb verteld. Die zijn op twee handen te tellen. Ik hoop dat het allemaal een beetje makkelijker wordt gemaakt doordat dit een groep is met heel veel dezelfde ervaringen. Wel is er een kort kennismakingsrondje gedaan.	2
Sineke was de eerste om haar verhaal te vertellen. Af en toe werden er wat vragen gesteld. Ik vond dat ze zich heel open heeft opgesteld door alle vragen ook zo goed mogelijk te beantwoorden. Zelf hoop ik dat ik mijn verhaal ook zo open kan vertellen. Hier ben ik niet altijd even goed in.	3
Wat ik vooral terug zag komen in het verhaal van Sineke was herkenning. Bepaalde gevoelens kwamen dan ook wel naar boven. Verder ben ik benieuwd naar andere verhalen. Zelf kom ik natuurlijk ook nog aan de beurt. De opdracht voor de volgende keer is om je eigen verhaal op papier te zetten en naar iedereen te sturen. Hierdoor is de eerste stap gezet om mijn verhaal te doen.	3
Toen ik eenmaal moest beginnen had ik toch behoorlijk de kriebels.	3

Tegenover een groep zo mijn verhaal vertellen vond ik toch moeilijker dan ik dacht. Het is toch anders dan dat je tegenover één persoon je verhaal doet. Tijdens mijn verhaal werd ik ook emotioneel. In het verleden toonde ik bijna nooit mijn emoties tegenover anderen, maar dat is nu wel anders. Uiteindelijk viel het allemaal wel mee en voelde ik me best opgelucht dat ik mijn verhaal had gedaan. We hebben na mijn verhaal nog even nagepraat en ik heb veel positieve reacties gekregen waar ik zeker nog iets mee ga doen. Lisa vertelde mij dat het nooit te laat is om excuses aan te bieden aan mensen die je 'pijn' hebt gedaan. Dit is iets waar ik zeker mee aan de slag ga. Hierna hadden we even pauze en had ik een goed gevoel over hoe het gegaan is.	
Alie had nu ook wat meer tijd om de existentiële benadering verder toe te lichten. Nu ik er wat meer over weet, ben ik erg nieuwsgierig geworden naar meer.	1
Profileren	
Voor mijn praktijkjaar heb ik gekozen voor een stage waar ik mijn ervaringsdeskundigheid kan inzetten. Door ervaring op te doen in de praktijk, wil ik mezelf profileren als ervaringsdeskundige en leren hiermee te werken en hoe ik het kan inzetten. Ik zal tijdens deze stage tegen verschillende voor- en nadelen aanlopen, die we bij de module 'Verslavingservaringsdeskundigheid' op papier hebben gezet.	2
Een leerdoel wat ik heb m.b.t. ervaringsdeskundigheid is, dat ik wil leren om mijn ervaringsdeskundigheid in te zetten bij het begeleiden van cliënten.	2

Verslag 8, Roelie Zinsneden in schema

Module	Aantal keer gescreend:
Algemeen	
Ik moet ook zeggen dat ik de sfeer binnen de groep erg fijn vind.	2
Aan het eind was er nog maar weinig tijd over voor het sollicitatie gesprek van Peter, dit vond ik erg jammer voor hem omdat ik vind dat hij net zo veel recht heeft als de anderen op uitgebreide feedback. Ik vond dat hij overtuigend en zeker overkwam. Je kon merken dat hij er echt over nagedacht had en wist hoe hij te werk wilde gaan. Ik vond het echt een goed gesprek en al helemaal als je weet dat Peter nog maar in het tweede jaar zit.	2
Kennis	
Ik heb mezelf jarenlang aangepraat dat het allemaal wel mee viel. Dit is zelfs geïntegreerd in mijn eigen normen en waarden ten opzichte van gebruik. Ik vind het niet zo zorgwekkend als een 19 jarige dagelijks blowt, maar wel naar zijn werk of school toe gaat. Ik denk dat dit een behoorlijke valkuil is die ik nu heb ingezien. Een andere collega die zelf geen ervaring heeft met middelen zal dit waarschijnlijk wel zorgwekkend vinden en hier actiever iets mee gaan doen. Ik denk dat het voor mij als professional erg belangrijk is om me hier bewust van te blijven en hieraan te werken.	3
Wat voor mij een nieuw inzicht is na deze bijeenkomst is dat ik zie dat toch best veel anderen net als ik nog steeds worstelen met een aantal dingen. Saskia en ik zoeken hulp en anderen twijfelen erover. Hierdoor is mijn idee wel	3

veranderd dat gebruik van middelen niet per definitie een probleem is. Ik dacht altijd dat het allemaal wel meeviel, of dat het een fase is van je leven. Ik wist wel dat er bij mezelf een aantal problemen nog speelden maar ik had dit niet zo snel aan het gebruik gekoppeld. Nu in deze groep ga ik het wel steeds meer anders bekijken. Ik denk nog steeds niet dat gebruik van middelen meteen een probleem is maar ik denk nu wel zeker dat het op zijn minst een signaal is waar ik als hulpverlener iets mee moet.	
Ik vond het interessant wat Rob Bovens allemaal vertelde alleen was eigenlijk veel al wel bekend. Ik ben het nu wel met hem eens dat je moet voorkomen dat een kind onder de 16 alcohol drinkt. Ik denk dat uit onze intervisie groep wel blijkt dat als je jong begint met alcohol de kans groter is om later problemen met alcohol of middelen te ontwikkelen. Volgens mij zijn we allemaal erg vroeg begonnen met alcohol, zelf was ik twaalf jaar. Eerder was ik hier eigenlijk wel een beetje laks over. Ik vond dat alcohol erbij hoorde en zag niet echt in dat het voor jongeren extra schadelijk is. Het heeft er natuurlijk ook mee te maken hoe je zelf opgegroeid bent en deze normen en waarden neem je mee. Eigenlijk wist ik ook wel dat drinken op je twaalfde en naar de discotheek gaan op je dertiende niet normaal was. Aan de andere kant wil je uit loyaliteit niet zeggen dat je ouders dat verkeerd hebben gedaan. Mede door deze bijeenkomst besef ik dit veel meer en zie ik zelf ook meer de gevolgen in van jongeren die al vroeg alcohol drinken.	2
Het belang van het voorkomen van alcoholschade bij opgroeiende jongeren.	2
Anderen vertelden hun verhaal maar ook Alie vertelde haar verhaal. Ik keek natuurlijk best tegen haar op als lerares en psycholoog zijnde. Na haar verhaal stond ik eigenlijk perplex. Ik had altijd het beeld gehad dat je als hulpverlener alles zelf perfect moet kunnen en je eigen leven goed voor elkaar moet hebben. Door het verhaal van Alie zag ik in dat dit niet altijd zo hoeft te zijn omdat wij ook gewoon maar mensen zijn. Dat heeft me gewoon heel erg geholpen bij het accepteren en aanpakken van mijn eigen problemen.	3
Vaardigheden	
Naar aanleiding van mijn ervaring die ik opgedaan heb tijdens de intervisie groep besef ik dat het eigen verhaal zeer van belang is. Tevens heb ik de ervaring opgedaan dat ik mijn eigen verhaal heb verteld en ben hier met anderen over in gesprek gegaan. [uit sollicitatiebrief]	1
Door de ervaringen met existentiële thema Dood/Leven:] - Weet ik hoe het is om niet meer te willen leven en om de dood als oplossing te zien - Weet ik hoe het is om dierbaren (bijna) te verliezen - Weet ik hoe middelen je het gevoel geven dat je leeft/kan leven of kan overleven - Weet ik hoe moeilijk het is om bewust voor het leven te kiezen - Door de ervaringen met het existentiële thema eenzaamheid/verbondenheid: - Weet ik hoe het is om in een isolement te zitten - Weet ik hoe het is om gescheiden ouders te hebben - Weet ik hoe moeilijk het is om een netwerk op te bouwen en te onderhouden - Weet ik hoe lastig het is als je anderen niet of niet snel vertrouwt	1
Waar moet ik alert op zijn?: - Tijdens het contact met de cliënt kan ik door herkenning en empathie te	1

dichtbij zijn en hierdoor de objectieve kijk op de situatie verliezen. Juist omdat je jezelf herkent of helemaal begrijpt hoe een cliënt zich voelt kan er een wij gevoel ontstaan. - Te verantwoordelijk voelen	
Ik zou me meer kunnen verdiepen in literatuur waarin tegengas wordt gegeven ten opzichte van de presentiebenadering. Daar ben ik eigenlijk niet zo heel veel mee bezig geweest. Daarnaast zou ik voor mezelf toch nog wat meer duidelijkheid kunnen krijgen in het spanningveld afstand en nabijheid. Waar zit voor mij precies de balans, hoe ga ik er mee om en vind ik dat instellingen daar mee om moeten gaan?	3
Persoonlijke groei	
Ik heb woorden en betekenis gekregen voor de dingen waar ik tegenaan loop. Ik denk ook dat de ervaring met en kennis van deze thema's je dat extraatje geeft wat ervaringskennis wordt genoemd. Je moet je 'mens-zijn' als middel inzetten om de ander te bereiken.	1
Als ik terugkijk dan ben ik een heel proces doorgegaan. Ik heb in veel opzichten belangrijke ontwikkelingen doorgeemaakt. Ik ben gegroeid als persoon met mijn ervaringen en gegroeid in de visie op ervaringsdeskundigheid.	3
In het begin had de groep eigenlijk weinig invloed op mijn gebruik want ik ging gewoon op de oude voet verder. Naarmate ik verder zat in mijn proces werd het minder. Ik merkte ook dat ik er minder behoefte aan had en dat ik het ook graag anders wilde. Dit had ook te maken met het hulpverleningsproces waar ik in zat. Ik denk dat beiden hierin hebben meegespeeld.	3
Ik merk nu dat ik veel meer dingen die ik als negatief ervaar naar anderen laat merken.	1
Saskia heeft haar verhaal gedaan tijdens deze bijeenkomst. Ik vond het een best herkenbaar verhaal op de manier hoe ze haar denkwijzen en wisselingen in stemming beschrijft. Ik zie het bij mezelf terug dat je de ene dag kon denken dat het leven helemaal geweldig was en dat je je de volgende afvroeg of dit het nu allemaal was. Daarnaast gebruikt Saskia nog steeds, net als ik. Ik merk ook dat wij beiden nog niet helemaal klaar zijn met de problemen die we hebben/hebben gehad. Ik vind het daarom ook goed van haar dat ze weer hulp heeft gezocht en dit bevestigd ook weer mijn eigen keuze om hulp te zoeken.	3
Voor de manier van vertellen was binnen de groep niet zo veel herkenning. Saskia vertelde haar verhaal en relatie met haar vader zonder al te veel gevoel. Volgens mij was ik de enige die dit herkende bij zichzelf. Ik merk dat ik dit vooral vroeger veel deed en toen ook echt geloofde dat het allemaal niet zo veel voorstelde.	3
Ik vond het knap van Peter dat hij zo duidelijk zijn eigen grenzen heeft kunnen stellen en een enorme wilskracht heeft ergens zo mee te stoppen. Dat vind ik echt knap en dat bewonder ik ook wel een beetje. Ik ben juist iemand die behoorlijk grenzeloos is. Ik wist nooit wanneer ik moest stoppen en ging daardoor soms gevaarlijk te ver met middelen	2
Ik heb het denk ik vooral gehad over de functie van mijn gebruik en ik denk dan ook dat de manier waarop mijn leven is verlopen erg veel invloed heeft en heeft gehad op mijn gebruik.	1
Wat mijn nieuwe inzicht is, is dat ik me nu toch echt wel bewust ben dat ik nog een lange weg te gaan heb om mijn ervaring ook in te kunnen zetten binnen het werk als hulpverlener. Ik heb nog veel werk te verrichten aan mijzelf voordat ik	3

ook daadwerkelijk anderen kan helpen met dezelfde problemen	
Doordat ik ervaring heb op verschillende gebieden heb ik meer in huis dan de gemiddelde maatschappelijk werker.	1
Inmiddels zijn we na de start van de groep al een schooljaar verder. We zijn met zijn allen een heel proces doorgegaan maar ook individueel zijn we een stuk verder dan waar we begonnen.	3
Eigenlijk pas vrij laat in het traject kwam er bij mij wel een ommekeer. Ik weet niet meer precies hoe en waardoor maar geleidelijk aan ging ik het anders zien. Door de groep ging ik steeds meer de positieve kant van ervaringsdeskundigen zien en ik ging ook steeds meer beseffen dat we dit allemaal ieder op een andere manier ook waren. Allemaal hadden we punten die iets konden toevoegen aan ons professioneel beroep, zou dit niet zonde zijn als we dit niet zouden gebruiken? Als ik nu terugkijk is het grootste verschil dat ik ervaringsdeskundige en professioneel hulpverlener los van elkaar zag, het één of het ander. Nu ben ik erachter gekomen dat dit niet kan, want ik ben beide. Ik ben een professioneel hulpverlener die daar bovenop ook nog eens ervaringsdeskundig is.	3
Tijdens het doen van mijn eigen verhaal aan het begin van de intervisie heb ik ook verteld dat ik hulp had gezocht. Er werd goed op gereageerd en het was voor mij een nieuwe ervaring om tegen vreemden zo open te zijn. Het beviel me eigenlijk heel erg goed. Ik kreeg positieve reacties en ik merkte dat de anderen het zelfs waardeerden dat ik hulp had gezocht.	3
Gedurende de intervisie bijeenkomsten heb ik ingezien dat mijn ervaringsdeskundigheid iets is wat bij mij hoort. Daardoor moet ik uitkijken voor valkuilen maar brengt het ook belangrijke kwaliteiten met zich mee. Daarvoor had ik het nooit op deze manier bekeken en zag ik het meer als een belemmering die ik met me mee droeg en die anderen niet mochten zien. Ik heb meer vrede met mijn verleden en zie mezelf wel echt als een professioneel hulpverlener. Een professioneel hulpverlener die daarnaast ook nog eens ervaringsdeskundig is.	3
Ik vond het niet moeilijk om mijn verhaal te doen aan iedereen. Ik vond het wel lastig om met de reacties van de anderen om mijn verhaal om te gaan. Ze waren best wel onder de indruk en vonden het vreemd dat ik mijn verhaal zo gevoelloos kon vertellen. Na deze reacties was ik thuis best wel van slag. Ik herken dit wel bij mezelf maar ik was er zelf van overtuigd dat dit iets was van vroeger. Dat ik dat nu niet meer deed, wel dus. Ik baalde er van dat ik niet meer had verteld over mijn gebruik zelf, want die tijd is ook heel erg leuk geweest.	3
Ik kan lugubere grapjes maken waar anderen soms van schrikken. Ik doe dit absoluut om anderen te shockeren maar het is mijn manier om met moeilijke situaties om te gaan. Na het doen van mijn verhaal besepte ik dat ik hier nog flink mee aan de slag moet.	2
In het begin van deze groep zag ik professioneel hulpverlener en ervaringsdeskundige los van elkaar en misschien zelf wel als twee verschillende dingen. Ik heb nu dankzij deze groep ingezien dat iedereen uit de groep straks een professioneel hulpverlener is met daarbij extra vaardigheden omdat ze zelf ervaring hebben. We zijn het dus allebei en we hoeven niet te kiezen tussen het één of het ander.	2
Ik vond het erg gedurfd van Sineke om haar verhaal als eerste te willen vertellen. Ik heb er zelf geen problemen mee om mijn verhaal te vertellen maar ik vind het fijn om eerst de kat uit de boom te kijken hoe anderen het doen. Ik	3

vond het mooi dat Sineke zo open haar verhaal deed en zich kwetsbaar op durfde te stellen. Hier heb ik nog wel eens moeite mee. Ze liet zien dat ze nog steeds wat problemen ervaarde rondom haar geschiedenis en er nog niet helemaal klaar mee is. Ik vind dit ten eerste erg vervelend voor haar natuurlijk maar het deed me aan de andere kant wel goed om te zien dat ik daarmee niet de enige ben. Het verhaal dat ze vertelde vond ik best een heftig verhaal en ik heb er respect voor dat ze na die geschiedenis nu in het vierde jaar van haar MWD opleiding zit.	
Toen ik zelf mijn verhaal moest gaan doen had ik eigenlijk geen flauw idee waar te moeten beginnen. Ik heb geprobeerd om alles maar in de goede volgorde te vertellen. Toen ik eenmaal thuiskwam die dag en erover nadacht merkte ik dat ik eigenlijk niet veel had verteld over het gebruik zelf. Dat vond ik achteraf best wel jammer en mijn verhaal was daardoor juist tegenovergesteld aan dat van Peter. Ik had graag meer over het gebruik willen vertellen om ook te laten merken dat er leuke tijden zijn geweest, want ik kijk er wel met plezier op terug. Naar mijn idee was de tijd om mijn verhaal te doen ook zo kort en had ik nog zoveel meer te vertellen. Maar op het moment dat ik daar zat wist eigenlijk niet wat ik allemaal moest vertellen. Het was wel erg dubbel eigenlijk.	3
Ik vond het erg prettig om positieve reacties te krijgen toen ik verteld had dat ik hulp had gezocht. Ik vond het best lastig om te vertellen aangezien het voor mij een manier is om te laten zien dat ik het niet zelf kan en dat vind ik verschrikkelijk. Achteraf gezien was het alleen maar fijn door de positieve reacties.	3
Ik was zelf best wel een beetje geschrokken van de reacties die ik kreeg op hoe ik mijn verhaal vertelde. Het was ook zo, vertelde mijn verhaal ook bijna zonder gevoel. Maar het was voor mij wel weer met de neus op de feiten dat er toch iets is met mijn emoties en de manier van omgaan met deze emoties. Dat is altijd mijn beschermmechanisme geweest, afstand nemen en zo weinig mogelijk voelen. Dit heeft mij gebracht waar ik nu ben, niet voelen maar gewoon doorgaan. Ik ben hier al een tijd bewust mee bezig en het gaat ook steeds beter. Ik durf mij nu kwetsbaar op te stellen naar de mensen die dicht bij mij staan. Dit kon ik eerder ook niet. Dus de schrik kwam eigenlijk doordat ik zelf dacht al verder te zijn in dit proces dan wat anderen daarvan merkten.	3
Ik heb mezelf jarenlang aangepraat dat het allemaal wel mee viel. Dit is zelfs geïntegreerd in mijn eigen normen en waarden ten opzichte van gebruik. Ik vind het niet zo zorgwekkend als een 19 jarige dagelijks blowt, maar wel naar zijn werk of school toe gaat. Ik denk dat dit een behoorlijke valkuil is die ik nu heb ingezien. Een andere collega die zelf geen ervaring heeft met middelen zal dit waarschijnlijk wel zorgwekkend vinden en hier actiever iets mee gaan doen. Ik denk dat het voor mij als professional erg belangrijk is om me hier bewust van te blijven en hieraan te werken.	2
Toen tijdens de bijeenkomst er werd gevraagd naar de eerste reacties viel me op dat iedereen wel herkenning zag. Bij mij was het toch anders omdat ik meer dacht dat mijn verhaal nog wel meeviel ten opzichte van haar manier van gebruik. Toen ik er zelf over na ging denken kwam ik erachter dat bovenbeschreven denkwijze ook heel veel over mijzelf zegt. Het is mijn manier om geen schuld en verantwoordelijkheidsgevoelens te ervaren door mijn situatie te bagatelliseren. Door zelf te geloven dat het allemaal wel meevalt, voel ik me niet schuldig over dat andere mensen zich zorgen maken of dat ik	2

als hulpverlener niet een keer mag gebruiken. Het valt wel mee en ik doe het maar af en toe. Dit brengt me ook tot het inzicht dat ik kreeg door deze bijeenkomst.	
Profileren	
Mijn besluit is dat ik mijn naam niet wil linken aan deze groep omdat ik zelf de keuze wil maken of ik het wel of niet ga noemen in een sollicitatie. Ik vind het erg fijn om deze keuze te hebben en mijn vaardigheden zal ik zeker in gaan zetten. Ik zie het ook niet meer los van elkaar maar het is geïntegreerd. Maar de benaming ervan wil ik wel strategisch gaan gebruiken aangezien er nog een behoorlijk taboe op heerst.	3
Ik vind dan ook dat er in ieder geval binnen opleidingen in de zorgsector meer aandacht aan besteed moet worden om op deze manier persoonlijke ervaringen in de professionele beroepspersoon te integreren. Daarnaast vind ik ook dat het woord ervaringsdeskundige nogal vaag is. Het zegt iets maar eigenlijk ook weer helemaal niets. Ik ben bijvoorbeeld ook ervaringsdeskundige in het vergeten van dingen.	1
Ik denk dat je hoe je eigen ervaring ook uit mag zien altijd uitkomt op de existentiële thema's... Een echt dilemma hebben binnen een thema is voor mij het verschil dat je bewust bent van dit thema en er ook bewust mee bezig bent in tegenstelling tot de meeste mensen omdat dit voor hen geen noodzaak is. Het voordeel dat je deze dilemma's zelf hebt meegemaakt en ze hebt moeten aanpakken is dan ook dat je eerder bij cliënten kunt herkennen en er daardoor ook eerder op in kunt spelen. Dat is dan ook de kracht van een ervaringsdeskundige hulpverlener op het gebied van de thema's.	1
Ik vond het best lastig toen Ali begon over die presentaties. Niet dat ik het geen goed idee vind maar meer omdat ik nog niet weet of ik mijn naam en gezicht wil koppelen aan het onderwerp ervaringsdeskundigheid. Ik ben hier nog erg twijfelachtig over, aan de ene kant vind ik dat we er juist voor moeten gaan staan om het taboe te kunnen doorbreken. Aan de andere kant ben ik bang dat ik mijzelf daardoor later in de vingers snijdt. Ik ben er bang voor dat als mijn naam bekend wordt dit onderzoek bijvoorbeeld op internet naar voren komt. We weten allemaal dat het voorkomt dat mensen voor een sollicitatie worden gegoogeld. Ik wil zelf graag de keuze hebben of ik wel of niet naar voren breng dat ik zelf ervaring heb gebruik. Ik zou het erg jammer vinden als ik hierdoor afgewezen zou worden, met name omdat ik nog aan het begin van mijn loopbaan sta.	3
Dit is vanaf het begin een lastig onderwerp voor mij geweest. Toen ik net begon aan deze groep wilde ik iets doen met mijn ervaringen maar wilde ik me absoluut niet profileren als een ervaringsdeskundige. Ik vond het zonde van mijn opleiding want ik ben straks een professional. Ik liep aan tegen de vooroordelen die er zijn over ervaringsdeskundigen. Ook wordt er vaak gedacht dat mensen met dergelijke ervaringen niet eens in staat zijn een Havo of HBO opleiding te volgen. Als ik me zou profileren als ervaringsdeskundige dan zou ik onderschat worden. Ik was bang dat ik niet eens aangenomen zou worden omdat ik zelf nog gebruik. Dit is not done in de verslavingszorg terwijl ik zelf wel weet dat de meeste mensen die daar werken zelf ervaringen hebben met	3

middelen of deze nog steeds gebruiken. Vaak wordt hier niet open over gesproken of worden zelf problemen op dit gebied niet erkend. Ik heb in mijn stage meegekregen hoe er over ervaringsdeskundigen wordt geklaagd. Het schijnt letterlijk niet met ze te werken te zijn. Door het negatieve beeld dat ik heb meegekregen dat in hulpverleningsland heerst wilde ik mezelf niet bewust in zo'n negatief daglicht zetten.	
Ik vind niet dat je als hulpverlener niet mag gebruiken, maar ik vind wel dat je je als hulpverlener bewust moet zijn waarom je gebruikt.	1
Ik heb er nooit iets voor gevoeld om met naam en toename genoemd te worden, simpelweg omdat ik zelf de keuze wil hebben of ik het in een sollicitatie of dergelijke wel of niet wil noemen. Ik heb wel ingezien dat ik beiden ben en dat deze ervaringen een deel van mij zijn. Het is onmogelijk om een deel van mij achter te houden of niet te laten zien. Ik denk dat ook dat ik om die reden er veel opener over ben geworden en zal zijn dan ik dat eerder ben geweest.	1

D. Focusgesprekken

Focusgesprek 1

Bij dit formulier waren Else, Saskia en Sineke aanwezig

We evalueren de module en beginnen met een algemeen rondje;

Wat heb je aan de module gehad?

- Sineke; Afgezien van wat ik geschreven heb in de evaluatie? Ja, je mag gewoon vertellen eigenlijk.
- Sineke: Ik vond het mooiste dat je onder zeg maar lotgenoten je verhaal doet en hele andere reacties krijgt. Dan van buitenstaanders die alleen maar zouden zeggen die alleen maar zouden zeggen oh wat vreselijk voor je dat jij dat hebt meegemaakt of alleen maar zouden zeggen van dan ben jij van ver gekomen. Soort van respect daarvoor hebben, terwijl als wij onder elkaar dan durf je ook wel kritisch naar elkaar te zijn. Over bepaalde dingen die je dan inbrengt. En ook wel de verschillende onderdelen existentiële thema's, waren veel herkenbare dingen zaten daar in. Cirkels van van Dijk ook helemaal uitgediept, ook goed.
- Anje: Dat de tijden van gebruik helemaal uit elkaar zijn gehaald?
- Sineke: Ja ben ook tot conclusies gekomen, heb door het stof ontmoeten op een bepaald moment, ben zelfs even bij mijn ouders geweest op een bepaald moment. Moest zelfs op de knieën over wat er allemaal gebeurt was en dat het niet zo verder kon. Dus het had ook nog wel iets therapeutisch.
- Else: Sluit zich sowieso wel bij aan. Voor mij persoonlijk was het ook wel goed, ik had heel erg last van schaamte, over vertellen wat ik allemaal had gedaan. En dat kon op school, ik kon eindelijk alles kwijt. En daardoor durfde ik er in mijn omgeving steeds meer over te vertellen, durfde het eindelijk aan mijn ouders te vertellen, Ik had het gevoel ik heb het gehad, ik heb mezelf er ook weer bovenop geholpen, ik mag er nu ook wel over praten het is geweest, die tijd is geweest. Het heeft mij geholpen om verder te gaan. Anders was ik hoe dan ook, ergens vast komen te zitten, Zoals die thema's ook, ben ik gaan nadenken over het leven en dood, het heeft mij heel erg geholpen om verder te gaan. We hebben ook nog een certificaat gekregen zo helemaal officieel enzo. Kan ik ook nog ergens mee aankomen met werk, stel dat ik dat wil, dat doet mij ook wel wat zo professioneel enz.
- Saskia: Wat mij wel bijbleef is dat na die erkenning, wat wel mooi was in die groep in die groep, wat mij opviel is dat niet iedereen het zelfde middel had. Iedereen had totaal verschillende achtergronden en een heel ander verhaal. verschillende dingen mee gemaakt. Maar er was eigenlijk wel ook herkenning, dat had ik in het begin helemaal niet verwacht. Dat je het er met elkaar over kon hebben. Als je bij andere mensen zit die ook drugs gebruiken en je gaat er wat over vertellen dan is het alleen maar stoer doen, die heeft de meeste dit en die heeft de meeste dat.
- Sineke: Glunderen deden we ook heel erg he.
- Saskia: Ohhhhjaa erop terug komen he
- Saskia: Het was niet een en al negatief je kon ook de leuke dingen er van inzien, zonder dat iemand er een oordeel over heeft.
- Sineke: Over houseparty's en het effect van XTC
- Else: Dat het ook leuk mag zijn en dat het ook zo is. Dat niet iedereen er een oordeel over heeft.
- Saskia: Dat niet alleen het negatieve maar ook het positieve
- Saskia: En wat ik er ook echt van geleerd heb, is dat aan het einde van die presentatie niet iedereen het podium op zou komen, en de gene die het podium op zouden komen zouden

het podium op komen, en uit eindelijk iedereen op het podium stond. Met zo'n groep ergens aan beginnen.

- Else: En uiteindelijk sta je toch allemaal op het podium.
- Saskia: Dan merk je toch wel dat we een gezamenlijk doel hebben. Ja en toen je zei ja therapeutisch ja, toen ik begon blowde ik nog wel en ben toen ook wel gestopt. Doordat je andere inzichten krijgt. Door de ervaringsdeskundige die langskwamen en zeiden van ja als je als ervaringsdeskundige wil werken moet je toch wel zoveel jaren gestopt zijn, toen ik dacht ik mwa mwa dat ga ik niet meer redden. Dus dat soort dingen, je wordt wel met de neus op de feiten gedrukt, maar niet op een vervelende manier.
- Else: Maar op een goede manier
- Saskia: Je wordt je ervan bewust gemaakt.
- Anje: Het is wel duidelijk. Dat je door de groep veel je ervaringen hebt kunnen delen en veel hebt kunnen leren van elkaar.
- Sineke: Het was ook een proces, ik denk bij iedereen wel, van open heid. maar ook als je voor je zelf hard op durft te zeggen, niet alleen tegen anderen, dan hoor je je zelf ook praten.
- Anje: Stel nou dat de module een half jaar had geduurd in plaats van een jaar, had het dan het zelfde effect gehad?
- Sineke: Nee voor mij niet.
- Else: Het jaar was echt wel nodig
- Sineke: Het tweede helft van het jaar gebeurde er meer dingen, dan in de eerste helft, in de eerste helft was het alleen maar heel erg moeilijk om het verhaal op papier te zetten en gaandeweg kwamen er details bij. en op een gebeven moment heb ik ook bepaalde dingen losgelaten, iets van binnen van mij, ja hoe moet je dat uit leggen. Dat er een proces op gang kwam dat ik verder ging. In plaats van alleen maar het verhaal te vertellen. Het was de bedoeling dat per bijeenkomst 2 of 3 mensen hun verhaal gingen doen, die duurde 2,5 uur? 2 uur. het was dan de bedoeling dat 2 of 3 mensen hun verhaal gingen doen maar dat was veel te kort. Er waren genoeg bijeenkomsten bij waarin maar 1 iemand zijn verhaal deed en daar ben je lang genoeg nog over aan het napraten,
- Anje: De bijeenkomst duurde 2 uur en hoe vaak hadden jullie een bijeenkomst?
- Else: Eens per twee weken?
- Sineke: Ik geloof het wel
- Else: Niet elke week
- Sineke: De bijeenkomst duurde twee uren, maar er zijn genoeg bijeenkomsten geweest waar ik een half uur na dat het was afgelopen of soms een uur nog zat na te praten met bijvoorbeeld Peter Barendsen of met Alie of met anderen of dat je hier even rond bleef hangen. Gewoon omdat het zoveel inpakt had.
- Carla: Mooi op te horen dat het zoveel opgeleverd heeft.
- Else: Daarom zitten we hier ook
- Sineke: Ja ik ook, en ook omdat ik jullie wil helpen met je afstudeeronderzoek, want het is toch lastig.
- Else: Maar ook wat ik echt vind, als ik hoor dat het zo in de opleiding wordt geïntrigeerd en dat wij de eerste groep zijn die daar achter moest komen ofzo. Dan vind ik het zo goed dat dat zo is.
- Carla: Door jullie groep is het eigenlijk allemaal opgestart eigenlijk.
- Else: Als ik dat niet had gehad, ja ik weet niet, dan zou ik me nog heel anders voelen denk ik.
- Carla: Hoe bedoel je dat?

- Else: Dat ik er nog steeds niet over kan praten en dingen niet durf te vertellen. Kijk ik ga het op mijn werk niet rondstrooien. Maar ik heb wel een aantal jongere collega's die ook wel wat hebben meegemaakt Maar die zeggen ook van ja maar jij zit hier nu ook en het gaat nu ook goed ja.
- Anje: Je hebt ook je diploma gehaald in principe.
- Else: Ja, Ik heb nu een leuke baan enzo en doe me best en dat gaat ook wel goed. Maar ja als ik die module niet had gehad ik mijn verhaal niet durfde te vertellen aan iemand omdat ik die reacties nooit heb gezien van andere zeg maar.
- Saskia: Ik begrijp wel een beetje wat je bedoelt.
- Else: Doordat ik nooit een reactie heb gehad, heb ik altijd nog gedacht dat aan iedereen wie ik het zou vertellen dat die gaat oordelen. Daar was ik altijd zo bang voor, dat ben ik nog steeds, met sommige collega's die veel ouder zijn en die hoeven het ook allemaal te weten, zo denk ik gewoon, hoeft ook niet. Maar ja het heeft wel heel veel voor mij betekent.
- Saskia: Het is net alsof de drempel is iets lager is gemaakt dat je kunt aantonen inderdaad van zus en zo, ik ben der wel mee bezig geweest ik heb er wel wat aangedaan. Het is niet alleen maar van goh ik heb een verslaving gehad en klaar. Dat je dat kunt vertellen, ik heb een verslaving gehad en ik heb me erin verdiept op school. Ik weet niet dat maakt het toch wel wat anders omdat het te vertellen,
- Else: Ja dat heb ik ook heel erg, en helemaal omdat wij op dit gebied werken zeg maar, dus ook met mensen die een verslaving hebben gehad dus dan komt het ook best dicht bij. dan vind ik eigenlijk ook wel dat je dan zoiets professioneel moet hebben kunnen en weten hoe je daar mee om moet gaan. Ik denk dat het wel heel goed is als je die kans krijgt,
- Sineke: Nou ja je hebt jezelf een spiegel voor gehouden natuurlijk. dat vind ik eigenlijk wel een voorwaarde voor dat je dat van iemand anders kan verwachten.
- Carla: Ja is is eigenlijk hartstikke duidelijk allemaal.
- Anje: Ja wat is je bijgebleven dat is eigenlijk het zelfde antwoord dat je vooral vertellen dat je begrepen wordt,
- Carla: Dat je de drempel over gaat.
- Anje: Je de drempel overgaat. Zijn er meer dingen bijgebleven?
- Sineke: Mij is bijgebleven dat Frederico op een gegeven moment het verhaal vertelde dat ie op een houseparty was, dat hij dacht dat hij gek geworden was en dat hij alleen maar monsters zag en de stem van god had gehoord, of tot inkeer was gekomen. Dat was één verhaal maar zo hadden veel mensen een verhaal dan dacht ik wooh, hoe is het mogelijk?
- Else: Hoe heb je dat overleefd
- Sineke: Dat je daar uitgekomen bent, waarom dacht je toen van ik moet de andere kant op, van dit wordt niet wat met mij, eigenlijk knap hoe veerkrachtig mensen zijn.
- Anje: Maar kreeg je dat idee ook bij jezelf, bij je eigen verhaal?
- Sineke: Nee, want je eigen verhaal, dat heb je zelf meegemaakt he?dat is heel anders als andere mensen dat horen. die kenden jou emotie niet, en die hadden de plaatjes er niet bij. Nee dat had ik bij mijn eigen verhaal niet, dat kreeg ik pas toen andere mensen reageerden op mijn verhaal.
- Else: Dat gebeurde dus wel.
- Sineke: Dat gebeurde dus wel ja,. dan denk ik ooh ja, dat is eigenlijk best wel erg wat ik heb meegemaakt. zo van jeetje, dat je er dan even van onder de indruk bent. Dat andere mensen er zo van onder de indruk zijn.
- Else: Oh ja, eigenlijk is het best wel heftig.
- Sineke: Dat had ik bij jou heel erg, dat ik dacht oo jeetje die had cooc gerookt. wat erg, dacht ik, hoe ben je daar vanaf gekomen. Ja gaande weg dan snap je het.
- Else: Dat is voor mij veel minder erg dan jou verhaal

- Else: En wat me ook heel erg is bijgebleven is die thema's. dat is wel waar ik heel lang over na heb gedacht ik denk dat bij iedereen gewoon, als je daar over na gaat denken, bewust van moet zijn.
- Saskia: Ik denk niet dat iedereen daar zo gemakkelijk bewust van gaat worden hoor.
- Else: Nou misschien ook niet maar ik denk dat bijna niemand dat is, en bijna niemand daar over nadent.
- Saskia: Als je dat bij iemand gaat vragen als je eigenlijk, redelijk, ja hoe zeg je dat, een redelijk sociaal geaccepteerd leven heeft geleden en eigenlijk weinig ellende heeft meegemaakt, die zou misschien wel tussen dood en leven daar een keus in maken denk ik maar die zou misschien niet zo bewust kiezen voor leven als iemand die suïcidaal is geweest of die inderdaad wel iets heeft gedaan met je eigen lichaam. Weet niet denk dat dat toch iets anders is. denk wel dat je het inderdaad wel, wel kunt ervaren maar ik denk alleen dat de intensiteit wel anders ligt.
- Else: Ja misschien is dat ook wel zo
- Saskia: Ik kan me voorstellen dat iemand die uit de coma komt en bijna dood is geweest dat die anders tegen het leven aankijkt als iemand die een keer van zijn paard af is gevallen of de pols heeft gebroken.
- Else: Soms denk ik van eigenlijk iedereen ook mensen die zo normaal leven dan zeg maar leiden, zou je er ook over na moeten denken.
- Sineke: De existentiële thema's ?
- Else: Ja, omdat je meer waardering krijgt denk ik, voor het leven.
- Sineke: Vond ik ook, vooral het leven en dood, we hadden het er net nog over,
- Else: En keuze mogelijkheden
- Sineke: Dat het leven eindig is het dat je lichaam vergaat, dat je niet altijd strak blijft, dat alles inzakt en gerimpeld wordt, en dat je uiteindelijk in een kist komt, toen dacht ik ooo jeej dat gaat over mij. dat vind ik vreselijk dat wil ik helemaal niet. Dat soort dingen dat dat er ook bij hoorde dat dit ook een rol speelde in het gebruik daar was ik zelf helemaal niet opgekomen. Echt waar niet. nooit over nagedacht.
- Else: Ik ook niet,
- Saskia: Maar steeds als ik oudjes in de trein zie, dan denk ik weer terug aan die existentiële thema's, zo van ja dat wil ik niet laat dat maar liever jong op mijn hoogte punt gebeurd zijn
- Carla: Dus eigenlijk door die thema's zijn jullie er een beetje er over aan het nadenken gezet.
- Sineke: Niet een beetje, daar denk ik nog steeds elke dag aan terug. Dat verslag wat ik er toen over geschreven heb, die heb ik intussen tijd nog twee keer gewoon terug gelezen en gekeken. Ook na de tijd kwam ik er achter dat er nog veel meer dingen waren. dan dat ik eigenlijk opgeschreven had. maar je bent nu ook een jaar verder, maar ben er nog steeds wel mee bezig.
- Else: Ik denk er ook nog wel eens/dagelijks? dat je wel keuzes kan maken maar dat je wel beperkt bent. je kant niet anders. Maar ja je kan je leven wel zo indelen dat je kan genieten. en dat moet je allemaal zelf doen je bent zelf met jezelf, je gaat zelf dood. Mensen verwachten soms van anderen maar je mag nooit van anderen iets verwachten vind ik. Op kleine schaal wel als je een vriend of vriendin hebt. uiteindelijk moet je het toch zelf doen.
- Saskia: Maar dat vond ik ook met die Cirkels van Van Dijk. In die tijd toen blowde ik nog en toen dacht ik aah joh, heeft niet zoveel effect op je leven. Tenminste dat idee had ik gewoon. ga naar me school ga naar me werk, doe me ding toch ja. Maar dan heb je die Cirkels van Van Dijk. Ik ben nou iets langer dan een jaar gestopt, maar af en toe dan denk ik daar aan terug, dan denk ik nou. Maar dan word je op de feiten gedrukt, al die mensen met wie ik omging toen ik blowde, ik spreek niet meer, maar ik hoef er niks meer mee te

maken te hebben. En zo zijn er allemaal van die dingen waarvan je denkt nouuuu, wat een invloed dat dat heeft, terwijl je wel denkt het is onschuldig

- Else: Het is allemaal normaal
- Saskia: Ja, het heeft geen effect het doet niks met mij, ik kan het wel, totdat het weg valt. Ik ben een tijd geleden de Cirkels van Van Dijk tegengekomen. En zat laatst te denken, zo van joh , toen was dat helemaal niet tot mij door gedrongen.
- Sineke: Je leert het verschil ook pas kennen als je niet gebruikt als je er een hele tijd vanaf bent
Saskia: Ja
- Sineke: Dan gaan je andere dingen opvallen, in de zin van blowen daar ben ik al heel lang vanaf, nog veel langer, maar ik weet nog wel dat me er allerlei dingen opvielen die ik eerst nog niet gezien had. Gewoon je ziet alle blaadjes aan de bomen. Er ontgaat je niet zoveel, niet alles. Dat vond ik eerst helemaal niet zo prettig, ik zie altijd al zoveel. ja zo druk wordt het dan. Lastig.
- Saskia: Je ziet het ook andersom gebeuren he, je ziet ook iemand die niet verslaafd is tenminste in mijn omgeving zie je dat nu ook wel bij mensen gebeuren, mensen die niet verslaafd zijn, dat die op een gegeven moment denken oo pilletje hier pilletje daar. Speed hier speed daar. Er komt wel van alles bij kijken en je ziet gewoon dat groepje wat eigenlijk een grote vriendenkring was een klein afgezonderd vriendenkring begint te worden, en nu een klein kuddetje over blijft en die grote groep. Je ziet gewoon hoe het ook andersom gaat.
- Else: Je ziet ze dan afzakken he?
- Saskia: Ja,
- Else: Moeilijk vind ik dat, vind je dat niet heel moeilijk om te zien? ik heb dat zelf ook een beetje van dichtbij dat ik ook echt denk. nou ja dat gaat niet goed. Maar je kan het zeggen tegen iemand, je kan het nog een keer zeggen, ik vind ook niet dat je iemand kan afwijzen, van ik wil je niet meer hebben. Zo ben ik dan ook weer niet. En dan denk ik weer aan de thema's en dan denk ik je moet het zelf doen. Ze moeten het zelf inzien van ik wil dit niet
- Sineke: Ja, maar dan moeten ze misschien eerst wel zelf door dat hele proces van eerst maar verslaafd worden
- Else: Dat hebben wij toch ook gehad dus dan
- Saskia: Diegene dat gaat dan ook wel om mijn broer, dat mag niet dat moet je niet doen en zus en zo, en die zag dat toen bij mij wel gebeuren maar andersom. Inderdaad als je erin zit dan zie je dat niet.
Dan ben je daar totaal blind voor.
- Saskia: Het zit bij ons in de familie
- Sineke: Verslavingsgevoeligheid, ja zeker zit dan in de familie, bij mij is dat ook zo.
Dat kan volgens mij echt wel in je genen zitten.
- Sineke: Ik had het er laats op het werk over, met collega's van mij, ik kwam daar voor het eerst op een nieuwe groep, en toen zeiden ze, oh je bent een van ons. Die hadden ook direct wel gezien dat ik gebruikt had. Er waren ook jongens die die waren net 18,19, die gingen net naar houseparty's,
- Else: Ook wij kunnen niet zeggen dat moet je niet doen, want ook wij moesten het mee maken om het te leren.
- Anje: Zullen we even verder gaan naar het volgende punt?

Na de leespauze:

- Carla: We hadden ook wat vragen over het profileren Profileren jullie jezelf als ervaringsdeskundige of niet?
- Else: Ik niet

- Sineke: Nee, ik heb het wel geprobeerd, heb heel veel sollicitatiebrieven geschreven en dat staat nu momenteel op een laag pitje, werd gedemotiveerd door de vele afwijzingen, in Friesland zijn niet veel vacatures hier meer kans. Heb er soms achteraan gebeld, toen zeiden ze meid we hebben niet eens alle brieven gelezen we hadden 300 reacties. Hebben ze gewoon gelijk 250 direct aan de kant gegooit. Anders was het niet te doen, dus dat komt bij ons veel vaker voor.
Op de groep waar ik nu zit; ibg. intensieve begeleiding aan psychiatrisch zieke patiënten die ook een beperking hebben. Het niveau is heel laag. De man die schilder is heeft een gok en drugs verslaving gehad zeggen ze, maar er wordt verder ook niets mee gedaan. En een andere jongen blowt veel, ik heb hem ook wel eens gezien van volgens mij heeft hij wat gesnoven en gedronken. Ik praat wel vanuit de eigen ervaring, en vertel dat ik daar een opleiding in het gedaan. En dat ik uit eigen ervaring praat. Dus ik doe er niet geheimzinnig over, maar ik werk niet als ervaringsdeskundige.
- Else: Nee ik ook niet, ik vond het best nog wel kort geleden, dat ik heb gebruikt. En ben ik nog steeds niet helemaal klaar om te gebruiken. Maar bijvoorbeeld met collega's heb ik het er wel eens over, niet iedereen maar soms vertel ik wel eens wat. En bijvoorbeeld met cliënten ik heb wel eens benoemd dat ik wel een jointje heb gerookt maar nooit verder benoemd wat ik nog meer heb meegemaakt. Ik wil er wel een keer wat mee doen, maar op dit moment nog niet. Ik vind mezelf nog jong en ik wil eerst nog wel wat meer ervaring in het werk en dat ik dan zeg van nu zou ik het wel willen gebruiken, maar dat ik nu zeg niet. Eerste focus is gewoon het werk. Naar collega's vertel ik het wel soms, maar dan heeft het niet met werk te maken.
- Anje: Wat is hun reactie dan? Vinden ze het dan raar?
- Else: Ik weet natuurlijk wel aan wie ik het vertel dus dat is ja. Ik heb nog wel eens mensen die wat ouder zijn en ja.
- Sineke: Ik herken dat wel hoor, het is toch vaak ons kent ons en dan kijk je elkaar aan en dan ohjja
- Else: Ja daar kan ik het wel tegen vertellen.
- Sineke: Soms krijg je er letterlijk een knipoog bij en ja je ziet het direct he, ja ik zie het aan jou ook wel. Nou oke ja. Hoe heet je ook alweer? En dan ga je gewoon aan het werk. Soms wordt er alleen maar blikken gewisseld.
- Else: Ja want we hadden een cliënt bij VNN dan en daar kwam iemand en die vertelde ja ik heb tot mijn 40ste jointjes gerookt en je wist gewoon van nou tegen hem kan ik het zeggen en daar kun je het nog eens leuk over hebben over hoe je dat kan gebruiken misschien
- Sineke: En Alie heeft zich er altijd heel erg over verwonderd van dat wij zeiden dat zie je van elkaar wel, maar euh ja.
- Else: Toch, ik heb dat zelf ook nog wel eens. Je weet gewoon bij wie je dat wel kan zeggen en bij wie niet. Maar ik profileer me niet als ervaringsdeskundige, ik zou dat wel willen doen, lijkt me heel leuk. Maar nog niet.
- Carla: Waar loop je eigenlijk stage?
- Saskia: Dimence acute psychiatrie. Nouja mijn stagebegeleiders weten het wel. Maar als ik straks zou werken dat zou ik wel graag, nouja profileren. Ik zou er wel graag voor uit willen komen. En het stukje ADHD en dat ik een verslaving heb gehad. Ik merk gewoon nu dat omdat het zo kort geleden is wat jij [Else] ook verteld, dat ik dan veel te veel aan de cliënten zou hangen. Ik ben nog in de opleiding ik ben nog niet een professional Ik denk dat ik als ik dit zou zeggen en de cliënten dat zouden weten ik te snel in de valkuil zou stappen. ik ben nog geen professional ik denk wel ik moet eerst afgestudeerd zijn in ieder geval een diploma hebben. Zeker niet in mijn jaarstage ik sta dan dicht bij de cliënt. Clienten hebben het al een paar keer gegokt enzo. Dan zegt er eentje je zou best wel eens ADHD kunnen hebben.

- Carla: En wat zeg je dan?
- Saskia: Ja dat zou best kunnen he. Of dat is ook zo vroegen de cliënten aan haar, ja dat is ook zo.
Dan ga ik er ook niet om liegen of wat, dat heeft toch geen zin dus. Als ik dan ook nog zou zeggen tot een jaar geleden blowde ik ook nog, holla di je holladi jo. Terwijl er best veel cliënten bij ons zijn die ook dat probleem hebben dan.
- Sineke: op de spoed eisende psychiatrie allemaal net binnen.
- Saskia: Ja en waar sta je dan als beginnende professional die die ervaring mee neemt.
- Carla: Is het dan ook een beetje zoeken naar jou rol?
- Saskia: Ja, maar ik denk dat je sowieso tijdens je derde jaar stage, ik weet niet hoe dat voor jullie allemaal is geweest. Maar ben je als MWD'er in mijn geval, strenger, grappig. Wat voor soort maatschappelijk werker ben jij. Dat heb ik echt moeten proberen en oefenen en als ik dan ook nog als ervaringsdeskundige daar in had gestaan ik denk dat dat zo gekleurd had het nog moeilijke was geweest, nog een groot stuk van jezelf.
- Else: Dat heb ik ook. Hebben jullie dat ook dat als bijvoorbeeld een collega wat heeft mee gemaakt dat je dat gewoon soms kan weten. En ik heb door mijn ervaring met cliënten, ook al zeg ik niets soms heb ik heel snel contact met mensen en dat ze zeggen oh maar ja ik vertrouw jou wel en dan wil ik dat er ook nog niet bij zetten die ervaring want dan is het teveel en te dicht en niet meer zo professioneel zeg maar en dat bedoel ik met dat ik eerst moet groeien als maatschappelijk werker enz.
- Saskia: Het is niet zozeer dat ik niet professioneel over zou komen misschien dat ik die scheiding nog wel zou kunnen leggen. Maar qua mijn eigen ontwikkeling van wie ben ik in het beroep. Ik denk dat daarin z'n ongelofelijke tweestrijd komt. want ik moet nog eerst ontwikkelen wie ik ben als maatschappelijk werker. Als ik dan ook nog moet ontwikkelen wie ben ik als ervaringswerker, wie ben ik als maatschappelijk werker en wie ben ik als mezelf. als ik dat allemaal in 1 jaar zou doen ik denk dat ik helemaal tureluur zou worden.
- Sineke: Ik heb dat ook heel veel aan gedacht. Uiteindelijk werk ik nu niet als maatschappelijk werker, maar dat ik tot de conclusie kwam dat ik alleen maar zo kan zijn. Ik ben heel erg mezelf, overal. Ik kan net zo goed met iemand op straat die in de goot ligt daar praat ik op een zelfde manier mee als de directeur of de manager. Dat maakt bij mij totaal geen onderscheid. Ik heb maar 1 houding. ik ben alleen maar zo.
- Saskia: Ja dat kon ik dus niet. Ik liep heel erg op mijn tenen. Ik was in het begin heel erg enthousiast mensen werden volgens mij ook helemaal gek van mij, dat ik te horen kreeg je moet echt rustig aan doen want dan ben je niet professioneel en dit en dat. Toen ben ik weer helemaal de andere kant op gegaan, toen werd ik heel stil en ingetogen. Tot dat ik dacht zoals hun het doen hoef ik het niet te doen. Dus toen ben ik het op mijn eigen manier gaan doen. Als ik dan ook nog mijn eigen ervaringsdeskundigheid er tussen moeten gaan zetten. Bij mij was dat niet goed gekomen.
- Carla: Dan was het eigenlijk te veel?
- Saskia: Ja want ik stond in het begin al heel dicht bij de cliënt. Ze spraken mij aan niet alsof ik er werkte maar als of ik hun maatje was, ik zat met hun te ouwehoeren het was 1 en al gekkigheid ik was geen professional. Als ik dan gelijk mijn ervaringsdeskundigheid er bij had gegooid en mijn ADHD hadden ze gedacht dat ik een cliënt was.
- Sineke: Oh wat pittig, dan kun je niet helemaal jezelf los laten direct.
- Saskia: Nee ik liep heel erg op mijn tenen, dat zagen ze ook wel. Maar het was een hecht team en ze kenden elkaar allemaal al lang dus het was moeilijk om daar tussen te komen. Je gaat meten aan de gene van wie je veel leert. Zei was 26 niet zo veel leeftijdsverschil als je dan ook nog gaat zeggen als ervaringsdeskundige en ADHD.
- Else: Toch wel een beetje bang voor oordelen toch?
- Saskia: Ja meer hoe ga je dat allemaal van jezelf neer zetten.

- Sineke: Zeker, want je krijgt er ook reacties op want daar moet je dan ook professioneel op in kunnen gaan, dat moet je ook alleen al aan kunnen. Als je al het gevoel hebt dat je niet helemaal je zelf kunt zijn dan..
- Carla: Heb jij op die momenten ook iets gehad aan de module?
- Saskia: Ik denk wel in die zin dat ik er met mijn stagebegeleiders over heb kunnen praten. dat ik daar wel eerlijk kan zeggen van zus en zo en dit en dat. Ook dat ik die module had gedaan, dat haalde denk ik toch wel de scherpste randjes er af. Dit was denk ik meer iets persoonlijks, dat ik daar zo verkramt rond liep. Ik denk dan wel dat als je je in je stage wil profileren als ervaringsdeskundige je wel gewoon je zelf moet zijn en inderdaad niet de angst moeten hebben om te falen of wat dan ook. Ik zou toch mensen afraden om dat in het derde jaar al te doen. Eerst ontdekken hoe je bent als hulpverlener, als eerste basis. En wat heb je daarbij en niet wat heb je allemaal en ga dat allemaal maar meteen op tafel gooien
- Else: Maar dat is toch ook een van de redenen waarom ik het inderdaad nog niet wil. omdat ik vind dat ik eerst als maatschappelijk werker gewoon mijn werk moet doen. Ik merk wel dat ik heel betrokken ben bij cliënten heel snel ofzo. op de een of andere manier zit daar verschil soms in met de andere collega's en soms een heel relaxt leven hebben gehad. Of nouja weet je, waar we het net over hadden.
- Sineke: Wat normaler zijn.
- Else: Of nouja
- Carla: Dat weet je niet he, misschien zeggen ze dat ook soms wel.
- Else: Vaak kan je dan wel een beetje pijlen van hoe en wat maar mensen die dan heel netjes zijn die hebben dan zoiets van dat kan niet ofzo of die hebben dan ook minder contact met de cliënten. Dat is wat ik heb ervaren he, op 1 van de afdelingen.
- Saskia: Dat breng je dan ook wel mee denk ik. Dat neem je mee en dat breng je over dat is echt een stuk van jezelf. Maar ik denk dat dat wel iets anders is als jezelf profileren, want dan ga je er zelf ook echt staan. Ik ben zo ik ben dat.
- Else: Nee dat doe ik niet,
- Saskia: Ik denk ook de bepaalde houding die je over je hebt, je hebt toch ook veel geleerd van je verslaving.
- Else: Dat je toch ook heel dicht bij jezelf komt. en dat je door die thema's het leven gaat waarderen op een andere manier. als iemand als vanzelf of dat dat allemaal zo goed gaat en die het allemaal van zelf sprekend vindt, want dat is het helemaal niet.
- Saskia: Ik ben er van overtuigd die ervaringsdeskundigheid na de opleiding moet je daarmee aan het werk gaan. Dat je echt een professional bent, dat is jou extra dat je meeneemt.
- Else: Dat als dat nu met die nieuwe leerlijn helemaal geïntegreerd wordt in de opleiding, Maar als je dan wat hebt mee gemaakt op hele jonge leeftijd dan ben je daar misschien al wel klaar mee en dan kun je het wel gebruiken, het is ook net hoe vers het nog is. Voor mij is het ook nog te vers om te zeggen ja, en ik heb het helemaal zelf klaargemaakt en geregeld en je kan er ook van af komen enzo.
- Saskia: Ik denk dat je moet nagaan hoeveel mensen er in de jaarstage tegen afstand en nabijheid zijn opgelopen. Ik denk iedereen en ik denk juist dat als je je eigen ervaringen er in gaat gooien hoe moeilijk wordt het dan nog om die afstand en nabijheid te bewaken, ik denk dat je dan echt op je snuffert gaat hoor. Hoe is dat voor jullie geweest die afstand en nabijheid in de jaarstage?
- Else: Hmm heb ik ook wel last van gehad hoor.
- Carla: Het is soms wel even zoeken hoor, van waar sta je.
- Saskia: Ja
- Else: Ik denk wel dat het per persoon verschilt en wat het is.

- Anje: In hoeverre is de module nu bruikbaar in je werk?
- Carla: Misschien kun je een concreet voorbeeld noemen met je ervaringsdeskundigheid.
- Saskia: Ik had een jongen en ik was daarmee in gesprek en toen hadden we het over coffeeshops. En hij vertelde dat hij niet meer gebruikte, toen vroeg ik of hij kon vertellen waar er coffeeshops waren daar zit er een daar in, en toen vroeg ik weet je nog hoe die daar heet dan, ja zo en zo ik denk na dan is dat duidelijk. Zo lang is die nog niet in de regio dus euh
- Else: Dan blowt die nog aardig wat, zo zeg maar.
- Saskia: Ja dus nou ja ervaringsdeskundigheid. Ik wist gewoon hoe die coffeeshop heette dus
- Else: Wat dat betreft gebruik je het nu wel, maar je profileert je niet.
- Saskia: En op huisbezoek bij een jongen, ik kijk hem in de ogen en denk zo.
- Else: Lijp of stond?
- Saskia: Nee zo lijp als een deur.
- Carla: Echt het herkennen en signaleren
- Saskia: Ja en dat ik dan toch aan dingen laat zien dat ik hem wel door heb en ik kijk hem alleen zo aan van na. dus die jongen oh god oh god heeft het door. maar verder niet echt.
- Sineke: Ik ook 1 keer inderdaad, ook signaleren dan laten merken van ja, je zit in een groep je kunt niet zomaar hard op zeggen dat zou ik ook nooit doen trouwens, ik zie wel jij hebt dit of dat gebruikt maar inderdaad wel subtiel laten merken en ook euh dat leidde direct tot een escalatie.
- Carla: oke
- Else: Ja dan weet je dus al, dat is een bevestiging
- Sineke: Ja die jongen is er ook helemaal aan gewend dat hij er mee weg komt binnen die instelling zijn geen professionals op het gebied van verslaving niemand weet ook eigenlijk wat ze er mee moeten, in theorie komt hij ook niet buiten het terrein want dat mag ie niet.
- Saskia: Of er komt iemand bij jullie op het terrein daar lijkt het ook op.
- Sineke: Ja dat is ook zo. maar ik denk 1 derde van mijn collega's op de groepen waar ik werk gebruiken de collega's heeft gebruikt of gebruikt nog.
- Saskia: dus je ziet mensen soms heen en weer stuiteren.
- Sineke: Ik laat wel merken dat ik het weet. Maar ik heb ook allemaal trekjes in me gezicht en gebaren en ik weet niet of dit nog wel weg trekt, maar dit zal allemaal zo blijven. Ik heb natuurlijk vroeger heel veel gebruikt.
- Saskia: Kun je niet aan de ogen zien of iemand veel gebruikt heeft?
- Sineke: Nee dat was niet echt opvallend, omdat ze dat dagelijks doen dan valt dat ook wel wat mee.
- Carla: En jij heb jij nog wat voordelen?
- Else: Ik heb wel verteld dat ik wel eens jointjes heb gerookt enz. Dat je gewoon een keer kunt vertellen van zo is het en het is ook leuk en ik weet ook wel dat niet goed is maar hij was gewoon eerlijk over hoe hij over de situatie was. En tegen mijn collega's zij hij altijd nee ik blow niet zoveel. Maar tegen mij durfde hij wel.

Focusgesprek 2

Peter en Lisa

- Carla: We willen eigenlijk wel van jullie weten wat jullie het meest is bijgebleven van de module ervaringsdeskundigheid.
- Lisa: wat ons het meest is bijgebleven? Voor mij persoonlijk is denk ik de ervaringen die je met elkaar gedeeld heb en daar heb ik zelf wel heel veel van geleerd van wat zijn de functies van het gebruik en hoe zijn mensen daar mee omgegaan. Daardoor ga je ook weer

nadenken over je eigen gebruik, is gewoon een soort analyse geweest voor je zelf van waar alles nou precies vandaan komt, een stukje verheldering.

- Peter: ja, ik vond vooral die existentiële thema's er mooi uitkomen. Wat ik net ook zei, Alie die analyseert je zeg maar, aan de hand van je levensverhaal. De levensverhalen vond ik ook best wel leuk om die door te spreken. omdat nou ja niet veel verhalen die leken op elkaar er zat echt wel behoorlijk veel verschil in. Die thema's zeg maar die bracht mooi in kaart dat bepaalde keuzes overeen kwamen, maar dat de voorgeschiedenis toch weer anders was of dat de thema's mooi naar voren kwamen bij iemand. Dat vond ik het meest leerzaamste er eigenlijk aan.
- Anje: Hebben jullie er ook veel aangehad dat je je eigen levensverhaal moest op schrijven?
- Peter: Ik persoonlijk niet echt.
- Lisa: Nee niet.
- Anje: Niet specifiek?
- Lisa: Nee
- Peter: Nee, ik denk sowieso wel dat verhaal zeg maar dat heb ik ook wel eens eerder verteld dat was ook niet echt een belemmering om zoiets te vertellen. Ik had daar ook geen problemen mee om op papier te zetten.
- Lisa: Nou ik had daar wel problemen mee om op papier te zetten. Niet zozeer omdat ik het moeilijk vond of zo maar het is meer het is in een hele lange periode gebeurt. het is een hele grote fase van je leven zeg maar, en om dan alles in één keer zo op papier te zetten. Er gaat dan zoveel door je hoofd en om alles dan in een goede lijn op papier moet zetten. Dus dat was wel lastig vond ik.
- Peter: Ja dat op zich wel ja. Maar dat mocht op zich ook wel door elkaar staan.
- Lisa: Ja
- Peter: Er hoefde geen chronologische opbouw in te zitten. Dat was wel stom in die gesprekken kwam ik in een keer op dingen van oh verrek dat is ook nog belangrijk.
- Lisa: Maar volgens mij was dat wel tijdens de hele intervisie, dat er in een keer allerlei dingen naar boven komen. Dat heb ik nog mee gemaakt en dat heb ik nog meegemaakt.
- Peter: Het grappige is dat iedereen daar dan ook weer de lol van in zag oh ja dat is zo en zo.
- Lisa: Er hing niet altijd een negatieve sfeer nee,
- Carla: Echt een ontspannen sfeer dus eigenlijk?
- Peter: Ja want Alie stond er dan ook soms bij te kijken van nou wat hier nu gebeurt, ik weet niet precies wat dit is maar euh. Ik vind het leuk om te zien maar euh...
- Lisa: Ja klopt!
- Peter: Dat waren wel leuke dingen zeg maar, daar had je ook best veel lol in. Want ook als je onder invloed bent, dan heb je toch bepaalde gedragingen. Dat herken je toch weer bij anderen daar zit ook wel humor achter. Want hoe dan ook dat herken je dan ook bij iemand anders. Dus dat was wel lachen. Lisa: Dat maakt het niet al te zwaar soms.
- Carla: Een beetje humor der in is dan ook wel fijn.
- Lisa: Ja klopt.
- Carla: Hebben jullie verder nog dingen die zijn bijgebleven.
- Peter: Wat is je bijgebleven? Euh wat is me nog meer bijgebleven. Ik heb dan wel een redelijk standpunt ingenomen tegen verslavingservaringsdeskundigen die dus geen opleiding hebben. Dat ik dat gewoon niet goed vind. Mede door en dat zeg maar bepaalde dingen niet geprofessionaliseerd hebben. Hoe dan ook kunnen hunnen ervaringen hebben gehad, maar dat wil niet altijd gelijk zeggen dat hun zeg maar op de juiste manier er uit zijn gekomen. Dat was voor mij zeg maar een eyeopener, dat heb ik ook in mijn verslag gezet van nou ja ik ben er misschien met een bepaalde manier mee omgegaan maar zo ging dat voor haar helemaal niet en euh ja goed het is maar net of iemand die dus gebruik heeft

gehad of die daar dan wel goed mee om kan gaan, daar trek ik echt mijn twijfels bij, dat denk ik niet. Dus dat is mij ook nog echt bijgebleven.

- Lisa: Dat was ook een ware discussie.
- Anje: En wat hebben jullie aan de module gehad? Verder nu, als je bijvoorbeeld kijkt in je jaarstage.
- Lisa: Ja, ik heb het eigenlijk niet heel bewust toegepast tijdens me jaarstage of euh nu nog ergens in het werkveld of iets. Ik denk dat het voor mezelf gewoon meer een verheldering is geweest van goh euh wat ik net ook zei wat is nou precies de reden er van en de functie van mijn gebruik waren maar of ik het nou echt ga toepassen, nee. niet zozeer. Nee je hebt ervaring opgedaan je kan het wel in die zin toepassen dat je zeg maar dingen kan herkennen en kan inspelen op bepaalde punten maar ja daar blijft het ook wel bij denk ik.
- Carla: Waardoor komt dat zeg maar, dat je zegt bij die dingen hou ik het en verder niet? Wat is jou reden daarvoor?
- Lisa: Omdat het voor mij een beetje een afgesloten hoofdstuk is. En niet zozeer dat ik daar iets mee moet doen omdat ik ja dat ik er iets mee doe.
- Carla: Want wil je ook in de verslavingszorg werken?
- Lisa: Nee.
- Carla: Oke, dan is het ook wel weer een ander verhaal natuurlijk.
- Lisa: Ja, het liefste zou ik willen werken met moeilijk opvoedbare jongeren en natuurlijk zullen er heel veel jongeren bij hebben gezeten die die ook te maken hebben gehad met middelen gebruik en misschien komt het wel goed van pas dat je ervaring hebt opgedaan omdat je ook een stukje inlevingsvermogen hebt en dingen herkenbaar zijn. En dan is het wel fijn dat je dingen kan toepassen in die zin. Maar niet zozeer specifiek.
- Carla: je wilt je niet echt profileren zo van ik ben ervaringsdeskundige.
- Lisa; Ja.
- Carla: Ja, mooi.
- Peter: Dat geldt eigenlijk ook wel voor mij, ik hoef me ook niet te profileren als ervaringsdeskundige. Op zich is de module, wat Lisa ook hier zegt, ik zou er niets meer willen doen nee. Ik gebruik wel bepaalde dingen onbewust zeg maar, binnen mijn jaarstage nu. Maar dat is meer omdat je dingen herkent op een manier zeg maar hoe gedetineerde met elkaar spreken over bepaalde middelen of zeg maar of code namen als snoepjes of dat soort dingen dat je bijvoorbeeld dat soort dingen er tussen haalt. Bijvoorbeeld als ik naar zijn levensverhaal vroeg, of in ieder geval om een paar stukken helder te krijgen kwam er ook duidelijk naar voren. nouja zijn vrouw was ook ongeneselijk ziek en begon hij een verhaal te vertellen dat hij ook wel eens naar sensation, naar zon houseparty heen ging en dan zie je op dat moment zijn pupillen heel groot worden en te trekken met zijn kaken nou op dat soort momenten weet ik gewoon zeker dat hij daar wel middelen heeft gehad en dat vroeg ik toen ook aan mijn stagebegeleidster van zag je dat of had je dat door, zei had dat niet door. Nou kijk ik naar zijn delicten en toen kwam ik er achter dat hij notabene ook nog voor een opiumwet zat. Dus nouja goed dat was dan opzich wel een leuke overlapping. Je herkent gewoon dingen en onbewust zie je ook dingen onderling denk ik dus maar dat zijn meer ervaringen die je hebt opgedaan en die je gewoon eigenlijk je leven meeneemt. Ik bedoel als jij weet hoe je je veters moet strikken dat is ook dat je dat de volgende keer niet op een andere manier gaat doen, dan neem je die ervaringen ook weer mee. Zo zie ik het ook mee. Maar ik ga niet hoog van de toren af blazen van zo moet je mij een kijken ik ben verslavingservaringsdeskundige en daar wil ik me op profileren. Alhoewel ik ook niet in de verslavingszorg wil werken. Ondanks dat ik met heel veel gedetineerden dat die verslavingsproblematiek hebben. Maar goed, dat vind ik dan ook weer anders, dat is niet mijn doel om hun met hun verslaving te helpen. Daar richt ik me compleet niet op, het is meer een re-integratie binnen de maatschappij. Dan verwijst ik eventueel door naar een

Tactus bijvoorbeeld. Als je daar aan wil werken dan kun je daar heen gaan, dat is meer een ander gebied. dus ja ik vind het ook. Het is een nuttige module geweest, gewoon om jezelf in kaart te brengen dat heeft ontzettend veel ja informatie opgeleverd voor je zelf, dat dat het voor al is.

- Anje: Een soort verwerkingsproces?
- Peter: Ik hoefde het ook niet echt te verwerken ofzo maar het. Door die existentiële thema's kreeg ik meer in de gaten voor wat voor keuzes waarom je die hebt gemaakt achteraf. Dat is het meer eigenlijk.
- Lisa: Het is ook meer dat alles een beetje op zijn plek valt, dat is het meer eigenlijk. door die thema's. Want op zich ik had het zeg maar ook al wel een soort van verwerkt en een plekje gegeven. Maar meer op het moment dat het verwerkt was dat het toen zeg maar meer een plekje heeft gekregen. En dat het gewoon ja, de verheldering was gewoon heel duidelijk.
- Peter: Ja die thema bijvoorbeeld van beperking en vrijheid kwam bij mij heel erg naar voren daarin had ik zeg maar ook zoiets van ja zeg maar. Dat ik zeg maar door een bepaald beperking me zelf op te leggen zeg maar ik daardoor veel mee vrijheid creëerde Dus dat was op een moment dat je dat niet koos ofzo maar op een gebeven moment wel. Dat zijn wel dingen van dat je zegt hee, dat is misschien niet bewust gedaan op dat moment maar is wel heel nuttig en zinvol voor mezelf geweest en nu weet ik dat zeg maar ook, dat ik dat op die manier gedaan heb daar kun je wel wat mee doen in het werk zeg maar met die kennis die je daarin hebt. Maar dat wil nog niet zeggen dat wanneer ik bijvoorbeeld bij een gedetineerde zit, en ik wil er wat mee, dat ik moet zeggen van weet je wat jij moet doen dat werkt zus en zo. Nou dat gaat niet werken.
- Carla: Maar hoe gebruik je dan in je werk die thema's?
- Peter: Hoe gebruik ik die thema's? Het is eerder de kennis zeg maar. Ik denk dat ik eerder de thema's zou gebruiken als ik in de verslavingszorg zou zitten zeg maar. Dan zou je het kunnen gebruiken want ja zoals nu ook, iemand komt vrij die gaat naar een kliniek heen en ja de verwachting is hoog dat ie daar gaat slagen waarin ik zo het vermoeden heb van nou volgens mij zien we die zo weer en nou met een week had hij zijn neus zo vol zitten en een spuit in zijn arm gezet en kwam die weer terug. Ja helaas weer een traject er tegen aan. Zo stom gaat het dan maar ja, zou ik dan nou ja de craving is er toch dus mensen die misschien niet weten hoe het is die ja die kunnen dat misschien minder goed in schatten, dat zou kunnen. Maar nogmaals dat geldt niet voor iedereen, de een die haalt het wel dus ja. Het is gewoon per individu verschillend.
- Anje: Het is wel helder he?
- Carla: Ja zeker.
- Anje: Wat zouden jullie aanbevelen om de module te verbeteren?
- Carla: Wat ging er minder goed, wat kon anders?
- Peter: Ik weet van Alie dat ze het idee heeft gehad dat het niveau van andere groepen wat te laag lag Dat heeft zei aangegeven in een gesprek.
- Lisa: Dat zei niet het idee had dat?
- Peter: Zeg maar wij hadden een vrij hoog niveau qua resultaten en ontwikkeling, dat zei ze dan tegen mij in dat gesprek en ze vond dat andere groepen daar veel minder mee hadden en ik denk dat dat heb ik haar toen gezegd dat dat vooral kwam denk ik door de mix van tweedejaars en vierdejaars. Ik weet nog dat ik tegen jou in het begin zei van wat zijn die lui toch uitgebreid in hun woorden en zeg maar wat kunnen hun gigantisch veel benoemen en dat ik ten zoiets had van ik weet eigenlijk niet zo goed waar het over gaat. En ik zat inderdaad op dat moment in de tweede en hun in de vierde en dan maak je inderdaad volgens mij een ontzettend groot verschil omdat die twee bij elkaar kwamen prikten we op een gegeven moment zaten. Ik vond dat we na drie maanden ofzo.

- Lisa: Dan stond je op één lijn met de rest.
- Peter: Juist.
- Carla: Oke, dus je trekt je dus een beetje op naar de vierdejaars.
- Lisa: Ja, maar ik denk wel dat het niet zozeer aan tweedejaars en vierdejaars ligt. Ik denk dat dat gewoon persoonlijk
- Peter: Ik denk wel dat die mix daaraan bij heeft gedragen.
- Lisa: Het kan wel wat zijn inderdaad hoor.
- Peter: Ik denk wel dat die mix daaraan bij heeft gedragen want die andere groep dat ze had, gaf ze aan dat zijn dan tweedejaars waren of een groep met tweedejaars en daar ging het niveau niet echt zeg maar, ja ze behaalden wel wat maar het bleef op een begeven moment steken.
- Lisa: Dat waren alleen tweedejaars?
- Peter: Ja, en die anderen die zeg maar net weer wat verder gaan die kijken toch weer wat verder die kijken misschien net wat verder en wanneer Alie dus
- Lisa: Dat is eigenlijk wel wat je ziet die professionaliteit he, waar we het net ook over hadden die discussie punt als je je wil profileren als alleen ervaringsdeskundige je hebt toch wel wat meer kennis opgedaan tijdens de opleiding. Waardoor je ook dingen beter kan benoemen.
- Peter: Ja klopt ook dat. En in de presentaties waarin, maar goed dat is misschien meer iets voor mezelf ik wil dan ook echt niet onder doen voor iemand anders als iemand anders goed uit kan leggen hoe en wat dan ga ik ook uitzoeken hoe dat werkt. Wij zijn toen ook met zijn tweeën bezig geweest om dat in elkaar te zetten Nou ja dat was op zich wel goed.
- Lisa: Ja, heb ik me toen nog vet druk over lopen maken. Maar dat ging perfect.
- Peter: Maar ja wat kan er beter, ik heb een prima module ervaren. Ik vond het alleen weinig heb ik gezegd
- Carla: Weinig?
- Peter: ja ik vind niet dat het heel veel voorstelde. Nee maar qua druk, het was een jaar lang op een vrijdag en dan een paar uur.
- Lisa: Het was wel relaxt zeg maar. Ik vond niet echt, bijzondere opdrachten er zou wel wat meer opdrachten of activiteiten in toegevoegd
- Peter: Moeten worden.
- Lisa: Het komt ook wel doordat er heel veel tijd ging zitten in de verhalen en wat er allemaal los komt bij iedereen. Dus dat heb ik ook wel opgeschreven want tijd dat moet je gewoon heel goed kunnen inplannen want het lijkt me als iedereen zijn verhaal aan het vertellen is dan gaat daar zo veel tijd aan op en dan komt er zo veel herinneringen en gevoelens enzo naar boven en dat wordt dan allemaal besproken dan waardoor er dan minder tijd over was voor een stukje theorie of zo.
- Carla: Dingen oefenen of.
- Anje: Vonden jullie de frequentie van de module wel goed, het was toch 1 keer in de twee weken twee uur?
- Lisa: Ja volgens mij wel tussen de twee en drie uur.
- Anje: Maar dat vonden jullie wel goed.
- Peter: Het was wel goed voor mij maar ik vond het zeg maar weinig. In verhouding zeg maar. Kijk ik ben heel blij met de studiepunten die er voor heb gekregen maar als ik heel eerlijk kijk naar de prestatie en de studiepunten die ik er voor kreeg dan vind ik dat klopt niet geheel. Dat maakt mij niet uit verder ik vond het heel erg leerzaam.
- Carla: Eigenlijk zeg het meer euh..
- Lisa: Ja want als jij nu zegt dat het meer geïntegreerd wordt in de opleiding dan moet het wel wat meer

- Peter: Het is geen hbo-niveau zo.
- Lisa: Ik wil Alie ook niet afzeiken ofzo hoor. Het is gewoon de eerste groep waar ze mee gestart is en de eerste keer was gewoon goed geweest. En ik heb er ook echt wel veel van geleerd en veel van opgedaan maar euhm der mag wel wat euhm.
- Peter: Dat heb ik haar ook wel gezegd, of euh het niveau was wel goed zeg maar alhoewel. Maar het had wel wat intensiever gemogen ik denk dat je er dan nog meer uit had kunnen halen.
- Lisa: Zoals die thema's als er meer van dat soort opdrachten in het programma gedaan werden dan, dat zou wel wat leerzamer zijn geweest.
- Peter: Hoelang hebben we over die thema's mogen doen, ik geloof wel een maand of twee of drie of dat dat al bekend was, en ik geloof dat wij nouja je bent er natuurlijk wel constant mee bezig. Tijdens zeg maar die twee uur, dat we dat echt op papier hebben gezegd. Het heeft ons vrij weinig moeite gekost.
- Lisa: Maar ik denk ook wel dat wij niet echt onder druk zijn gezet van dan en dan moet alles af. We hadden zelf op een begeven moment wel een beetje een laks houding en alles het liep het hele jaar door inderdaad.
- Peter: Ja dat klopt, maar ik heb er ontzettend veel aan gehad begrijp me niet verkeerd. Het niveau was gewoon goed, ook wel HBO enzo. Maar het was niet veel.
- Lisa: Er had wel wat meer dingen uitgehaald kunnen worden.
- Peter: Daarom verbaasd het me ook gewoon zo dat het niveau zo laag is gebleven als ik Alie zo hoor. Zeg maar, het niveau bij de tweedejaars is dan veel lager. Dat verbaasd me wel dan denk ik van hoe kan dat dan. Want zo moeilijk is het niet. Het is ook gewoon puur je eigen input, wat vind jij.
- Lisa: Nou ja goed ik bedoel, het ligt er ook aan waar je in het leven staat.
- Peter: Ja nee tuurlijk dat is ook wel zo maar dan nog is het niveau zeg maar, wat je hier hoort te hebben en in combinatie met dat moet je dat zou ik zeggen dat dat gewoon met gemak moet kunnen, maar dat is wat ik vind. dat dat zo is.
- Lisa: Ja nou.
- Carla: Jij denkt daar anders over?
- Lisa: Ja nou het is wat je zegt, het ligt er ook aan waar je zelf in je leven staat en welke levenservaring je hebt opgedaan en overal van die gastjes die naar feestjes gaan en zo weet je en die elke weel lijf zijn en dat leuk vinden en daar verder ook niet bewust mee bezig zijn of nadenken of waar komt dat nou precies vandaan. Ja toch? Of vind je nou dat ik iets heel raars zeg?
- Peter: Nee ik vind het gewoon grappig hoe je dat vertelt, van die gastjes.
- Lisa: Nee maar dan gaat het zeg maar niet zo diep, denk ik en dan
- Peter: Ja nee tuurlijk je hebt verschillen in gebruik maar dat heeft niets te maken met de verschillende dingen die je moet doen voor hier in de opleiding.
- Lisa: Ja oke ik dacht dat jij het had over de niveau van als jij hier aan mee moet doen dat het dan makkelijk te doen moet zijn.
- Peter: Nee het kan emotioneel gezien een behoorlijke belasting voor je zijn, dat kan. Maar ik bedoel meer dat Alie dan zegt het niveau was niet zo hoog zeg maar. Ik bedoel bij ons in de groep zaten er ook een paar die behoorlijk stuk zaten af en toe. Maar desondanks dat hebben ze er een heleboel uit kunnen halen. Tuurlijk ik denk dat jij qua emoties een stuk dieper bent gegaan dan mij. Maar jou niveau was daardoor niet minder.
- Lisa: Ja inderdaad.
- Peter: Het is wat.

- Carla: Dus wat jij zegt een beetje is dat het voor iedereen weer anders is. Het is allemaal wel heel duidelijk eigenlijk. Ik weet niet willen jullie nog iets vertellen over de module iets dat jullie kwijt willen.
- Peter: Nee god, ik zou niet weten wat ik er aan toe wil voegen. Ik vind het wel nuttig. Ik heb Alie alleen gezegd van dat je het gaat integreren in een SPH opleiding dan vraag ik me af of je daar goed aan doet. Ook in de zin van dat het ja er heerst toch wel een stukje taboe zeg maar hier op. En hoe dan ook ik ga hier niet echt te koop mee lopen. Denk ik, dat zeg maar het als een minor aanbieden dat je zeg maar a er een stigma op krijgt op de mensen die daar toch aan deel gaan nemen toch knap dat mensen daar wel voor kiezen maar het kan enige verbazing verwondering veroorzaken. Want mensen hebben gewoon voordelen, dat geldt ook voor leren. Op het moment dat je weet je zit in die klas dan kan dat misschien negatief voor je zijn dat weet ik niet. Euhm ik denk dat het verstandiger is als je er een vak van maakt en dat alle leerlingen laat ondergaan.
- Carla: Ja maar dat is ook de bedoeling. Want iedereen van SPH krijgt vanaf het eerste jaar, heb je wel eens wat mee gemaakt.
- Anje: Je krijgt toch een wij-zij verhaal. Wat kun je meemaken, en dat soort dingen. Je krijgt elke week een les van anderhalf uur over reflecteren en dan gaat het steeds verder van goh wat heb je dan zelf mee gemaakt, wil je dat vertellen en dan in het tweedejaar kun je volgens mij een module of kiezen.
- Lisa: Oh daar kun je dan voor kiezen een beetje algemeen zeg maar.
- Peter: Ik denk dat dat toch beter is. Want anders word je gewoon in een groepje geplaatst van oh dat is ervaringsdeskundigen en oh. Dat zou ik persoonlijk geen goed idee vinden. Ik zou er dan nooit voor kiezen.
- Anje: Wisten jullie klas genoten dat jullie deze module deden?
- Peter: Ja, dat wisten ze wel, bij mij wel. Maar Saskia zat bij mij in de klas dus dat was sowieso wel anders en er zaten ook best wel mensen die het prachtig vonden die zaten dan in je te knippen van nou euh gooi eens even wat er uit.
- Lisa: Bij mij volgens mij niet. Volgens mij waren er ook niet heel veel van op de hoogte dat deze module er was.
- Anje: Ik wist het ook nooit dat die module er was.
- Peter: Het heeft zo mooi in de schoolkrant gestaan. Met een foto van Frederico, van de achterkant. Aan de binnenkant van de krant stond een foto van de voorkant.
- Anje: Volgens mij hebben we alles gehad.
- Carla: Ja het is wel duidelijk.
- Anje: We willen jullie bedanken.
- Lisa: Ja jullie ook bedankt voor de bon, voor het eten.
- Carla: Maar fijn dat jullie er voor willen komen en er tijd voor willen maken.

E. Evaluatieformulieren

1. Evaluatieformulier module

Wat vind je het belangrijkste dat je tijdens de bijeenkomsten geleerd hebt?

Verschillende redenen van gebruik en hoe ik mijn eigen ervaringen op een professionele manier kan inzetten.

Waar had je meer over willen leren?

Specifiek inzetten van ervaringsdeskundigheid

Wat vind je goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

De ruimte die een ieder had om zijn of haar verhaal te delen in de groep en om er op te reageren.

Wat vind je niet goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Tijd

Wat vind je van de opdrachten?

Leerzaam en zeker bruikbaar (als je als ervaringsdeskundige verder wil in de toekomst)

Verder waren een aantal opdrachten ook een verheldering in het eigen gebruik.

Overige opmerkingen/tips rond de kwaliteit van de module ervaringsdeskundigheid?

Planning & tijd erg belangrijk zodat er voldoende tijd & ruimte is voor iedereen.

2. Evaluatieformulier module

Wat vind je het belangrijkste dat je tijdens de bijeenkomsten geleerd hebt?

De thema's, denk ik nog steeds aan.

Waar had je meer over willen leren?

Wat vind je goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Goed, iedereen verhaal kwam aan bod. Is erg belangrijk.

Wat vind je niet goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Wat vind je van de opdrachten?

Goed

Overige opmerkingen/tips rond de kwaliteit van de module ervaringsdeskundigheid?

Ik vind het lastig te bepalen wat anders kan. Heb er gewoon heel veel aan gehad. Thema's + cirkels + eigen verhaal vertellen, is voor mij heel goed geweest. De schaamte is weg.

3. Evaluatieformulier module

Wat vind je het belangrijkste dat je tijdens de bijeenkomsten geleerd hebt?

Mij als persoon in kaart brengen aan de hand van de existentiële thema's. Daarin de ontwikkeling herkennen en evalueren.

Waar had je meer over willen leren?

Input van ervaringsdeskundige zonder opleiding. Ik ben hier niet voor dus ben wel benieuwd waarin ze denken dat ze een goede ervaringsdeskundige zijn.

Wat vind je goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Diversiteit en afwisseling van de verschillende verhalen. Daar aan gekoppeld opdrachten. Mix van 2^e jaars + 4^e jaars.

Wat vind je niet goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Het was soms te simpel, wanneer je geen verhaal of opdracht had was het veel luisteren. Je voerde dan actief niks uit.

Wat vind je van de opdrachten?

Chronologisch goed opgebouwd.

Overige opmerkingen/tips rond de kwaliteit van de module ervaringsdeskundigheid?

4. Evaluatieformulier module

Wat vind je het belangrijkste dat je tijdens de bijeenkomsten geleerd hebt?

Het leren kijken naar jezelf vanuit de existentiële thema's, het herkennen van je valkuilen en kwaliteiten.

Waar had je meer over willen leren?

Het oefenen van gesprekken waar je je eigen ervaring als middel inzet.

Wat vind je goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

De variatie van de indeling, door eerst je verhaal met iedereen te delen en vise versa dat je een bepaalde band hebt en vandaar uit verschillende thema's gaat behandelen en gaat proberen. Het kennis maken met ervaringsdeskundigen uit het werkveld.

Wat vind je niet goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

De ervaringen die je opdoet zijn alleen theoretische en je kan er niet mee oefenen. Alleen tijdens het oefenen met solliciteren kwam het praktijkleren meer aan bod.

Wat vind je van de opdrachten?

De opdrachten zoals ik hierboven ook al aangaf zijn met name theoretische. Dit voegt veel toe om beter zicht te krijgen op je eigen valkuilen en dergelijke maar je leert het nog niet toe te passen. Het geven van de voorlichting tijdens het symposium was erg leerzaam maar ook alleen educatief. Het zou mooi zijn als je kan oefenen met de dingen die je theoretische uitvoert.

Overige opmerkingen/tips rond de kwaliteit van de module ervaringsdeskundigheid?

Naast de theorie en het vertellen van je eigen verhaal ook oefenen in rollenspellen en dergelijke.

5. Evaluatieformulier module

Wat vind je het belangrijkste dat je tijdens de bijeenkomsten geleerd hebt?

Dat is een lastige vraag, omdat er zoveel verschillende inzichten en ervaringen naar voren kwamen. Ik heb onder andere geleerd meer op een professionele manier naar gebruik te kijken.

Ervaringen kunnen goed van pas komen maar zijn niet leidend voor gesprek en behandeling.

Problematisch gebruik van middelen heb je in alle soorten en maten en is van alle leeftijden.

Middel, leeftijd en milieu zijn slechts een paar factoren die van invloed zijn op het gedrag van iemand met een afhankelijkheid. Als ervaringsdeskundige kom je misschien gemakkelijker in gesprek met de cliënt maar je kunt er niet vanuit gaan dat je alles al weet. De redenen waarom mensen gebruiken zijn divers.

Waar had je meer over willen leren?

Het programma had veel verschillende interessante onderdelen. Ik heb niks gemist.

Wat vind je goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Wij leerden op verschillende manieren naar ons gebruik te kijken. Eigenlijk waren we onze eigen casus en dat was leerzaam voor me. Ook om te kijken naar hoe ik nu in het leven sta. Ik heb bijvoorbeeld veel gehad aan het analyseren van existentiële thema's en de manier waarop de andere leden van de groep dit deden. Ook andere middelen zoals de Cirkels van Van Dijk heb ik op die manier leren gebruiken. Het vertellen van je eigen verhaal aan ex- lotgenoten is prettig omdat je feedback 'op maat' krijgt, waar andere buitenstaanders (slechts) zouden zeggen "Oh wat érg zeg". Peter Barendsen zal ik nooit meer vergeten! Wat een fantastisch voorbeeld is die man voor mij. Niet alleen streetwise maar ook kundig en laat goed zien hoe kwetsbaar wij mensen zijn. Ik heb veel van hem geleerd en hij zegt ook veel van ons te hebben geleerd.

Wat vind je niet goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Het managen van de tijd was een minpunt. Vaak gingen de gesprekken erg diep en waren de bijeenkomsten snel voorbij omdat de tijd zo snel ging. Zo kwam het voor dat bepaalde mensen niet aan de beurt kwamen terwijl dat wel zo gepland was. Zij hadden dan vergeefs een presentatie voorbereid.

Een tweede punt was dat het programma niet vooraf bekend was en gaandeweg ook steeds veranderde. Zelfs de opdrachten die moesten worden ingeleverd veranderden nog op het moment dat mensen ze al af hadden. Dat zorgde voor frustratie en onduidelijkheid.

De inhoud had wel diepgang vind ik en ik ben er persoonlijk erg blij mee dat ik heb meegedaan aan deze intervisiegroep. Het oorspronkelijke idee van Alie was om iedereen te laten meedenken over de inhoud die het programma moest gaan krijgen. Dat is uiteindelijk niet zo gegaan en er zijn mensen die daar moeite mee hebben. Waarschijnlijk bracht Alie onderwerpen en opdrachten naar voren die ze goed kon gebruiken voor haar onderzoek.

Wat vind je van de opdrachten?

Heb ik al iets over gezegd maar het belangrijkste is denk ik, dat het niet zozeer ging over de sensatieverhalen, maar verschillende professionele manieren om naar gebruik te kijken. De evaluatieverslagen zijn een belangrijk onderdeel en ook een aantal veel gebruikte methoden in de verslavingszorg vond ik handig.

Overige opmerkingen/tips rond de kwaliteit van de module ervaringsdeskundigheid?

Planning! Leg het programma vooraf vast en laat eventueel ruimte aan het einde van de module voor een onderwerp dat je met elkaar bedenkt (na een aantal bijeenkomsten pas doen want je komt gaandeweg op ideeën en leert elkaar kennen). Maar wel op een gestructureerde manier dus aankondigen dat je dat in de volgende bijeenkomst wilt doen zodat iedereen daar over na kan denken.

Zorg er ook voor dat iedereen aan bod komt/ aan het woord komt. In een groep heb je altijd mensen die gemakkelijk praten en veel spontaan te vertellen hebben. Anderen moeten wat meer gestimuleerd worden.

6. Evaluatieformulier module

Wat vind je het belangrijkste dat je tijdens de bijeenkomsten geleerd hebt?

Het belangrijkste wat ik tijdens de bijeenkomsten geleerd heb, is dat je leert kijken naar jezelf als cliënt. Dit hebben we gedaan door bijvoorbeeld de cirkels van Van Dijk in te vullen. Door je eigen

verhaal te vertellen en delen met anderen, leer je ook om het een plek te geven en heb ik alle ervaringen door de module ervaringsdeskundigheid, goed kunnen afsluiten. Ook hebben we gekeken naar de voor- en nadelen van ervaringskennis- en deskundigheid en leer je de valkuilen inzien die je in de praktijk kunt tegenkomen.

Waar had je meer over willen leren?

N.v.t.

Wat vind je goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Ik vond het leuk dat er af en toe mensen uitgenodigd werden op de bijeenkomsten. Bijvoorbeeld een ervaringsdeskundige die in het werkveld zit. Het was leuk om met hen te praten over hoe het werk er in de praktijk aan toe gaat. Het was ook een leuke afwisseling van het programma, om zo niet altijd met je eigen verhaal bezig te zijn. Door de module ga je toch kijken naar jezelf, zoals je vroeger geleefd hebt en dat bracht bij mij veel herbelevingen naar boven. Dan is het fijn dat je ook even ergens anders mee bezig kunt.

Wat vind je niet goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

De inhoud van de verschillende bijeenkomsten vond ik altijd wel goed. Iedereen kreeg evenveel kans om zijn of haar verhaal te vertellen. De opdrachten zijn ook leerzaam en heb bij geen één bijeenkomst een vervelend gevoel gehad. Iedereen accepteerde elkaar ook gewoon en dat gaf mij persoonlijk een veilig gevoel.

Wat vind je van de opdrachten?

De opdrachten tijdens de module zijn goed te doen en kunnen makkelijk worden uitgevoerd naast je andere schoolopdrachten. Ze zijn niet erg moeilijk, maar je moet wel goed naar jezelf kijken (ook in het verleden) om de opdrachten te maken. Zelfinzicht is hierbij dan ook erg belangrijk. Ook moesten we van elke week een reflectie maken.

Overige opmerkingen/tips rond de kwaliteit van de module ervaringsdeskundigheid?

Tijdens de module kan het soms confronterend zijn, omdat je toch met je verleden aan de slag gaat. Uiteindelijk is het een leerzaam proces geweest en kan ik verder met de toekomst.

7. Evaluatieformulier module.

Wat vind je het belangrijkste dat je tijdens de bijeenkomsten geleerd hebt?

De existentiële thema's vind ik heel interessant en op heel veel gebieden in de hulpverlening en in het eigen leven toepasbaar. Echt een waardevolle schat.

Tevens de Cirkels van Van Dijk.

Waar had je meer over willen leren?

Gezien de inhoud en tijd is er tijdens de module heel veel geleerd. Naar mijn mening was de opzet van de volgorde ook heel goed zoals het ten eerste in kaart brengen van het eigen verhaal en dit presenteren en daarna nog eens bekijken vanuit de existentiële thema's en dit nogmaals presenteren. Ik ben ervan overtuigd dat dit elke deelnemer enorm veel inzichten heeft gegeven.

Wat vind je goed aan de inhoud van de verschillende bijeenkomsten?

Zie vraag 2. Vooral de volgorde was goed. Hierbij kan ik aangeven dat bijvoorbeeld ook het nadenken over het wel of niet willen gebruiken van de ervaringsdeskundigheid bijdraagt aan ons profielschets en wie wij wel of niet willen zijn als hulpverlener.

Kortom draagt deze module bij aan het vormen van betere hulpverleners of beter gezegd betere ervaringsdeskundigen of wij het nu wel of niet direct in de praktijk toepassen of bekendmaken.

Wat vind je van de opdrachten?

Hier kan ik hetzelfde antwoord op geven als op de vorige vraag. De opdrachten hebben voor veel inzichten gezorgd zoals bijvoorbeeld ook dat er bij elk individu ook verschillen zijn in de werking van middelen maar, ook de redenen van gebruik en de gevolgen.

Overige opmerkingen/tips rond de kwaliteit van de module ervaringsdeskundigheid?

Op een gegeven moment moesten wij sollicitatiebrieven schrijven voor een functie al ervaringsdeskundige. Deze had naar mijn mening wel iets verder in de module mogen zitten aangezien we dan meer kennis en inzicht hebben gekregen. Aan de andere kant heeft deze opdracht er juist voor gezorgd dat wij moesten nadenken over onze kennis en dat dit door opdracht helderder is geworden. De hulpverlening in al zijn facetten blijft boeiend omdat het vaak meerdere kanten op kan dat zie je maar weer. Dat maakt het vak ook boeiend!

F. Ephorus rapport

Report for [AY Kappert]

Submitted Document

Name AY Kappert

Document [Onderzoeksrapport_Anje_Kappert_en_Carla_Klaster_aangepast.doc](#)

Date Aug 17, 2011 2:31 PM

Duplicate? no

Grading

Top
of
Form

Grade

Feedback for student

Note to self

Bottom of Form

Top of Form

Report Type

Show

Sources Found

100 | Evaluatie pilot module ervaringsdeskundigheid aan Christelijke Hogeschool Windesheim.

Total Score 1%

Score	Source found
1%	by R Bruins (p13101777) in course ()
1%	submitted to Ephorus by E Mulder (s1025608) in course ASSLB2D005 (Studieloopbaanbegeleiding 2 SW deeltijd/duaal)

Bottom of Form